PRAJÑĀ-PĀRAMITĀ-RATNA-GUṆA-SAṂCAYA-GĀTHĀ

Mouton & Co · 's-Gravenhage

This volume contains the edition of the *Prajñā-pāramitā-ratna-guṇa-saṃcaya-gāthā* or *Verses on the Accumulation of the Precious Virtues of the Perfection of Wisdom*, and of its Tibetan translation. The text represents a summary in verse of the *Prajñā-pāramitā* and is written in an irregular metre for which the Tibetan has verses of 11 syllables. The existing version is not the original one, but a revision by Haribhadra. Its language is the Gāthā dialect or "mixed Sanskrit", extremely irregular with many awkward forms and constant substitutions of long vowels for short ones. Without the help of the Tibetan translation it would often be nearly impossible to make out the meaning.

Dr. Edward Conze has put all students of this work under great obligations by contributing to this new edition a list of textual notes and a Sanskrit-Tibetan-English word-index. The fruits of his labour will no doubt prove useful for all students of this text.

This book has been published originally as Volume XXIX of the Bibliotheca Buddhica. Copies of this edition are extremely rare and practically unobtainable.

PRAJÑĀ-PĀRAMITĀ-RATNA-GUṆA-SAṂCAYA-GĀTHĀ

INDO-IRANIAN REPRINTS
edited by the Editorial Board of the
INDO-IRANIAN JOURNAL
V

PRAJÑĀ-PĀRAMITĀ-RATNA-GUṆA-SAṂCAYA-GĀTHĀ

SANSKRIT AND TIBETAN TEXT

edited by

E. OBERMILLER

Photomechanic reprint
with a Sanskrit-Tibetan-English index by
EDWARD CONZE

1960

MOUTON & CO · 'S-GRAVENHAGE

Originally published by the Academy of Sciences of the USSR, Leningrad, 1937,
as Volume XXIX of the
BIBLIOTHECA BUDDHICA

Printed in The Netherlands by Mouton & Co., Printers, The Hague,
and by Krips Repro, The Hague

ACKNOWLEDGEMENTS

It is for the editors of the *Indo-Iranian Reprints* a pleasant duty to express their warm thanks to the Academy of Sciences of the USSR for its kind permission to reprint also this volume of the *Bibliotheca Buddhica*.

They are also deeply indebted to Professor Giuseppe Tucci (Rome) for having placed a microfilm of Obermiller's edition of the *Ratnaguṇasaṃcayagāthā* at their disposal.

Dr. Edward Conze (London) has put both the editors and the students of this work under great obligations by kindly contributing a list of textual notes and a Sanskrit-Tibetan-English word-index. The fruits of his labour so liberally made accessible will no doubt prove useful for all students of this text.

Copies of the original edition of this work are extremely rare and practically unobtainable. The reproduction of the text therefore had to be made from a microfilm, and the editors very much regret that it has not come out as clearly as in the preceding volumes of this series.

INTRODUCTION

The present fasciculus of the «Bibliotheca Buddhica» contains the edition of the original text of the *Prajñā-pāramitā-ratna-guṇa-saṃcaya-gāthā* or simply *Saṃcaya* and of its Tibetan translation. It has been prepared on the foundation of a Chinese xylograph which has been discovered by Prof. M. Tubiansky in Mongolia, in the monastery of Mañjuśrī (Mandzuśriin kiit) among other valuable texts, the most important of which is Nagārjuna's Catuḥstava in the original, to be edited by Prof. Tubiansky himself.

The xylograph of the *Saṃcaya* consists of 109 folia on hard grey Chinese paper with Tibetan numerals on the left and Chinese numerals on the right side of each *recto*; the Chinese numerals stand moreover on the right side of each *verso*. The upper part of fol. 1 is painted yellow and contains the title आर्यप्रज्ञापारमितारत्नगुणसंचयगाथा नाम विहरति स्म । in the *vartu* characters with Tibetan transliteration and Tibetan translation below:

འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཅུགས་སོ།།

The text itself is printed in the *lañca* characters, two lines on each folium, *recto* and *verso* with Tibetan transliteration and translation. It would be very interesting to compare our xylograph with the Cambridge MS of the *Saṃcaya* indicated in Prof. C. Bendall's catalogue.

The *Prajñā-pāramitā-ratna-guṇa-saṃcaya* represents a summary of the *Prajñā-pāramitā in verse*, its *gāthā* portion, similar to the *gāthās* of the *Lankāvatāra* and those of the *Daśubhūmaka-sūtra*, edited by Drs. J. Rahder and S. Susa. Besides its appearing

as a separate text, it is included in the Prajña-Paramita of 18000 ślokas and forms its 24-th chapter. The whole of it is written in an irregular *vasantatilakā* metre for which the Tibetan has verses of 11 syllables.

Its language is the Gāthā dialect or, as Prof. M. Winternitz considers it more proper to be called, «mixed sanscrit», extremely irregular with many awkward forms and constant substitutions of long vowels for short ones and the reverse *metri causa*. Among the most irregular forms we have in the first place the *dvandva* compound *raha-pratyaya* where the first member stands for *arhat* and the second for *pratyekabuddha!*

At the end of the whole text we have two verses in the *śārdūlavikrīḍita* metre which belong to the celebrated ācarya Haribhadra by whom the text of the *Saṃcaya* has been revised and who most probably has arranged the text in accordance with the chapters of the *Aṣṭasahasrika-prajña-pāramita* in which form it appears in our edition.

The Tibetan translation of the *Saṃcaya* as a separate text has been made by the famous *lo-tsa-va* Pal-tseg (དཔལ་བ་བརྩེགས་) The version of the *Saṃcaya* as the 84-th chapter of the *Aṣṭādaśasahasrika* is the work of Ye-Sei-De (ཡེ་ཤེས་སྡེ་) the chief translator of the Sūtras in the Kangyur.

As concerns the commentaries on the *Saṃcaya*, the three that are known to us explain the *Saṃcaya* from the standpoint of the teaching of the Path to Enlightenment and establish the concordance between the *gāthās* of the *Saṃcaya* and the *kārikās* of the *Abhisamayālaṃkāra*. These three commentaries are counted among the 21 commentaries on the *Abhisamayālaṃkāra* are as follows:

1. The *Saṃcaya-gāthā-pañjikā Subodhinī nāma* of Haribhadra (དཀར་འགྲེལ་རྟོགས་སླ་ Tangyur MDO, VIII, 1—93).

2. The *Saṃcaya-gāthā-pañjikā* of Haribhadra's pupil Buddhaśrījñāna (སྦུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ Tg. MDO, VIII, 135—223).

3. The *Prajñā-paramitā-kośa-tala* ascribed to Dharmaśrī (མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག Tg. MDO, XI, 331—340).

The last of these works is not held in esteem by the Tibetan scholars. Its authorship is dubious and it is characterized by Tsoṅ-kha-pa as «a feeble work of some unknown Tibetan author». As regards the *Subodhinī*, Haribhadra's authorship is denied by the Paṇḍit *Sthirapāla* or *Trilakṣa* (འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པ་) and the Great Translator Nog Lo-dan-śei-rab. But, as says Tsoṅ-kha-pa, we shall nevertheless be right if we take it as the work of Haribhadra, since the Paṇḍit Abhayākaragupta in his *Marmakaumudī* speaks of it as such.[1]

At the beginning of the *Subodhinī* we have the interesting statement that the *Saṃcaya* had been first delivered in the dialect of Central India or, as we have it in Bu-ston's History of Buddhism,[2] in the dialect of Magadha. We could, perhaps, take this as an indication, that there must have existed somewhere a Prakritic Prajñā-paramitā in verse.

In the present edition we have shown throughout the concordance between the *Saṃcaya* and the *Aṣṭasahasrikā prajñā-paramitā*.

---

1 For all these references see my Doctrine of Prajnā-pāramitā, Acta Orientalia, v. XI, p. 10.

2 Translation, v. II, p. 51.

आर्यप्रज्ञापारमितारत्नगुणसंचयगाथा ।

नम[1] आर्यमञ्जुश्रिये ।

༄༅། །འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་
བཅད་པ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

अथ खलु भगवांस्तासां चतसृणां पर्षदां संप्रहर्षणार्थं पुनरपीमां प्रज्ञापारमितां परिदीपयमानस्तस्यां वेलायामिमा गाथा अभाषत ।

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་བཞི་པོ་དེ་དག་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་སྟོན་ཅིང་དེའི་ཚེ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།

परप्रेमगौरवप्रसाद उपस्थापित्वा
प्रजहित आवरणक्लेश मलातिक्रान्ताः।
शृणुता जगार्थमभिप्रस्थितशूरतानां
प्रज्ञाय पारमित यत्र चरन्ति शूराः॥ १ ॥

དགའ་དང་གུས་དང་དད་པའི་མཆོག་ནི་ཉེར་བཞག་སྟེ། །
སྒྲིབ་པ་ཉོན་མོངས་བསལ་ནས་དྲི་མ་ལས་འདས་པ། །
འགྲོ་དོན་མངོན་ཞུགས་ངེས་པའི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །
གང་ལ་དཔའ་རྣམས་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་མཉན་པར་གྱིས།། ༡ ।।

यावन्ति नद्य प्रवहन्ति इह जम्बुद्वीपे
फलपुष्पऔषधिवनस्पति रोहयन्ति ।

[1] Xyl.: नमो ऽर्यमञ्जुश्रिये

भुजगेन्द्रनागपतिनिश्रय तोयदानि
तस्यानुभावश्रियता भुजगाधिपस्य ॥ २ ॥

འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཙུ་ཁྲུར་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཆར་བ་ཆེར། །
མེ་ཏོག་འབྲས་ལྡན་སྨན་དང་ནགས་ཚལ་སྐྱེད་བྱེད་པ། །
མ་དྲོས་གནས་པའི་ཀླུ་དབང་ཀླུ་བདག་བརྟེན་གནས་ཏེ། །
དེ་ནི་ཀླུ་ཡི་བདག་པོ་དེ་ཡི་མཐུ་དཔལ་ཡིན༎ ༢ ॥

यावन्ति धर्म जिनश्रावक देशयन्ति
भाषन्ति युक्तिसहितांश्च उदीरयन्ति ।
परमार्थसौख्यक्रियतत्फलप्रापिता च
सर्वो अयं पुरुषकार तथागतस्य ॥ ३ ॥ A. 4 6..

རྒྱལ་བའི་ཉན་ཐོས་པ་རྣམས་ཇི་སྙེད་ཆོས་སྟོན་དང་། །
འཆད་དང་རིགས་པ་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་པ་དང་། །
མཆོག་འཕགས་བདེ་བ་བྱེད་དང་དེ་ཡི་འབྲས་ཐོབ་པ། །
དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེས་བུའི་རྩལ༎ ༣ ॥

किं कारणं यांश्चनु भाषति धर्मनेत्री
तत्राभिशिक्षित नरर्षभशिष्यभूताः ।
साक्षात्कारित्व यथशिक्षित देशयन्ति
बुद्धानुभाव न पुनात्मबलानुभावा ॥ ४ ॥ A. 4. 5 sqq.

ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་རྒྱལ་བས་ཆོས་ཚུལ་གང་བསྟན་པ། །
དེ་ལ་མི་མཆོག་སློབ་མར་གྱུར་པས་མངོན་བསླབས་ཤིང་། །
མངོན་སུམ་བྱས་ནས་བསླབས་པ་ཇི་བཞིན་སྟོན་བྱེད་དེ། །
སངས་རྒྱས་མཐུས་བྱེད་རང་གི་སྟོབས་ཀྱི་མཐུས་མ་ཡིན༎ ༤ ॥

यस्मिन्न प्रज्ञावरपारमितोपलभ्यि
न च बोधिसत्त्वउपलभ्यि न चित्त बोधेः[1]।
एवं श्रुणित्व न च मुह्यति नास्ति त्रासो
सो बोधिसत्त्व चरते सुगतान प्रज्ञां॥ ५॥ A. 4. 18—5. 10.

གང་ལ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་མི་དམིགས་ཤིང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི་དམིགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་མི་དམིགས། །
དེ་སྐད་ཐོས་ནས་རྨོངས་པ་མེད་ཅིང་མི་སྐྲག་པ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་སྤྱོད༎ ༥ ༎

न च रूपवेदन न संज्ञ न चेतना च
विज्ञानस्थानु अणुमात्र[2] लभोति तस्य।
सो सर्वधर्म अस्थितो अनिकेतचारी
अपरिगृहीत लभते सुगतान बोधिं॥ ६॥ A. 8. 3—20.

གཟུགས་དང་ཚོར་བ་མེད་ཅིང་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་མེད། །
དེ་ལ་རྣམ་ཤེས་གནས་ནི་རྡུལ་ཙམ་ཡོད་མ་ཡིན། །
དེ་ཆོས་ཀུན་ལ་མི་གནས་གནས་པ་མེད་པར་སྤྱོད། །
ཡོངས་སུ་གཟུང་མེད་བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ༎ ༦ ༎

अथ श्रेणिकस्य अभुतो परिव्राजकस्य
ज्ञानोपलम्भु न हि स्कन्धविभावना च।
यो बोधिसत्त्व परिजानति एव धर्म
न च निर्वृतिं स्पृशति सो विहराति प्रज्ञां॥ ७॥ A. 8. 20—10. 1.

ཇི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་བ་སྙིང་ཅན་ཤེས་པ་ཡིས། །
དམིགས་མེད་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་འཇིག་པ་འབྱུང་བ་ལྟར། །

[1] Xyl. बोधि [2] Xyl. अनुमात्र

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་ཆོས་ཤེས་པ། །
སྐྱེ་དང་འདས་ལ་མི་རེག་དེ་ནི་ཤེས་རབ་གནས།། ༧ །།

व्युपरीक्षते पुनरयं कतरेषु प्रज्ञा
कस्मात्कुतो व इमि शून्यक सर्वधर्माः।
व्युपरीक्षमाणु न च लीयति नास्ति त्रासो
आसन्नु[1] सो भवति बोधयि बोधिसत्त्वो॥ ८॥ A. 10. 1—11. 12.

ཡང་འདི་ཤེས་རབ་འདི་ནི་གང་ཡིན་སུ་ཡི་ཡིན། །
གང་ལས་ཡིན་ཞེས་ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་རྟོག །
ཉེ་བར་བརྟགས་ནས་ཞུམ་པ་མེད་ཅིང་སྐྲག་མེད་པ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཉེ་བ་ཡིན།། ༨ །།

स चि रूपसंज्ञा अपि वेदन चेतना च
विज्ञानस्कन्ध चरती अप्रजानमानो।
इमि स्कन्ध शून्य परिकल्पयि बोधिसत्त्वो
चरतो निमित्त अनुपादपदे[2] असक्तो॥ ९॥ A. 11. 12—12. 10.

གལ་ཏེ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་ཤིང་། །
ཚོར་བ་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་ཕུང་པོར་སྤྱོད་བྱེད་ན། །
ཕུང་འདི་སྟོང་ཞེས་རྟོག་ནའང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །
མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་སྐྱེ་མེད་གནས་ལ་དད་མ་ཡིན།། ༩ །།

न च रूपवेदन न संज्ञ न चेतनाया
विज्ञानि यो न चरती अनिकेतचारी।
चरतीति सो न[3] उपगच्छति प्रज्ञधीरो
अनुपादधो स्पृशति शान्तिसमाधिश्रेष्ठां॥ १०॥ A. 12. 11—13. 11.

---

[1] Xyl. आसत्तु [2] Sic metr. causa for: अनुत्पाद° [3] Xyl. नु

གང་ཞིག་གཟུགས་མིན་ཚོར་མིན་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་མིན། །
རྣམ་པར་ཤེས་ལ་མི་སྤྱོད་གནས་པ་མེད་པར་སྤྱོད། །
དེ་ནི་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་དམིགས་ཤེས་རབ་བརྟན། །
སྐྱེ་མེད་བློ་ལྡན་དེང་འཛིན་ཞི་བ་མཆོག་ལ་རེག། ༡༠ ‖

एवात्मशान्त विहरान्निह[1] बोधिसत्त्वो
सो व्याकृतो पुरुषकोटि तथागतेहि
न च मन्यते ग्रहु समाहितु व्युस्थितो वा
कस्मार्थ धर्मप्रकृती[2] परिजानयित्वा ॥ ११ ॥ A. 13. 12—17

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དེ་ལྟར་འདིར་བདག་ཞི་གནས་པ། །
དེ་ནི་སྔོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་ཡིན། །
བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་ཅེའམ་ལངས་ཞེས་རློམ་སེམས་མེད། །
ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ཕྱིར། ༡༡ ‖

एवं चरन्तु चरती सुगतान प्रज्ञां
नो चापि सो लभति यत्र चराति धर्मा।
चरणं च सो [3]अचरणं च प्रजानयित्वा
[6 a.] एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या ॥ १२ ॥ A. 14. 15 sqq.

དེ་ལྟར་སྤྱོད་ན་བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྤྱོད། །
དེས་ན་སྤྱོད་མེད་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་རབ་ཤེས་ཕྱིར། །
ཆོས་གང་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་དམིགས་པ་མི་འགྱུར་ཏེ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན། ༡༢ ‖

---

1 Xyl. विहरन्तिह   2 Xyl. धर्मप्रकृति   3 Xyl. अनगात्र

यो सौ न विद्यति न रूप अविद्यमानो
ता बालु कल्पयि अविद्य करोति विद्यां।
विद्या अविद्य उभि एति असन्त धर्मा
निर्याति यो इति प्रजानति बोधिसत्त्वो॥ १३॥ A. 15. 4—16.

གང་རིག་ཡོང་བ་མ་ཡིན་དེ་ནི་མེད་ཅེས་བྱ། །
བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བརྟགས་ཡོད་དང་མེད་པར་བྱེད། །
ཡོད་དང་མེད་པ་འདི་གཉིས་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་འདི་ཤེས་དེ་ངེས་པར་འབྱུང་། ། ༡༣ །

मायोपमा य इम जानति पञ्च स्कन्धान्
[7 a.] न च माय अन्य न च स्कन्ध करोति अन्यान्[1]।
नानात्वसंज्ञविगता उपशान्तचारी
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ १४॥ A. 16. 2—17. 2.

གང་འདི་ཕུང་པོ་ལྔ་དག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་ཤིང་། །
སྒྱུ་མ་གཞན་དང་ཕུང་པོ་གཞན་དུ་མི་བྱེད་པ། །
སྣ་ཚོགས་འདུ་ཤེས་བྲལ་ཞིང་ཉེ་བར་ཞི་སྤྱོད་པ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༡༤ །

कल्याणमित्रसहितस्य विपश्यकस्य[2]
त्रासो न भेष्यति श्रुणित्व जिनान मातां।
यो पापमित्रसहितो च परप्रणेयो
[7 b.] सो आमभाजन यथोदकसंस्पृष्ट भिन्नो॥ १५॥ A. 17. 8—18. 3.

དགེ་བའི་བཤེས་དང་ལྡན་ཞིང་ལྷག་མཐོང་ལྡན་གྱུར་པ། །
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡུམ་ཐོས་སྐྲག་པར་ཡོང་མི་འགྱུར། །
གང་ཞིག་སྡིག་པའི་གྲོགས་ལྡན་གཞན་གྱི་དྲིང་འཇོག་པ། །
དེ་ནི་སྣོད་སོ་མ་བཏང་ཆུས་རེག་ཞིག་པ་བཞིན།། ༡༥ །

---

1 Xyl. अन्यां   2 Xyl. विपस्यकस्य

किं कारणं यसु प्रबुध्यति बोधिसत्त्वो
सर्वत्र सङ्ग[1]नय च्छिनत्ति सङ्गच्छेदी ।
बोधिं स्पृशिष्यति जिनान असङ्गभूतां
तस्माद्धि[2] नाम लभते यसु बोधिसत्त्वो॥ १६ ॥ A. 3—9.

ཅི་ཕྱིར་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེ་ན། །
ཆགས་པ་གཅོད་ཅིང་ཀུན་ལ་ཆགས་པ་ཟད་པར་འདོར། །
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆགས་མེད་འགྱུར་བ་རེག །
དེས་ན་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཐོབ་བོ། ༡༦ །

महसत्त्व सो च किनोच्यति कारणेन
महतोय अग्र यसु भेष्यति सत्त्वराशेः ।
दृष्टीगतां महति छिन्दति सत्त्वगतो
महसत्त्व तेन हि प्रवुच्यति कारणेन॥ १७ ॥ A. 18. 10—15

ཅི་ཕྱིར་དེ་ནི་སེམས་དཔའ་ཆེ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། །
སེམས་ཅན་ཚོགས་རྣམས་མང་པོའི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། །
སེམས་ཅན་ཁམས་ཀྱི་ལྟ་རྣམས་ཆེན་པོ་གཅོད་པ་སྟེ། །
དེ་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་ནི་བརྗོད་དོ།། ༡༧ །།

महदायको महतबुद्धि महानुभावो
महयान उत्तम जिनान समाभिरूढो ।
महता सनद्धु नमुचिं शठ धर्षयिष्ये
महसत्त्व तेन हि प्रवुच्यति[3] कारणेन॥ १८ ॥ A. 19. 6—20. 12

གཏོང་བ་ཆེ་དང་བློ་ཆེ་བ་དང་མཐུ་ཆེ་དང་། །
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་མཆོག་ལ་ཞུགས་པ་དང་། །

---

1 Sic acc. to Tib.; Xyl.: सङ्गक्रिय   2 Xyl. तस्माद्धि   3 Xyl. प्रबुद्धात

གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཤིང་བདུད་ཀྱི་སྒྲུ་འདུལ་བ།
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སེམས་དཔའ་ཆེ་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད།། ༡༨ ॥

[8 b.] मायाकरो यथ चतुष्पथि निर्मिनित्वा
महतो जनस्य बहु छिन्दति शीर्षकोटी।
यथ ते च माय तथ जानति सर्वसत्वान्
निर्माणु सर्व जगतो न च तस्य त्रासो॥ १६॥ A. 21 1–12.

དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་བཞི་མདོར་སྤྲུལ་བྱས་ཏེ། །
སྐྱེ་བོ་ཚལ་ཆེར་མགོ་མང་བྱེ་བ་གཅོད་བྱེད་པའི། །
བསད་བྱ་དེ་དག་ཅི་འདྲ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས། །
འགྲོ་ཀུན་སྤྲུལ་འདྲར་རབ་ཤེས་དེ་ལ་འཇིགས་པ་མེད།། ༡༩ ॥

रूपं च संज्ञ अपि वेदन चेतना च
विज्ञान बन्धु न च मुक्त असङ्गभूतो।
[9 a.] एवं च बोधि क्रमते न च लीनचित्तो
सन्नाह एष वर पुद्गलउत्तमानां॥ २०॥ A. 21. 20–23.

གཟུགས་དང་འདུ་ཤེས་ཚོར་བ་དང་ནི་སེམས་པ་དང་། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་ཡོད་པ་མེད། །
དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ལ་འཇུག་ཞུམ་པའི་སེམས་མེད་པ། །
འདི་ནི་གང་ཟག་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་ཆ་མཆོག། ༢༠ ॥

किं कारणं अयु प्रवुच्यति बोधियानो
यत्रा ह्यरूढिव स निर्वापयि सर्वसत्वान्।
आकाशतुल्यु अयु यान महाविमानो
सुखसौख्यक्षेममभिप्रापुणि यानश्रेष्ठो॥ २१॥ A. 23. 5–24. 7.

ཅི་ཕྱིར་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཐེག་ཆེན་བྱ་ཞེ་ན། །
དེ་གང་ཞོན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་བཟློ།
ཐེག་པ་འདི་ནི་མཁའ་འདྲ་གཞལ་མེད་ཁང་ཆེན་ཏེ། །
དགའ་སྐྱིད་བདེ་བ་མངོན་པར་ཐོབ་བྱེད་ཐེག་པའི་མཆོག། ༢༡ །།

[9 b.] न च लभ्यते य व्रजते दिश आरुहित्वा
निर्वाण उक्रगमनं गति नोपलब्धि:।
यथ अग्निनिर्वृतु न तस्य गतिप्रचारो
सो तेन निर्वृति प्रवुच्यति कारणेन॥ २२॥

གང་ཞིག་ཞོན་ནས་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་དམིགས་སུ་མེད། །
མྱ་ངན་འདས་པར་འགྲོ་བར་གསུངས་པ་འགྲོ་མི་དམིགས། །
དཔེར་ན་མེ་ཤི་དེ་ཡི་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པ་བཞིན། །
རྒྱུ་དེས་དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད།། ༢༢ །།

पूर्वान्ततो न उपलभ्यति बोधिसत्वो
अपरान्ततो ऽपि प्रतिउपन्न त्रियध्वशुद्धो।
[10 a.] यो शुद्ध सो अनभिसंस्कृतु निष्प्रपञ्चो
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ २३॥ A. 24. 11 sqq.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མཐའ་དང་།
ད་ལྟར་བྱུང་བར་མི་དམིགས་དུས་གསུམ་དག་པ་སྟེ། །
གང་དག་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་སྤྲོས་མེད་དེ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༢༣ །།

यस्मिंश्च कालि समये विदुबोधिसत्वा
एवं चरन्तु अनुपादु विचिन्तयित्वा।

महतीं जने ऽतिकरुणा न च सत्त्वसंज्ञा
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ २४॥ A. 26. 15 sqq.

བྱང་ཆུབ་སེམས་མཁས་རིག་པ་གང་གི་དུས་ཀྱི་ཚེ། །
སྐྱེ་མེད་རྣམ་པར་བསམས་ཏེ་འདི་ལྟར་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། །
སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཀྱང་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༢༤ ||

[10 b.] स चि सत्त्वसंज्ञा दुःखसंज्ञ उपादयातो
हरिष्यामि[1] दुःख जगतीं करिष्यामि अर्थं।
सो आत्मसत्त्वपरिकल्पकु[2] बोधिसत्त्वो
न च एष प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ २५॥ A. 28. 7—9 sqq.

གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་སྡུག་བསྔལ་འདུ་ཤེས་སྐྱེད། །
འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱ་སྡུག་བསྔལ་སྤང་སྙམ་སྟེ། །
བདག་དང་སེམས་ཅན་ཡོངས་རྟོག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་མ་ཡིན།། ༢༥ ||

[11 a.] यथ आत्मनं तथ प्रजानाति सर्वसत्त्वान्
यथ सर्वसत्त्व तथ जानति सर्वधर्मान्।
अनुपादुपादु उभये अविकल्पमानो
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ २६॥ A. 28. 15—29. 7 sqq.

བདག་ཇི་འདྲ་བ་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས། |
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཇི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་ཀུན་ཤེས། |
སྐྱེ་བ་མེད་དང་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀར་མི་རྟོག་པ། |
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༢༦ ||

---

[1] Xyl. कारि°   [2] Xyl. आत्मसपरिकल्पकु

यावन्ति लोकि परिकीर्तित धर्मनाम
सर्वेषु पात्तु समतिक्रमु निर्गमित्वा।
अमृतं ति ज्ञानु परमं न तु यो परेणा
एतार्थ प्रज्ञ अपि पारमितेति नाना॥ २७ ॥

འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཆོས་མིང་ཇི་སྙེད་ཡོངས་བརྗོད་པ། །
ཀུན་ལ་སྐྱེ་བ་དང་ནི་ཡང་དག་འདས་སྤྱངས་ནས། །
ཡེ་ཤེས་འཆི་མེད་དམ་པ་དེ་ལས་གཞན་མེད་ཐོབ། །
དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ཞེས་བྱ།། ༢༧ ॥

[11b.] एवं चरन्तु न च काङ्क्षति बोधिसत्त्वो
ज्ञातव्य सो विहरते स[1] उपायप्रज्ञो।
प्रकृतीअसन्त परिजानयमान धर्मान्
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ २८ ॥ A. 31. 13—18.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་དོགས་མེད་དེ་ལྟར་སྤྱོད། །
ཤེས་རབ་ལྡན་དེ[2]་མཉམ་ཉིད་གནས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་གྱུར་པ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༢༨ ॥

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां सर्वाकारज्ञताचर्यापरिवर्तो नाम प्रथमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དང་པོའོ།། ॥

रूपस्मि यो न स्थिहते न च वेदनायां
[12a.] संज्ञाय यो न स्थिहते न च चेतनायां।
विज्ञान यो न स्थिहते स्थितु धर्मतायां
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ १ ॥

[1] The Tib. differs. [2] H should have been: ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལྡན་དེ་

གང་ཞིག་གཟུགས་ལ་མི་གནས་ཚོར་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །
གང་ཞིག་འདུ་ཤེས་མི་གནས་སེམས་པར་མི་གནས་ལ། །
རྣམ་ཤེས་གང་མི་གནས་པ་ཆོས་ཉིད་གནས་པ་སྟེ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༡ ।।

नित्यमनित्यसुखदुःखशुभाशुभत्ति
आत्मन्यनात्मि तथता तथ शून्यतायां।
फलप्राप्तिताय अस्थितो अरहन्तभूमौ
प्रत्येकभूमि अस्थितो तथ बुद्धभूमौ॥ २॥ A. 35. 1–37. 3.

རྟག་དང་མི་རྟག་བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་སྡུག་མི་སྡུག །
བདག་དང་བདག་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་སྟོང་། །
འབྲས་བུ་ཐོབ་དང་དགྲ་བཅོམ་ས་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །
རང་རྒྱལ་ས་དང་དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སར་མི་གནས།། ༢ ।।

[12b.] यथ नायको ऽस्थितकु धातु असंस्कृताया
तथ संस्कृताय अस्थितो अनिकेतचारी
एवं च स्थानु अस्थितो स्थित बोधिसत्त्वो
अस्थानु स्थानु अयु स्थानु जिनेन उक्तो॥ ३॥ A. 37. 14 sqq.

ཇི་ལྟར་འདྲེན་པ་འདུས་མ་བྱས་ཁམས་མི་གནས་ཤིང་། །
དེ་བཞིན་འདུས་བྱས་ལ་ཡང་མི་གནས་གནས་མེད་སྤྱོད། །
དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གནས་ལ་གནས་མེད་གནས། །
གནས་མེད་གནས་ཡིན་འདི་ནི་རྒྱལ་བས་གནས་པར་གསུངས།། ༣ ।।

यो इच्छती सुगतश्रावक हं भवेयं
प्रत्येकबुद्ध भवियां तथ धर्मराज्ञो।
इमु क्षान्त्यनागमि न शक्यति प्रापुणोतुं
[13a.] यथ आरपारगमनाय अतीरदर्शी॥ ४॥ A. 38. 19–39. 5.

གང་དག་བདེ་གཤེགས་ཉན་ཐོས་འགྱུར་བར་བྱ་སྙམ་དང་། །
རང་སངས་རྒྱས་དང་དེ་བཞིན་ཆོས་རྒྱལ་འགྱུར་འདོད་པ། །
བཟོད་པ་འདི་ལ་མ་བརྟེན་ཐོབ་པར་མི་ནུས་ཏེ། །
དཔེར་ན་ཕ་རོལ་ཚུ་རོལ་འགྲོ་ངོགས་མི་མཐོང་བཞིན།། ༤ །།

यो धर्म भाष्यति य भाष्यति भाष्यमाणां
फलप्राप्त प्रत्ययजिनो तथ लोकनाथो।
निर्वाणतो अधिगतो विदुपण्डितेहि
सर्वं न आत्मन निर्दिष्टु तथागतेन॥ ५ ॥ A. 39. 6—40. 11.

ཆོས་འཆད་པ་དང་ཉན་དང་བཤད་བྱ་གང་ཡིན་དང་། །
འབྲས་བུ་ཐོབ་དང་རྐྱེན་རྒྱལ་དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་མགོན། །
མཁས་པ་གསལ་བས་ཐོབ་པའི་མྱ་ངན་འདས་གང་ཡིན། །
དེ་ཀུན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན།། ༥ །།

[13b.] चत्वारि पुद्गल इमे न त्रसन्ति तस्मिं[1]
जिनपुत्र सत्यकुशलो अविवर्तियश्च।
[2]अर्हन् विधूतमलक्लेश प्रहीणकाङ्क्षो
कल्याणमित्रपरिपाचित यश्चतुर्थः॥ ६ ॥ A. 40. 12—20.

གང་ཟག་བཞི་པོ་འདི་དག་དེ་ལ་མི་སྐྲག་སྟེ། །
རྒྱལ་སྲས་བདེན་ལ་མཁས་དང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། །
དགྲ་བཅོམ་དྲི་མ་བསལ་ཞིང་སོམ་ཉི་སྤངས་པ་དང་། །
བཞི་པ་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའོ།། ༦ །།

एवं चरन्त विदुपण्डितु बोधिसत्त्वो
नार्हन्मि[3] शिक्षति न प्रत्ययबुद्धभूमौ।

---

[1] Xyl. येस्मि [2] Xyl. अर्हन्वि° [3] Xyl. नार्हन्त्रि

[14a.] सर्वज्ञताय अनुशिक्षति बुद्धधर्मे
शिक्षा अशिक्ष न य शिक्षति एष शिक्षा॥ ७॥ A. 42. 9—14.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་རིག་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི། །
དགྲ་བཅོམ་ས་ལ་མི་སློབ་རྒྱུན་རྟོགས་ས་ལ་མིན། །
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྗེས་སློབ། །
གང་ཞིག་སློབ་མི་སློབ་ལ་མི་སློབ་དེ་སློབ་ཡིན༎ ༧ ༎

न च रूपवृद्धिपरिहाणिपरिग्रहाय
न च शिक्षती[1] वि[2]विधधर्मपरिग्रहाये।
सर्वज्ञतां च परिगृह्णति शिक्षमाणो
निर्यायती य इय शिक्ष गुणे रतानां॥ ८॥ A. 42. 15—43. 21.

གཟུགས་འཕེལ་ཡོངས་སུ་ཉམས་དང་ཡོངས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་མིན། །
ཆོས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ཡོངས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་མི་སློབ་པར། །
སློབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོངས་འཛིན་ལ། །
ངེས་འབྱུང་གང་ཡིན་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་དགའ་བའི་སློབ༎ ༨ ༎

[14b.] रूपे न[3] प्रज्ञ इति रूपि न अस्ति प्रज्ञा[4]
विज्ञान संज्ञ अपि वेदन चेतना च।
न च एति प्रज्ञ इति तेषु[5] न अस्ति प्रज्ञा
आकाशधातुसम तस्य न चास्ति भेदः॥ ९॥ A. 44. 15—22.

གཟུགས་ནི་ཤེས་རབ་མ་ཡིན་གཟུགས་ལ་ཤེས་རབ་མེད། །
རྣམ་ཤེས་འདུ་ཤེས་ཚོར་དང་སེམས་པ་འདི་དག་ནི། །
ཤེས་རབ་མ་ཡིན་འདི་དག་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་མེད། །
འདི་ནི་ནམ་མཁའ་ཁམས་དང་མཚུངས་ཏེ་ཐ་དད་མེད༎ ༩ ༎

---

[1] Xyl. °ति [2] Xyl. विचिध° [3] Xyl. णा [4] Xyl. प्रज्ञा: [5] Xyl. तेष

आरम्मणान प्रकृतो स अनन्तपार[1]।
सत्त्वान या च प्रकृती स अनन्तपारा।
[15a.] आकाशधातुप्रकृती स अनन्तपारा
प्रज्ञापि लोकविदुनां स अनन्तपारा॥ १० ॥ A. 45. 1—46. 1. sqq.

དམིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ནི་ཕ་མཐའ་མེད། །
སེམས་ཅན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་དེ་ཡང་ཕ་མཐའ་མེད། །
ནམ་མཁའ་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཡང་ཕ་མཐའ་མེད། །
འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་ཕ་མཐའ་མེད།། ༡༠ ༎

संज्ञेति[2] नाम परिकीर्तितु नायकेन
संज्ञ विभाविय प्रज्ञाण व्रजन्ति पारं।
ये अत्र संज्ञविगमं अनुप्राप्तवन्ति
ते पारप्राप्त स्थितु पारमितेषु भोन्ति॥ ११ ॥ A. 47. 1—6.

འདུ་ཤེས་ཚུ་རོལ་ཡིན་ཞེས་འདྲེན་པས་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས། །
འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཤིག་ནས་སྤྱོང་བ་ཕ་རོལ་འགྲོ། །
གང་དག་འདུ་ཤེས་བྲལ་བ་འདི་ནི་རྗེས་ཐོབ་པ། །
དེ་དག་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ནས་སྟོན་པའི་བཀའ་ལ་གནས།། ༡༡ ༎

[15b.] स चि गङ्गवालुकसमानि स्थिहित्व कल्पा
सत्त्वेति शब्द परिकीर्तयि नायकोऽयं।
सत्त्वस्युपादु कुतु भेष्यति आदिशुद्धो
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ १२ ॥ A. 47. 10—17.

གལ་ཏེ་སྟོན་པས་ཀྱང་ནི་གངྒའི་བྱེ་སྙེད་ཀྱི། །
བསྐལ་པར་ཞུགས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཞེས་སྒྲ་ཡོངས་བསྒྲགས་ཀྱང་། །

---

[1] Xyl. °पारा:   [2] Compare Tib.

གཞོད་ནས་དག་པས་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བར་ག་ལ་འགྱུར། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༡༢ །།

[16a.] एवं जिनो भणति अप्रतिकूलभाणी
यदहं इमाय वरपारमिताय आसी।
तद व्याकृतो अहु परापुरुषोत्तमेन
बुद्धो भविष्यसि अनागतु अध्वनास्मिन्॥ १३॥ A. 48. 8—15.

གང་ཚེ་ང་ནི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་མཆོག་འདི་དང་། །
མཐུན་པར་སྤྱད་གྱུར་དེ་ཚེ་སྔོན་གྱི་སྐྱེ་མཆོག་གིས། །
མ་འོངས་པ་ཡི་དུས་ན་སངས་རྒྱས་འགྱུར་རོ་ཞེས། །
ང་ལུང་བསྟན་པར་གྱུར་ཅེས་རྒྱལ་བ་དེ་སྐད་གསུངས།། ༡༣ །།

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां शक्रपरिवर्तो नाम द्वितीयः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གཉིས་པའོ།། ||

[16b.] य इमां ग्रहीष्यति पर्यापुनती स नित्यं
प्रज्ञायपारमित यत्र चरन्ति नाथाः।
विषवह्निशस्त्र उदकं न क्रमाति तस्यो
ओतारु मारु न च विन्दति मारपक्षो॥ १॥ A. 49. 10—50. 10 sqq.

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་གང་ལ་མགོན་སྤྱོད་པ། །
འདི་ནི་གང་ཞིག་གུས་བྱས་འཛིན་དང་ཀློག་བྱེད་པ། །
དེ་ལ་དུག་དང་མཚོན་དང་མེ་དང་ཆུས་མི་ཚུགས། །
བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་གླགས་ཀྱང་རྙེད་མི་འགྱུར།། ༡ །།

यदि निर्वृतस्य सुगतस्य करेय स्तूपान्[1]
पूर्णेय[2] सप्तरतनामयु कश्चिदेव।
ते क्षे प्रपूर्णसि य क्षेत्रसहस्रकोट्यो
यथ गङ्गवालिकसमैः सुगतस्य स्तूपैः॥ २॥ A. 57. 10—58. 15.

ས་ལས་བདེ་གཤེགས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡི། །
མཆོད་རྟེན་རིན་ཆེན་བདུན་ལས་བྱས་ཤིང་མཆོད་བྱེད་ལ། །
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཆོད་རྟེན་དེ་དག་གངྒཱ་ཡི། །
བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱིས་བྱེ་བ་ཕྲག་སྟོང་ཞིང་པ་གང་སྟེ॥ ༢ ॥

यावन्त[3] सत्त्व पुन तात्तक[4]क्षेत्रकोट्यो
[17 a.] ते सर्वि पूजन करेयरनन्तकल्पान्[5]।
दिव्येहि[6] पुष्पवरगन्धविलेपनेहि
कल्पांस्त्रयश्च परिकल्पय ततो च भूयः॥ ३॥

ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་བརྒྱད་ཞིང་རྣམས་བྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ན། །
སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་འདོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །
ལས་གཞན་མི་བྱེད་ལྷ་ཡི་མེ་ཏོག་སྤོས་རབ་དང་། །
བྱུག་པས་དུས་གསུམ་བསྐལ་པ་འམ་དེ་བས་ལྷག་མཆོད་ལ॥ ༣ ॥

यश्चो इमां सुगतमात लिखित्व पुस्ते
यत उत्पती दशबलान विनायकानां।
धारेय सत्करयि पुष्पविलेपनेहि
[17 b.] कलपुण्य भोन्ति न स स्तूपि करित्व पूजां॥ ४॥ A. 58. 15—72. 4.

གང་ཞིག་གང་ལས་རྣམ་འདྲེན་སྟོབས་བཅུ་འབྱུང་འགྱུར་པ། །
བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་ཡུམ་འདི་གླེགས་བམ་ལ་བྲིས་ཏེ། །

1 Xyl. स्तूपा
2 Xyl. पूर्णेय
3 Xyl. यवन्त
4 Xyl. तात्तक
5 Xyl. °रणात्तकल्पां
6 Xyl. दिव्य°

འཆང་ཞིང་མི་ཏོག་ཐུག་པས་བསྡི་སྣང་བྱེད་གྱུར་ན། །
མཆོད་རྟེན་བྱས་མཆོད་བསོད་ནམས་དེས་ནི་ཆར་མི་ཕོད།། ༤ །།

महाविद्य प्रज्ञ अपु पारमिता जिनाना
दुःखधर्मशोकशमनी पृथुसत्त्वधातो।
येऽतीत येऽपि च दशद्दिशलोकनाथा
इम विद्य शिक्षित अनुत्तरवैद्यराजा। ५॥

རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་རིག་སྔགས་ཆེ། །
སེམས་ཅན་ཁམས་མང་མྱ་ངན་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཞི་བྱེད། །
གང་དག་འདས་དང་གང་དག་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་མགོན། །
རིག་སྔགས་འདི་བསླབས་སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་བླ་མེད་འགྱུར།། ༥ །།

[18a.] ये वा चरन्ति चरियां हितमानुकम्पां
इह विद्य शिक्षित विदू स्पृशिष्यन्ति बोधिं।
ये सौख्य संस्कृत असंस्कृत ये च सौख्याः
सर्वे च सौख्य प्रसुता इतु वेदितव्याः ६॥ A. 73. 1–75. 11 ४९९

གང་དག་ཕན་དང་སྙིང་བརྩེར་བཅས་པ་སྤྱད་སྤྱོད་པ། །
རིག་སྔགས་འདི་ལ་བསླབས་ནས་མཁས་པ་བྱང་ཆུབ་རེག །
འདུས་བྱས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་བདེ་གང་ཡིན་པ། །
བདེ་བ་དེ་ཀུན་འདི་ལས་བྱུང་བར་རིག་པར་བྱ།། ༦ །།

बीजाः प्रकीर्ण पृथिवीस्थित संभवन्ति
सामग्रिलब्धु विरुहन्ति अनेकरूपाः।
[18b.] यावन्ति बोधिगुण पारमिताश्च पञ्च
प्रज्ञायपारमित ते विरुहन्ति सर्वे॥ ७॥ A. 81. 16—82. 2.

ས་བོན་བཏབ་ནས་ས་ལ་གནས་ཏེ་འབྱུང་འགྱུར་བ། །
ཚོགས་པ་རྙེད་ནས་རྣམ་མང་གཟུགས་དག་རྣམ་པར་སྐྱེ། །

ཕ་ར་ལ་ཕྱིན་བླ་ཐར་ཚུལ་ཡོན་ཏན་རྗེ་སྟེར་བ།
དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ལས་སྐྱེ།། ༧

येनैव राज व्रजते नट चक्रवर्ती
तेनैव सप्त रतना वलकायु सर्वा।
येनैव प्रज्ञ इय पारमिता जिनानां
तेनैव सर्व गुणधर्म समागमन्ति॥ ८॥

འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་ལམ་གང་ནས་ནི་རྟག་འགྲོ་བ། །
ལམ་དེ་ཉིད་ནས་རིན་ཆེན་བདུན་དང་དཔུང་ཚོགས་ཀུན། །
གང་ནས་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་འདི་འགྲོ། །
དེ་ཉིད་ནས་ནི་ཡོན་ཏན་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་བར་འགྱུར།། ༨ ||

[19a.] भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायामप्रमेयगुणधारणपारमितास्तूपसत्कारपरिवर्तो नाम तृतीयः॥ ||

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་སྐུ་གདུང་ལ་རི་མོར་བྱ་བའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གསུམ་པའོ།། ||

शक्रो जिनेन परिपृच्छितु प्रश्नमाह
स चि गङ्गवालिकसमा सिय बुद्धक्षेत्राः।
जिनधातु सर्वि परिपूरित चूडिबद्धा
[19b.] इममेव प्रज्ञवरपारमिताङ्ग गृह्णे॥ १॥ A. 94. 2—9.

རྒྱལ་བས་བརྒྱ་བྱིན་དྲི་བ་ཡོངས་དྲིས་ལན་གསོལ་པ།
གལ་ཏེ་གང་གཱའི་བྱེ་སྙེད་སངས་རྒྱས་ཞིང་གྱུར་པ། །
དེ་ཀུན་རྒྱལ་བའི་རིང་བསྲེལ་བྱུར་བུར་གཏམས་གྱུར་ཀྱང་།
བདག་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལེན།། ༡ ||

किं कारणं न मि शरीरि अगौरवत्व
अपि तू खु प्रज्ञ परिभावित पूजयन्ति।
यथ राजनिश्रितनरो लभि सर्वि पूजां
तथ प्रज्ञपारमितनिश्रितबुद्धधातुः ॥ २ ॥ A. 94. 9—99. 11.

ཅི་སྐད་ཞེ་ན་སྐུ་གདུང་མི་གུས་བདག་མ་ལགས། །
འོན་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པས་མཆོད་པར་བགྱིད། །
དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་བརྟེན་མི་རིམ་གྲོ་ཐོབ་པ་ལྟར། །
སངས་རྒྱས་རིང་བསྲེལ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་བརྟེན॥ ༢ ॥

मणिरत्न सर्वगुणयुक्त अनर्घप्राप्तो
[20a.] यस्मि करण्डकि भवे स नमस्यनीय।
तस्यापि उद्धृत स्पृहन्ति करण्डकस्मिं
तस्यैव ते गुणमया रतनस्य भोन्ति॥ ३ ॥ A. 96. 11—98. 15.

ནོར་བུ་རིན་ཆེན་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་རིན་ཐང་མེད། །
གབ་ཚེ་གང་དུ་སྣུལ་བ་དེ་ནི་ཕྱག་བགྱི་འོས། །
ད་ཕྱུང་གྱུར་ཀྱང་གབ་ཚེ་ལ་ནི་དགའ་བགྱིད་དེ། །
ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་དེ་ཡི་ལགས॥ ༣ ॥

एमेव प्रज्ञवरपारमितागुणानि
यन्निर्वृते ऽपि जिनधातु लभन्ति पूजां।
तस्माद्ध यो[1] जिनगुणान्[2] परिघेतुकामो
[20b.] सो प्रज्ञपारमित गृह्णतु एष मोक्षो॥ ४ ॥ A. 98. 16 – 99. 20.

དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་ཡོན་ཏན་གྱིས། །
རྒྱལ་བ་མྱ་ངན་འདས་ཀྱང་རིང་བསྲེལ་མཆོད་པ་བརྙེས། །

---

[1] Xyl. या   [2] Xyl. °गुणां

དེ་ལྟས་གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་འཚལ་དེས། །
ཤེས་རབ་པ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྷང་འདི་ནི་ཐར་པ་ལགས།། ༤ ༎

पूर्वंगमा भवतु दानु ददन्तु प्रज्ञा
शीले च क्षान्ति तथ वीर्य तथैव ध्याने।
परिग्राहिका कुशलधर्मग्रविप्रणाशे[1]
एका च सा अपि निदर्शयि सर्वधर्मान्[2]॥ ५ ॥ A. 100. 21—101. 7.

སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཤེས་རབ་སྟེ། །
ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་པ་བརྩོན་འགྲུས་བསམ་གཏན་དེ་བཞིན་ནོ། །
དགེ་ཆོས་ཆུད་མི་གཟོན[3]་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན། །
འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཚུལ་གཅིག་སྟོན་པར་བྱེད།། ༥ ༎

यथ जम्बुद्वीप वक्षवृक्षसहस्रकोटी
नानाप्रकार-विविधाश्च अनेकरूपाः।
[21a.] न पि च्छायना न तु भवेतु विशेषतापि
अन्यत्र च्छायगतसंख्यप्रभाषमाणो॥ ६ ॥ A. 101. 7—10.

དཔེར་ན་འཛམ་བུའི་གླིང་ན་ཤིང་རྣམས་བྱེ་བ་སྟོང་། །
རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པ་དུ་མ་གཟུགས་མང་བ། །
གྲིབ་པ་སྒྱུར་བའི་གྲངས་སུ་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་པར། །
གྲིབ་མ་སྣ་ཚོགས་མེད་ཅིང་བྱེ་བྲག་ཡོད་མ་ཡིན།། ༦ ༎

एमेव पञ्च इमि पारमिता जिनाना
प्रज्ञायपारमितनामतया भवन्ति।
सर्वज्ञताय परिणामयमाण सर्वे
षडपीह एकनयमर्च्छति बोधिनामा॥ ७॥ A. 101. 10—13.

[1] Xyl. °प्रनाशे [2] Xyl. सर्वधर्मा [3] Xyl. གསན་

དེ་བཞིན་རྒྱལ་བའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་འདི་དག་ཀྱང་།
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར། །
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྔོས་གྱུར་ན། །
བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་དྲུག་པོ་འདི་ཀུན་རེ་གཅིག་འགྱུར།། ༧ ༎

[21b.] भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां गुणपरिकीर्तनपरिवर्तो नाम[1] चतुर्थः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཞི་པའོ།། ༎

स चि रूपसंज्ञ अपि वेदन चेतनायां
चित्तं अनित्य परिणामयि बोधिसत्त्वो।
प्रतिवर्णिकाय चरते अप्रजानमानो
न हि धर्म पण्डित वि[2]नाश करोति जातु॥ १॥ A. 112. 15—18 sqq.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གལ་ཏེ་རབ་ཏུ་མི་ཤེས་བཞིན། །
གཟུགས་དང་འདུ་ཤེས་ཚོར་དང་སེམས་པ་རྣམ་པར་ཤེས། །
མི་རྟག་ཡོངས་སུ་སྔོན་པ་བཅོས་ལ་སྤྱོད་པ་སྟེ། །
མཁས་པ་ནམ་ཡང་ཆོས་རྣམས་འཇིག་པར་མི་བྱེད་དོ། །

[22a.] यस्मिन्न रूप अपि वेदन चापि संज्ञा
विज्ञान नैव न पि चेतनयोपलब्धिः।
अनपाडुशून्यनय जानति सर्वधर्मान्
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ २॥

གང་ལ་གཟུགས་མེད་ཚོར་མེད་འདུ་ཤེས་མི་དམིགས་ཤིང་། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་སེམས་པ་མི་དམིགས་ལ། །

[1] Xyl. नामश्चतुर्थः   [2] Xyl. विनाय Cf. Uttaratantra, Transl. p. 134.

ཆོས་ཀུན་སྐྱེ་མེད་སྟོང་པའི་ཚུལ་དུ་རབ་ཤེས་པ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༢ ༎

यावन्ति गङ्गनदिवालिकतुल्यक्षेत्रे
तावन्ति सत्त्व अर्हन्ति विनेय काश्चित्।
[22b.] यश्चैव प्रज्ञ इम पारमिता लिखित्वा
परसत्त्व पुस्तकु ददेयु विशिष्टपुण्यः॥ ३॥ A. 122. 3—125. 2.

ལ་ལས་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་སྙེད་ཞིང་རྣམས་ན། །
སེམས་ཅན་དེ་སྙེད་འགོད་ཀུན་དགྲ་བཅོམ་ཉིད་བཀུལ་བས། །
གང་གིས་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་ཡིག་བྲིས་ཏེ། །
སེམས་ཅན་མཆོག་ལ་གླེགས་བྱིན་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་འཕགས།། ༣ ༎

किं कारणं त इह शिक्षित वादिश्रेष्ठा
गमयन्ति धर्म निखिलानिह शून्यतायां।
या श्रुत्व श्रावक स्पृशन्ति[1] विमुक्ति[2] शीघ्रं
प्रत्येकबोधि स्पृशयन्ति च बुद्धबोधिं॥ ४॥ A. 125. 2—133. 9.

ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སྨྲ་མཆོག་དེ་དག་འདིར་བསླབས་ནས། །
ཆོས་རྣམས་མཐའ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདིར་སྟོན་བྱེད། །
དེ་ཐོས་ཉན་ཐོས་མྱུར་དུ་རྣམ་པར་གྲོལ་ལ་རེག །
རང་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་དང་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རེག།། ༤ ༎

[23a.] असतो ऽङ्कुरस्य[3] द्रुमसंभवु नास्ति लोके
कुत शाखपत्त्रफलपुष्पउपादु तत्र।
विन बोधिचित्त जिनसंभवु नास्ति लोके
कुत शक्रब्रह्मफलश्रावकप्रादुभावः॥ ५॥

[1] Xyl. अर्शन्ति [2] Xyl. विमुक्त [3] Xyl. ङ्कुरस्य (sic!)

མྱུ་གུ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་འགྱུར་ཡོད་མེད་ན། །
དེ་ལ་ཡལ་འདབ་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་ག་ལ་འབྱུང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་མེད་རྒྱལ་བྱུང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་མེད་ན། །
འབྲས་བུ་བརྒྱ་བྱིན་ཚངས་པ་ཉན་ཐོས་ག་ལ་འབྱུང་།། ༥ །།

आदित्यमण्डलु यदा प्रभजालमुञ्ची
[23b.] कर्मक्रियासु तद सत्त्व पराक्रमन्ति।
तथ बोधिचित्त सद लोकविदुस्य जातो
ज्ञानेन सर्वगुणधर्म समागमन्ति॥ ६ ॥

ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གང་ཚེ་འོད་ཀྱི་དྲ་བ་འགྱེད། །
དེ་ཚེ་སེམས་ཅན་ལས་བྱེད་པ་རྩོན་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །
སངས་པ་ཤེས་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་བྱུང་ན། །
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་ཡོན་ཏན་ཆོས་དང་ལྡན།། ༦ །།

यथ नोपतप्त असतो भुजगाधिपस्य
कुत नद्य प्रस्रवु भवेदिह जम्बुद्वीपे।
असता नदीय फलपुष्प न संभवेयु
न च सागराण रतना भवि नैकरूपाः॥ ७ ॥

དཔེར་ན་མ་དྲོས་པ་མཚོ་ལ་ཀླུ་བདག་མེད་གྱུར་ན། །
འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཆུ་ཀླུང་འབབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
ཆུ་ཀླུང་མེད་ན་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །
རྒྱ་མཚོ་ལ་ཡང་རིན་ཆེན་གཟུགས་མང་མེད་པར་འགྱུར།། ༧ །།

[24a.] तथ बोधिचित्त असतीह तथागतस्य
कुत ज्ञानप्रस्रवु भवेदिह सर्वलोके।
ज्ञानस्य चो असति नास्ति गुणानुवृद्धिः
न च बोधिसागरसमान च बुद्धधर्माः॥ ८ ॥

དེ་བཞིན་འདི་ར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་མེད་བདེ་གཤེགས་ཀྱི། །
ཡེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་འདི་དག་ཀུན་ཏུ་ག་ལ་འགྱུར། །
ཡེ་ཤེས་མེད་ན་ཡོན་ཏན་འཕེལ་མེད་བྱང་ཆུབ་མེད། །
རྒྱ་མཚོ་འདྲ་བའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར།། ༨ ||

यावन्ति लोकि ख्याचि ज्ञोतिकप्राणिभूता
श्रोभासनार्थ प्रभ श्रोसरयन्ति सर्वे।
[24b.] यरसूर्यमण्डलविनिमत एकरश्मी
कलापि ज्योतिकगणोसिय सर्व श्राभा:॥ ९॥ A. 134. 6—12

འཇིག་རྟེན་འདི་ན་སྣང་བྱེད་སྲོག་ཆགས་ཇི་སྙེད་པ། །
ཀུན་གྱིས་སྣང་བར་བྱ་ཕྱིར་འོད་རྣམས་འབྱུང་བ་བས། །
ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འོད་ཟེར་གཅིག་འབྱུང་ཚེས་མཆོག་སྟེ། །
སྣང་བྱེད་ཚོགས་ཀྱི་འོད་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཆར་མི་ཕོད།། ༩ ||

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां पुण्यपर्यायपरिवर्तो नाम पञ्चम:॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལྔ་པའོ། . ||

यावन्ति श्रावकगणा: प्रसवन्ति पुण्यं
[25a.] दानं च शीलमपि भावनसंप्रयुक्तं।
न हि बोधिसत्व अनुमोदन एकचित्ते
न च सर्वश्रावकगणेसियपुण्यस्कान्धो॥ १॥ A. 135. 2—10.

ཉན་ཐོས་ཚོགས་རྣམས་ཇི་སྙེད་སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །
སྒོམ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་ཚོགས་བསྐྱེད་པ་དང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སེམས་གཅིག་ལ།
ཉན་ཐོས་ཚོགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཟུང་པོས་ཆར་མི་ཕོད།། ༡ །

ये बुद्धकोटिनियुता पुरिमाभ्यतीता
ये वा अनन्तबहुक्षेत्रसदृक्षकोट्य:।
तिष्ठन्ति[1] ये ऽपि परिनिर्वृतलोकनाथा
देशन्ति धर्मरतनं दु:खसंशमाय॥ २॥

འདས་དུས་སྔོན་གྱི་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་གང་། །
ཞིང་མང་མཐའ་ཡས་བྱེ་སྟོང་དག་ན་གང་བཞུགས་དང་། །
གང་ཡང་མྱ་ངན་འདས་པའི་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་རྣམས། །
སྡུག་བསྔལ་ཟད་པར་བྱ་ཕྱིར་རིན་ཆེན་ཆོས་སྟོན་པ།། ༢ །

[25b.] प्रथमं उपादु वरबोधयि चित्तपादो
यावत्सधर्मनयकालु विनायकानां।
एकस्मिनन्तरि य तेष जिनान पुण्यं
सहगुणपारमित ये ऽपि च बुद्धधर्मा:॥ ३॥ A. 135. 11—136. 6. 7 sqq

དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་ནས། །
རྣམ་པར་འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཆོས་ཟད་ཀྱི་དུས། །
དེ་བར་རྒྱལ་བ་དེ་དག་བསོད་ནམས་གང་ཡིན་པ། །
ཕ་རོལ་ཕྱིན་དང་ལྡན་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་གང་དང་།། ༣ །

यश्चैव बुद्धतनयान च श्रावकाणां
शैक्ष अशैक्ष कुशला[2]स्रव नास्रवाश्च
[26a.] परिपिण्डयित्व अनुमोदयि बोधिसत्त्वो
सर्वं च नामयि जगार्थनिदान बोधि॥ ४॥ A. 137. 7—138. 12.

གང་ཡང་སངས་རྒྱས་སྲས་རྣམས་དང་ནི་ཉན་ཐོས་དང་། །
སློབ་དང་མི་སློབ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་པ། །

---

[1] Xyl. निष्ठन्ति [2] Xyl. °लाश्रव

བསྔོས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞིང་། །
འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་ནི་ཐམས་ཅད་བསྔོ། ༤ །

परिणामयन्तु[1] यदि वर्तति चित्तसंज्ञा
तथ बोधिसत्त्वपरिणामन सत्त्वसंज्ञा।
संज्ञाय दृष्टिस्थितु चित्त तिसंगयुक्तो[2]
परिणामितं न भवती उपलभ्यमानं॥ ५॥ A. 142. 12—21.

ཡོངས་སུ་བསྔོ་གལ་ཏེ་སེམས་སུ་འདུ་ཤེས་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །
བྱང་ཆུབ་འདུ་ཤེས་ཡོངས་བསྔོ་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་ན། །
འདུ་ཤེས་ཕྱིར་ན་ལྟ་གནས་སེམས་ནི་གསུམ་ལ་ཆགས། །
དམིགས་པ་ཡོད་པས་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པར་རྒྱུར་མ་ཡིན། ༥ །

[26 b.] स चि एव जानति निरुध्यति क्षीणधर्मा
तच्चैव क्षीण परिणामयिष्यन्ति यत्र।
न च धर्मधर्मि परिणामयते कदाचित्
परिणामितं भवति एव प्रजानमाने॥ ६॥ A. 142. 21—143. 8 sqq.

གལ་ཏེ་འདི་ལྟར་ཆོས་འདི་འགགས་ཤིང་ཟད་པ་དང་། །
གང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དེ་ཡང་ཟད་པ་དང་། །
ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་ལ་ནམ་ཡང་མི་བསྔོ་ཤེས་གྱུར་ན། །
དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པ་ཡིན། ༦ །

स चि सो निमित्त कुरुते न च मानयाती
अथ आनिमित्त परिणामितु भोन्ति बोधी।
[27 a.] विषसृष्टभोजनु यथैव क्रियाप्रणीतो
तथ शुक्लधर्मउपलम्भ जिनेन उक्तो॥ ७॥ A. 150. 11—153. 1.

---

[1] Xyl. यधि

[2] Sic metri causa for त्रिसंगयुक्तो; vide Tib.

གལ་ཏེ་མཚན་མར་བྱེད་ན་དེ་ནི་བསྔོ་བ་ཡིན། །
ཅི་སྟེ་མཚན་མ་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་བསྔོ་བ་ཡིན། །
ཇི་ལྟར་དུག་དང་འདྲེས་པའི་ཁ་ཟས་བཟང་ཟ་བ། །
དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའང་དེ་འདྲར་རྒྱལ་བས་གསུངས།། ༧ ॥

तस्माद्ध नाम परिणामन शिक्षितव्या
यथ ते जिना कुशल एव प्रजानयन्ति।
यज्जातिको यं प्रभवो यद्लक्षणं च
अनुमोदमी तथ तथा परिणामयामि॥ ८ ॥ A. 153. 1–12.

དེ་ལྟས་འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་བསླབ་བྱ་སྟེ། །
ཇི་ལྟར་རྒྱལ་བ་དེ་དག་དགེ་བ་དེ་མཁྱེན་པའི། །
རྣམ་པ་གང་ཡིན་འབྱུང་གང་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །
རྗེས་སུ་ཡི་རང་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྔོ།། ༨ ॥

[27 b.] एवं च पुण्य परिणामयमान बोधौ
न च सो कि बुद्ध क्षिपते जिनउक्तवादी।
यावन्ति लोकि उपलम्भिकबोधिसत्त्वा[1]
अभिभोन्ति सर्वि परिणामयमान शूरो॥ ९ ॥ A. 153. 12 sqq.

དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བྱེད་ན། །
དུག་མེད་སངས་རྒྱས་མི་སྤོང་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་སྨྲ། །
དེ་ལྟར་ཡོངས་བསྔོ་དཔའ་བོ་འཇིག་རྟེན་དམིགས་ཅན་གྱིས། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཇི་སྙེད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན།། ༩ ॥

---

1 Xyl. °सत्त्वो

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायामनुमोदनपरिवर्तो नाम षष्ठः[1]॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་
ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དྲུག་པའོ།། ༎

[28a.] जात्यन्धकोटिनियुतान्यविनायकानां
मार्गे अकोविदु कुतो नगरप्रवेशे।
विन प्रज्ञ पञ्च इमि पारमिता अचक्षुः
अविनायका न प्रभवन्ति स्पृशेतु बोधिं॥१॥ A. 172. 12—18.

དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །
ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་འདི། །
དམིགས་བུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ༡ ༎

यत्रान्तरस्मि[2] भवते अगृहीत प्रज्ञा
ततु लब्धु चक्षु भवती इमु नामधेयं।
[28b.] यत्र चित्रकर्म परिनिष्ठित चक्षुहीनो
न च ताव पुण्यु लभते अकरित्व चक्षुः॥२॥ A. 172. 19—173. 2.

གང་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་ཟིན་གྱུར་པ། །
དེ་ཚེ་མིག་རྙེད་གྱུར་ཅིང་འདི་ཡི་མིང་འཐོབ་པོ། །
དཔེར་ན་རི་མོའི་ལས་ནི་ཡོངས་ཟིན་མིག་མེད་པ། །
ཇི་སྲིད་མིག་མ་བྲིས་པར་ཧན་པ་མི་འཐོབ་པ་བཞིན།། ༢ ༎

यद् धर्म संस्कृत असंस्कृत कृष्ण शुक्लो
अणुमात्र नो लभति प्रज्ञविभावमानः।
यद् प्रज्ञपारमित गच्छति संख्य लोके
आकाश यत्र न प्रतिष्ठितु किंचि तद्वत्[3]॥३॥ A. 172. 13—15 sqq.

---

1 Xyl. षष्ठमः   2 Xyl. यत्तरस्मि   2 Xyl. तत्र

3*

ॐ

གང་ཚེ་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་དང་དཀར་ནག་ཆོས། །
ཤེས་རབ་རྣམ་པར་བཤིག་ནས་རྡུལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཚེ། །
འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གྲངས་སུ་འགྲོ། །
ནམ་མཁའ་གང་ལ་འང་ཅུང་ཟད་མི་གནས་དེ་དང་འདྲ། ༣ ༎

[29a.] न चि मन्यते अहु चरामि जिनान प्रज्ञा
मोचिष्य सत्त्वनियुतान्[1] बहुरोगस्पृष्टान्[2]।
अयु सत्त्वसंज्ञपरिकल्पकु बोधिसत्त्वो
न च एष प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ ४ ॥ A. 175. 11—15 sqq.

གལ་ཏེ་བདག་ནི་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། །
སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་རེག་པ་ཁྲག་ཁྲིག་མང་དགྲོལ་སེམས། །
སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་ཡོངས་རྟོག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་མ་ཡིན། ༤ ༎

यो बोधि सत्त्ववरपारमितेहि[3] चीर्णो
परिचारिका य न च काङ्क्षति पण्डितेहि।
[29b.] सह श्रुत्व तस्य पुन भेष्यति शास्तृ[4]संज्ञा
सो वा लघू अनुबुधिष्यति बोधिशान्ता॥ ५ ॥ A. 176. 7—13; 20 sqq.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་སྔོན་སྤྱད་སྤྱོད་པའི་ཚེ། །
ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདིར་སྤྱད་པ་མཁས་པ་སོམ་ཉི་མེད། །
ཐོས་མ་ཐག་ཏུ་དེ་ནི་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བྱེད། །
དེས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཞི་བ་མྱུར་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར། ༥ ༎

सत्कृत्य बुद्धनियुतान्[5] परिचारिकाया
न च प्रज्ञपारमितश्रद्दधिता[6] जिनानां।

---

[1] Xyl. °युतां [2] Xyl. °स्पृष्टां [3] Xyl. °तेनि [4] Xyl. शास्त्र
[5] Xyl. °युतां [6] Xyl. °द्दधिना

श्रद्धा च नो स्यु निरोध्यति मो ऽल्पबुद्धिः
न स्थिपित्व याम्यति घयोचिनत्राणभूतो॥ ६॥ A. 178. 1—183. 1.

སྔོན་སྦྱོང་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཁྲིག་ཁྲིག་བཀུར་བྱས་ཀྱང་། །
རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་མ་དད་ན། །
ཐོས་ནས་བློ་ཆུང་དེ་ཡིས་འདི་ནི་སྤོང་བྱེད་དེ། །
སྤངས་ནས་སྐྱབས་མེད་གྱུར་པ་དེ་ནི་མནར་མེད་འགྲོ༎ ༦ ༎

तस्माद्धि श्रद्दधत[1] एव जिनान माता
[30 a.] यदि इच्छथा स्पृशितु उत्तमबुद्धज्ञानं।
सो वाणिजो यथ व्रजित्व न रत्नद्वीपं
मूलातु छेदन करित्व पुनागमेया॥ ७॥

དེ་ལྟ་བས་ན་གང་དག་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་མཆོག །
རེག་པར་འདོད་ན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་རབ་དད་བྱིས། །
དཔེར་ན་ཚོང་པ་རིན་ཆེན་གླིང་དུ་སོང་ནས་ནི། །
ཟོང་ཟད་སླར་ལོག་ལྟ་བུར་གྱུར་ན་ཤིན་ཏུ་ངོ་༎ ༧ ༎

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां निरयपरिवर्तो नाम सप्तमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་དམྱལ་བའི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བདུན་པའོ། ॥

रूपस्य शुद्धि फलशुद्धित वेदितव्या
[30 b.] फलरूपशुद्धित सर्वज्ञतशुद्धिमाहुः।
सर्वज्ञताय फलशुद्धित रूपशुद्धी
आकाशधातुसमताय अभिन्नच्छिन्ना॥ १॥ A. 186. 9—187. 5.

---

[1] Xyl. श्रद्दधाति

གཟུགས་ཀྱི་དག་པ་འབྲས་བུ་དག་པར་རིག་པར་བྱ། །
འབྲས་བུ་གཟུགས་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དག་པར་འགྱུར། །
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་འབྲས་བུ་དག་དང་གཟུགས་དག་པ། །
ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་མཚུངས་ཏེ་དབྱེར་མེད་གཅད་དུ་མེད། ༡ ॥

त्रैधातुकं समतिक्रान्त न बोधिसत्त्वा
क्लेशापनीत उपपत्ति निदर्शयन्ति।
जरव्याधिमृत्यु विगताश्च्युति दर्शयान्ति
प्रज्ञाय पारमित यत्र चरन्ति धीराः॥ २॥ A. 188. 2 84

དཔའ་བོ་གར་སྤྱོད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡིས། །
ཁམས་གསུམ་ཡང་དག་འདས་ལ་ཐར་པར་ཉོན་མ་བཅད་རིན། །
ཉོན་མོངས་བསལ་བར་གྱུར་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྟོན་པར་བྱེད། །
ཀ་དང་ནད་དང་འཆི་བ་མེད་ཀྱང་འཆི་འཕོ་སྟོན། ༢ ॥

[31 a.] नामेव रूपि जगती ग्रथु पङ्कसक्ता
संसारचक्रि भ्रमते ऽनिलचक्रतुल्ये।
ज्ञानित्व भ्रान्तु जगती मृगवागुरेव
आकाश पक्षिसदृशा विचरन्ति प्रज्ञाः॥ ३॥

འགྲོ་བ་འདི་དག་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་འདམ་ལ་ཆགས། །
རླུང་གི་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའི་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོར་འཁྱམས། །
འགྲོ་བ་འཁྲུལ་པ་རི་དྭགས་རྒྱ་ཆུད་འདྲ་ཤེས་ནས། །
ཤེས་རབ་ལྡན་པ་མཁའ་ལ་བྱ་བཞིན་རྣམ་པར་རྒྱུ། ༣ ॥

[31 b.] रूपस्मि यो न चरते परिशुद्धचारी
विज्ञान संज्ञ अपि वेदन चेतनायां।

एवं चरन्तु परिवर्जयि सर्वसङ्गा
सङ्गाद्विमुक्त चरते सुगतान प्रज्ञां[1]॥ ८ ॥ A. 193. 18–195. 19.

སྤྱོད་པ་ཡོངས་དག་གང་ཞིག་གཟུགས་ལ་མི་སྤྱོད་ཅིང་། །
རྣམ་ཤེས་འདུ་ཤེས་ཚོར་བ་སེམས་པར་མི་སྤྱོད་ན། །
དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤོང་ཞིང་། །
ཆགས་ལས་རྣམ་གྲོལ་བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྤྱོད།། ༨ ||

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां विशुद्धिपरिवर्तो[2] नाम अष्टमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་
ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བརྒྱད་པའོ།། ||

[32a.] एवं चरन्तु विदुपण्डितु बोधिसत्त्वो
सङ्गात्र छिन्दितु[3] व्रजते जगती असक्तः[4]।
सूर्यो[5] ऽवि राहुग्रहमुक्त विरोचमानो
अग्नीव मुक्त तृणकाष्ठवनं दहाति॥ १ ॥

དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་གསལ་བ། །
ཆགས་པ་བཅད་ནས་གྲོལ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པར་འགྲོ། །
ཉི་མ་སྒྲ་གཅན་གཟའ་ཟ་ལྷུང་རེང་འདུག་པ་དང་། །
མེ་བཏང་རྩྭ་དང་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་བསྲེག་པ་བཞིན།། ༡ ||

प्रकृतीय शुद्ध परिशुद्धिमि[6] सर्वधर्मान्
प्रज्ञाय पारमित पश्यति बोधिसत्त्वो।
न च पश्यकं लभति नापि च सर्वधर्मान्
[32b.] एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ २ ॥ A. 200 18 sqq.

---

[1] Xyl. प्रज्ञाः [2] Xyl. विशुद्ध° [3] Xyl. छिन्दन [4] Xyl. असक्तोः
[5] Xyl. सूर्योपि [6] Xyl. परित्रुद्धिमि

ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དག་ཅིང་ཡོངས་དག་པར། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འགྲོ་ན། །
བྱེད་པ་པོ་ཡང་མི་དམིགས་ཆོས་ཀུན་མི་དམིགས་ཏེ། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༢ ||

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां स्तुतिपरिवर्तो नाम नवमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་བསྔགས་པའི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དགུ་པའོ།།

शक्रो जिनस्य परिपृच्छति देवराजो
चरमाण[1] प्रज्ञ कथ युज्यति बोधिसत्त्वो।
अणुमात्र यो न लभु युज्यति स्कन्धधातौ
[33a.] यो एव युज्यति स युज्यति बोधिसत्त्वः॥ १॥ A. 211. 3—212. 3

རྒྱལ་བ་ལ་ནི་ལྷ་རྒྱལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཞུས་པ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པ་ཇི་ལྟར་བརྩོན། །
ཕུང་པོ་ཁམས་ལ་རྡུལ་ཙམ་བརྩོན་པར་མི་བྱེད་དེ། །
ཕུང་པོར་མི་བརྩོན་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྩོན།། ༡ ||

चिरयानप्रस्थितु स वेदयितव्य सत्त्वो
बहुबुद्धकोटिनियुतेहि कृताधिकारो।
यो श्रुत्व धर्मि इमि निर्मित माय[2]कल्पान्
न च काङ्क्षते अपु प्रयुज्यति शिक्षमाणः॥ २॥ A. 213. 3 sqq.

གང་ཞིག་ཆོས་འདི་སྤྲུལ་དང་སྒྱུ་མ་འདྲ་བར་ཐོས་ནས། །
སོམ་ཉི་མེད་ཅིང་སློབ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་སྦྱོར་བྱེད་པ། །

---

1 Xyl. चरमान   2 Xyl. °कल्पां

སྐྱ་ས་ཅན་དེ་ནི་རིང་ནས་ཟློག་ཆེན་ཕྱུགས་རིག་བྱ།

སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཁྲིག་ཚིག་རང་ལ་ལྷག་བྱས་ཡིན། ༢

कान्तारमार्गि पुरुषो बहुयोजनेभि
[33 b.] गोपाल सीमवनसंपद पश्यियेता:।
आश्वासप्राप्त भवती न च तस्य त्रासो
अभ्यास ग्रामनगराणि इमे निमित्ता:॥ ३॥ A. 215. 17—216. 4.

དགོན་པའི་ལམ་ནི་དཔག་ཚད་མང་པོར་ཞུགས་པའི་མིས། །

གནག་རྫི་མཚམས་ཀྱི་ནགས་ཚལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་མཐོང་ན། །

འདི་དག་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ཉེ་བའི་རྟགས་སྣམ་སྟེ། །

དབུགས་ཕྱིན་ཉིད་པར་གྱུར་ཅིང་ཆོམ་རྐུན་འཇིགས་པ་མེད།། ༣ ༑

एमेव प्रज्ञवरपारमिता जिनानां
शृण्वान यो लभति बोधिगवेषणाणा:।
आश्वासप्राप्त भवती न च तस्य त्रासो
[34 a.] नार्हन्तभूमि न पि प्रत्ययबुद्धभूमी॥ ४॥ A. 216. 4—10.

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་ལ་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི། །

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་མཉན་པ་གང་འཐོབ་པ། །

དེ་ནི་དབུགས་ཕྱིན་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིང་འཇིགས་མེད་དེ། །

དགྲ་བཅོམ་ས་ལ་མ་ཡིན་རང་རྟོགས་ས་ལ་མིན།། ༤ ༑

पुरुषो हि सागरजल व्रजि पश्यनाय
न चि पश्यते द्रुमवनस्यातिशैलराजं।
अथवा न पश्यति निमित्त निकाङ्क्ष भोती
अभ्याशितो महसमुद्र न सोऽतिदूरे॥ ५॥ A. 216. 14—217. 3.

མི་ཞིག་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ནི་ལྟ་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཡིས། །

གལ་ཏེ་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་རི་མཐོང་དུ་ཉུང་རིང་། །

ཅི་སྟེ་རྟགས་མ་མཐོང་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི། །
ཉེ་བར་གྱུར་ཏེ་སྙམ་སྟེ་དེ་ལ་སོམ་ཉི་མེད།། ༥ །།

एमेव बोधिवरप्रस्थितु वेदितव्यो
[34 b.] श्रुणमाण प्रज्ञ इमि पारमिता जिनानां।
यच्चापि संमुख न व्याकृतु नायकेभी
तथपी स्पृशिष्यति न चिरेण हु बुद्धबोधिं॥ ६॥ A. 218. 3—8.

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་དམ་པར་རབ་ཞུགས་རྟ་ལ་བ་ཡི། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉན་རིག་པར་བྱ། །
རྣམ་པར་འདྲེན་པས་མངོན་སུམ་ལུང་བསྟན་མ་གྱུར་ཀྱང་། །
སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རིང་པོར་མི་ཐོགས་བདག་རེག་འགྱུར།། ༦ །

सुवसन्ति कालि पतिते तृणपत्रशाखा
न चिरेण पत्रफलपुष्प समागमान्ति।
प्रज्ञाय पारमित यस्यिमु हस्तप्राप्ता
न चिरेण बोधिवर प्राप्स्यति[1] नायकानां॥ ७॥ A. 218. 8—21.

དཔྱིད་དུས་འབབ་ལ་སྡོང་པོ་ལོ་མ་ལྷུགས་གྱུར་ན། །
ཡལ་ག་རིང་པོར་མི་ཐོགས་ལོ་འབྲས་མེ་ཏོག་བསྐྲུན། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་སུ་ཡི་ལག་ཐོབ་པ། །
རིང་པོར་མི་ཐོགས་འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ།། ༧ ।।

[35 a.] यथ इस्त्रि गुर्विणि य चेष्टति वेदनाभिः
ज्ञातव्यु कालु अयमस्य प्रजायनाय।
तथ बोधिसत्त्व श्रुणमानु जिनान प्रज्ञां
रति च्छन्द विन्दति[2] स्पृशिष्यति बोधि शीघ्रं॥ ८॥ A. 218. 1—14.

---

[1] Xyl. प्राप्सति [2] Xyl. च्छिन्दवीन्दाति

དཔེར་ན་ཤུར་མེད་སྣམ་གང་སྤུག་བསྒྲལ་ཉེ་གྱུར་ན། །
དེ་ནི་དེ་ཡི་རྫའ་བའི་དུས་ལ་བབ་ངེས་བྱ། །
དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་ཉན། །
ངགའ་དང་འདུན་པ་སྐྱེད་པ་ལྷུར་དུ་བྱང་ཆུབ་རེག॥ ༨ ॥

चरमाण प्रज्ञवरपारमिताय योगी
न च रूपवृद्धि न च पश्यति पारिहाणिं।
[35 b.] धर्मा अधर्म इमु पश्ययि धर्मधातुं
न च निर्वृति स्पृशति सो विहराति[1] प्रज्ञां॥ ९॥ A. 219. 8—16.

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་ཚེ་རྣལ་འབྱོར་པ། །
གཟུགས་ཀྱི་འཕེལ་བ་དང་ནི་ཡོངས་སུ་འགྲིབ་མི་མཐོང་། །
གང་ཞིག་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་ཆོས་དབྱིངས་མི་མཐོང་ཞིང་། །
ལྷ་ངན་འདས་ལ་མི་རེག་དེ་ནི་ཤེས་རབ་གནས།། ༩ ।

चरमाणु यो न इह कल्पयि बुद्धधर्मान्[2]
बलऋद्धिपाद न च कल्पति बोधिशान्तां।
अविकल्पकल्पविगतो अधिष्ठानचारी
एषा स प्रज्ञवरपारमिताय चर्या॥ १०॥ A. 220. 8—14.

གང་ཞིག་འདི་ལྟར་སྤྱོད་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་མི་རྟོག་སྟེ། །
སྟོབས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་རྐང་པ་བྱང་ཆུབ་ཞི་མི་རྟོག། །
རྣམ་པར་མི་རྟོག་རྟོག་བྲལ་བྱིན་གྱིས་རླབས་ཀྱིས་སྤྱོད། །
འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༡༠ ॥

1 Xyl. विहरात्रि   2 Xyl. बुद्धधर्मा, ...

[36 a.] भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां धारणीगुणपरिवर्तो नाम दशमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་པའོ།། ||

बुद्धं सुभूति परिपृच्छति वादिचन्द्रं
किं अन्तरायु भविष्यन्ति गुणे रतानां।
बहु अन्तरायु भविष्यन्ति भणाति शास्ता
ततु अल्पमात्र परिकीर्तयिष्यामि तावत्॥ १ ॥ A. 232. 2—6.

སྨྲ་བའི་ཟླ་བ་སངས་རྒྱས་ལ་ནི་རབ་འབྱོར་ཞུས། །
ཡོན་ཏན་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་གང་ལགས། །
སྟོན་པས་བཀའ་སྩལ་བར་དུ་གཅོད་པར་འགྱུར་མང་སྟེ། །
དེ་ལས་རེ་ཞིག་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་ཡོངས་སུ་བརྗོད།། ༡ ||

[36 b.] प्रतिभान नेक विविधान्युपपद्यिष्यन्ति
लिखमान प्रज्ञ इमु पारमिता जिनानां।
पुन शीघ्रविद्युत यथा परिक्षयिष्यन्ति
अकरित्व अर्थ जगती इमु मार[1]कर्म॥ २ ॥ A. 232. 11—12.

རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་ཡིག་[2]འབྲི་ཚེ། །
སྤོབས་པ་ཐ་དད་རྣམ་པ་དུ་མར་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །
འགྲོ་བའི་དོན་མ་བྱས་པར་གློག་བཞིན་མྱུར་དུ་ཡང་། །
ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས།། ༢ ।

काङ्क्षा च केषचि भविष्यति भाष्यमाणे
न ममात्र नाम परिकीर्तितु नायकेन।
[37 a.] न च जातिभूमि परिकीर्तितु नापि गोत्रं
न च सो श्रुणिष्यति [3]क्षिपिष्यति मारकर्म॥ ३ ॥ A. 233. 3—15.

---

[1] Xyl. °कर्मः   [2] Xyl. འདྲི   [3] Xyl. क्षिपिस्यति

འདི་བཤད་ཚེ་ན་ཁ་ཅིག་སོ་མ་ཉེ་ཟ་འགྱུར་ཏེ། །
འཛིན་པས་འདིར་ནི་བདག་གི་མིང་ཡང་ཡོངས་ས་བརྗོད། །
ཟིགས་དང་ས་དང་རྫུ་ས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་བརྗོད་ཅེས། །
ར་ནི་ཉན་པར་མི་འགྱུར་སྐྱོང་འགྱུར་བདུད་ཀྱི་ལས།། ༣ ||

एवं त मूल अवक्राय अजानमाना:[1]
शाखा पलाश परिएषयिष्यन्ति मूढा:।
हस्तिं लभित्व यथ हस्तिपदं गवेषेत्
तथ प्रज्ञपारमित श्रुत्व सूत्रान्त एषेत्॥ ४॥ A. 234. 1. — 235. 4—3.

ཇི་ལྟར་མི་ཤེས་དེ་དག་རྩ་བ་བོར་ནས་ནི། །
སྡོང་པོ་ཡལ་ག་དག་དང་འདབ་མ་འཚོལ་བར་འགྱུར། །
གླང་པོ་རྙེད་ཀྱང་གླང་པོའི་རྗེས་ནི་འཚོལ་བ་ལྟར། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཐོས་མདོ་འཚོལ་དེ་བཞིན་ནོ། །

[7b.] यथ भोजनं शतरसं लभियान कश्चित्
मार्गेय षष्टिकु[2] लभित्व स भोजनाग्रं।
तथ बोधिसत्त्व इम पारमितां लभित्वा
अर्हन्तभूमित[3] गवेषयिष्यन्ति बोधिं॥ ५॥ A. 239. 1—16.

དཔེར་ན་ལ་ལས་རོ་བརྒྱ་ལྡན་པའི་ཟས་རྙེད་ལ། །
ཟས་མཆོག་རྙེད་ནས་ཟས་ངན་འཚོལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་རྙེད་ནས། །
དགྲ་བཅོམ་པ་ཡི་བྱང་ཆུབ་འཚོལ་བྱེད་དེ་བཞིན་ནོ།། ༥ ||

सत्कारकाम भविष्यन्ति च लाभकामा:
सापेक्षचित्त कुलसंस्तवसंप्रयुक्ता:।

[1] Xyl. ॰मानो [2] Xyl. षष्ठिकु [3] Xyl. om.

क्षोभित्व धर्म कारिष्यन्ति अधर्मकार्यं
[38a.] यत्र[1] स्थित्व उत्पथगता इम मारकर्म[2]॥ ६॥ A. 242. 6—14.

བསྟི་སྟང་འདོད་པར་འགྱུར་ཞིང་རྙེད་པ་འདོད་འགྱུར་དང་། །
ལྟོ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཁྱིམ་འདྲིས་བྱེད་ལྡན་ཞིང་། །
ཆོས་བཏང་ནས་ནི་ཆོས་མིན་བྱ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་ར། །
ལམ་ངན་ལམ་ལོག་འགྲོ་བ་འདི་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས། ། ༦ ༎

ये चापि तस्मिन समये तु धर्मश्रेष्ठां
श्रुणानाय छन्दिक उत्पादयिष्यन्ति अत्रां।
ते धर्मभाणक विदित्वन कार्यगुप्तं
प्रेमापनीत गमिष्यन्ति नष्टधर्मनाशा[3]॥ ७॥ A. 243. 9 sqq.

གང་དག་དེ་ཡི་ཚེ་ན་འདུན་ཅིང་དད་གྱུར་ནས། །
ཆོས་ཀྱི་དམ་པ་འདི་ནི་ཉན་དུ་སོང་བ་ལས། །
དེ་དག་གིས་ནི་ཆོས་སྨྲ་བྱ་བར་ལྡན་རིག་ནས། །
དགའ་བ་ཞེད་ཅིང་ཡིད་མི་བདེ་བར་གྱུར་ནས་འགྲོ། ༧ ༎

इमि मारकर्म भविष्यन्ति य तस्मि काले
[38b.] अन्ये च नेक विविधा बहु अन्तराया
ये ही समाकुलिकृता बहुभिक्षु तत्र
प्रज्ञाय पारमित इतु न धारयन्ति॥ ८॥ A. 248. ... sqq

དེ་ཡི་ཚེ་ན་བདུད་ཀྱི་ལས་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
དེ་ཚེ་གང་དག་གིས་ནི་དགེ་སློང་མང་དཀྲུགས་ནས། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བའི། །
བར་དུ་གཅོད་པ་རྣམ་མང་གཞན་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། ༨ ༎

---

[1] **Xyl. यथ; vide Tib.** [2] **Xyl. °कर्म:** [3] **Xyl. नष्टुर्मणाश्च**

ये ते भवन्ति रतना कि अनर्घप्राप्ता
दुर्लभ ते बहुप्रत्यर्थिक नित्यकालं।
एमेव प्रज्ञवरपारमिता जिनानां
दुर्लभु धर्मरतनं बहुपद्रवं च॥ ९॥

རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པ་རྙེད་ཀྲུར་གང་དག་ཡིན། །
དེ་དག་རྒོན་ལ་དུས་ཉམས་ཏག་ཏུ་བཅེ་བའང་ཞང། །
དེ་བཞིན་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག །
རིན་ཆེན་ཆོས་ཀྱང་དཀོན་ལ་ཉག་ཏུ་ཆེ་བའང་བར།། ༩ །།

नवयानप्रस्थित न सत्त्व[1] परीत्तबुद्धि
[39 a.] य इमां दुर्लभु[2] रतनं न परापुणन्ति।
मारो अत्र उत्सुकु भविष्यति अन्तराये
बुद्धा दशद्दिशि परिग्रहसंप्रयुक्ता:॥ १०॥ A. 250. 18 sqq.

ཐེག་པ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་བློ་ཆུང་བ། །
གང་ཞིག་དཀོན་པའི་རིན་ཆེན་འདི་ནི་མ་རྙེད་པ། །
དེ་ལ་བར་ཆད་བྱ་བྱེད་བདུད་ནི་སྤྲོ་བར་འགྱུར། །
ཕྱོགས་བཅུ་སངས་རྒྱས་དེ་དག་ཡོངས་སུ་འཛིན་ལ་སྦྱོར།། ༡༠ །།

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां मारकर्मपरिवर्तो नामैकादशमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་བདུད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་
ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པའོ།། ||

[39 b.] मातय पुत्र बहु सन्ति गिलानिकाये-
स्ते सर्वि दुर्मनस तत्र प्रयुज्ययेयु।

---

1 Xyl. सर्व; vide Tib.
2 Xyl. उत्सकु
3 Xyl. दुर्लभुर्धर्मरतनं contra metr; vide Tib.

एमेव बुद्धापि[1] दशद्दिशि लोकधातौ
इम प्रज्ञपारमित मात्र समन्वाहरन्ति[2]॥ १ ॥

མ་ཞིག་ན་བར་གྱུར་ལ་བུ་ནི་མང་ཡོད་ན། །
དེ་ཀུན་ཡིད་མི་བདེ་ཞིང་དེ་ལ་རིམ་གྲོ་བྱེད། །
དེ་བཞིན་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། །
ཡུམ་འགྱུར་ཤེས་རབ་དམ་པ་འདི་ལ་དགོངས་པ་མཛད།། ༡ །།

ये ऽतीत ये ऽपि च दशद्दिशि लोकनाथा
इतु ते प्रभूत भविष्यन्ति अनागताश्च।
लोकस्य दर्शिक जनेत्रि जिनान माता
[40a.] परसत्त्वचित्तचरितान निदर्शिका च॥ २॥ A. 253. 2—255. 17 sqq.

གང་དག་འདས་དང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་མགོན་གང་དང་། །
མ་འོངས་དུས་ན་འབྱུང་འགྱུར་དེ་དག་འདི་ལས་འབྱུང་། །
འཇིག་རྟེན་སྟོན་པ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཡུམ། །
སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟོན་པར་བྱེད།། ༢ །།

लोकस्य या तथत या तथतार्हतानां
प्रत्येकबुद्धतथता तथता जिनानां।
एकैकणाविततथता तथता अनन्या
प्रज्ञाय पारमित बुद्ध तथागतेन॥ ३॥ A. 270. 14—271. 1.

འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དགྲ་བཅོམ་དེ་བཞིན་ཉིད། །
རང་རྒྱལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རྒྱལ་སྲས་དེ་བཞིན་ཉིད། །
གཅིག་པ་ཉིད་དེ་དངོས་བྲལ་གཞན་མིན་དེ་བཞིན་ཉིད། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཁྱེན།། ༣ །།

[1] Xyl. om. [2] Xyl. समन्धाहरन्ति: the metre is quite irregular.

तिष्ठन्तु लोकविदु वा परिनिर्वृत वा[2]
[40b.] स्थित एष धर्मतनियाम शून्यधर्मा।
तां बोधिसत्त्व तथतामनुबुद्धयन्ति
तस्मा हु बुद्ध कृतनाम तथागतेभिः॥ ४ ॥ A. 273. 20—274. 3.

མཁས་པ་འཇིག་རྟེན་གནས་པར་མྱ་ངན་འདས་ཀྱང་རུང་། །
ཆོས་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་གནས་ཏེ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་རྗེས་སུ་རྟོགས། །
དེ་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཞེས་སངས་རྒྱས་མཚན་གསོལ་ཏོ།། ༤ ॥

एषु गोचरो दशबलान विनायकानां
प्रज्ञाय पारमितरम्यवनाश्रितानां।
दुःखितांश्च सत्त्व त्रिअपाय समुद्धरन्ति[3]
न पि सत्त्वसंज्ञ अपि तेषु कदाचि भोति॥ ५ ॥ A. 274. 4 sqq.

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དགའ་ཚལ་ལ་བརྟེན་པ། །
སྟོབས་བཅུ་རྣམ་འདྲེན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་འདི་ཡིན་ཏེ། །
སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ངན་སོང་གསུམ་ལས་ཡོངས་འདོན་ཀྱང་། །
དེ་དག་རྣམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་འབྱུང་བ་མེད།། ༥ ॥

[41 a.] सिंहो यथैव गिरिकन्दरि निश्रयित्वा
नदते अच्छम्भि मृग क्षुद्रक त्रासयन्तो।
तथ प्रज्ञपारमित निश्रय नराण सिंहो
नदते अच्छम्भि पृथुतीर्थिक त्रासयन्तो॥ ६ ॥

དཔེར་ན་སེང་གེ་རི་སུལ་བརྟེན་ནས་འཇིགས་མེད་པར། །
རི་དྭགས་ཕྲ་མོ་མང་སྐྲག་བྱེད་ཅིང་སྒྲ་སྒྲོགས་པར། །

1 Xyl. नां   2 Xyl. नां   3 Xyl. समुद्धरन्ति

མི་ཡི་སེང་གེ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །
མུ་སྟེགས་ཅན་མང་སྐྲག་བྱེད་འཇིག་རྟེན་སྒྲ་ཡང་སྒྲོགས།། ༦ ||

आकाशनिश्रित यथैव हि सूर्यरश्मि
[41 b.] तापेति सा धरणि दर्शयते च रूपं।
तथ प्रज्ञपारमितनिश्रितधर्मराजो
तापेति तृ[1]ष्णानदि धर्म निदर्शयाति॥ ७॥

དཔེར་ན་ནམ་མཁར་གནས་པའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ནི། །
ས་འདི་སྐེམ་པར་བྱེད་ཅིང་གཟུགས་ཀྱང་རབ་ཏུ་སྟོན། །
དེ་བཞིན་ཆོས་རྒྱལ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །
སྲེད་པའི་ཆུ་ཀླུང་སྐེམ་ཞིང་ཆོས་ཀྱང་རབ་ཏུ་སྟོན།། ༧ ||

रू[2]पस्य दर्शनु अदर्शनु वेदनाये
संज्ञायदर्शनु अदर्शनु चेतनाये।
विज्ञानचित्तमनुदर्शनु यत्र नास्ती
अयु धर्मदर्शनु[3] निदिष्टु तथागतेन॥ ८॥

གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། །
འདུ་ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་པ་མི་མཐོང་ཞིང་། །
གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ། །
འདི་ནི་ཆོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན།། ༨ ||

[42 a.] आकाश दृष्टु इति सत्व प्रव्याहरन्ति
नभदर्शनं कुतु विमृष्यथ एतमर्थं।
तथ धर्मदर्शनु निदिष्ट तथागतेन
न हि दर्शनं भणितु शक्य निदर्शनेन॥ ९॥

---

[1] Xyl. तृष्ट°   [2] Sic metri causa for रूपस्याद°

ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ། །
ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞེས་དོན་འདི་བརྟག་པར་གྱིས། །
དེ་ལྟར་ཆོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །
མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་བསྙད་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ༩ ||

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां लोकसंदर्शनपरिवर्तो नाम द्वादशमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་འཇིག་རྟེན་སྟོན་པའི་
ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་པའོ།། ||

[42b.] यो एव पश्यति स पश्यति सर्व[2]धर्मान्
सर्वा[3]नमात्य करियाति उ[4]पेत्य राज्ञा।
यावन्ति बुद्धक्रिय धर्मत श्रावकाणां
प्रज्ञाय पारमित सर्व करोति तानि॥ १ ॥ A. 281. 8—14.

གང་གིས་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་ཆོས་ཀུན་མཐོང་། །
རྒྱལ་པོ་བཏང་སྙོམས་འདུག་ཅིང་བློན་པོ་ཀུན་བྱེད་ལྟར། །
སངས་རྒྱས་མཛད་དང་ཉན་ཐོས་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་བྱེད།། ༡ ||

न च राज ग्रामं व्रजते न च राज्यराष्ट्रं
[43a.] सर्वं च आददति सो विषयातु आयं।
न च बोधिसत्त्व चलते क्वचि धर्मतायां
सर्वांश्च आददति ये गुण बुद्धधर्मे॥ २ ॥

རྒྱལ་པོ་གྲོང་དུ་མི་འགྲོ་ཡུལ་འཁོར་མི་འགྲོ་བར། །
རང་གི་ཡུལ་ནས་འདུ་བ་ཐམས་ཅད་སྡུད་པ་ལྟར། །

1 Xyl. མཐང་ཞེས་ 2 Xyl. °धर्मा 3 Xyl. सर्वाम° 4 Xyl. उपेत्.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཉིད་གང་དུ་འང་མི་འགྲོ་ལ། །
སངས་རྒྱས་ས་ཡི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྤྱད།། ༢ ||

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायामचिन्त्यपरिवर्तो नाम त्र[1]योदशमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་གསུམ་པའོ།། ||

यस्यास्ति श्रद्ध सुगते दृढ बोधिसत्त्वो
[43b.] वरप्रज्ञपारमितआशयसंप्रयोगो।
अतिक्रम्य भूमिद्वय श्रावकप्रत्ययानां
लघु प्रा[2]प्स्यते अनभिभूतु जिनान बोधिं॥ १॥ A. 284. 2—286. 6.

གང་ལ་བདེ་གཤེགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དད་པ་བརྟན་ཡོད། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལ་བསམ་པ་སྦྱོར་བ། །
ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ས་གཉིས་ཤིན་ཏུ་འདས་བྱས་ནས། །
ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་རྒྱལ་བའི་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་འཐོབ།། ༡ ||

सामुद्रियाय यथ नावि प्र[3]भिन्नकाये
मृतकं मनुष्य तृणकाष्ठनगृह्णमानो।
[14a.] विलयं प्रयाति जलमध्य अप्राप्ततीरो
यो गृह्णते व्रजति पारस्थलं प्रयाति॥ २॥ A. 286. 10—16.

དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་གྲུ་ནི་ཆག་གྱུར་ལ། །
མི་གང་རོ་འམ་རྩ་བའམ་ཤིང་དེ་མི་འཛིན་པ། །
ཆུ་དབུས་འཇིག་པར་འགྱུར་ཏེ་རོགས་སུ་ཕྱིན་མི་འགྱུར། །
གང་ཞིག་འཛིན་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་འགྱུར།། ༢ ||

[1] Xyl. त्रायादशनः [2] Xyl. प्राप्नते [3] Xyl. प्रलुग्भिकाये

एमेव श्रद्धसंगतो य प्रमादप्राप्तो[1]
प्रज्ञायपारमित मात्र विवर्जयन्ति।
संसारसागर तदा सद संसरन्ति
जातीजरामरणशोकतरङ्गभङ्गे ॥ ३ ॥

དེ་བཞིན་དད་ལྡན་དང་བ་ཐོབ་པ་གང་ཞིག་ནི། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་རྗེས་སུ་ནི་འཇུག་མེད། །
སྐྱེ་རྒ་འཆི་དང་རྒུད་དང་མྱ་ངན་འཁྲུགས་པ་ཡིས། །
འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་དེ་རུ་རྟག་ཏུ་འཁོར་འགྱུར་རོ། ༣ ༎

[44b.] ये तु भवन्ति वरप्रज्ञपरिगृहीता
भावस्वभावकुशला परमार्थदर्शी।
ते पुण्यज्ञानधनसंभृतयानपात्रा[2]:
परमाद्भुता सुगतबोधि स्पृशन्ति शीघ्रं ॥ ४ ॥ A. 286. 16—287. 7.

གང་དག་ཤེས་རབ་མཆོག་གིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ན། །
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མཁས་ཤིང་དོན་དམ་སྟོན་པར་བྱེད། །
དེ་དག་ཐང་ས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་རབ་ཡོངས་ཟིན་ན། །
མཆོག་ཏུ་རྨད་བྱུང་བདེ་གཤེགས་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་རེག ༤ ༎

घटके अपक्व यथ पारिवहेय काचित्
ज्ञातव्यु क्षिप्रु अयु भेत्स्यति[3] दुर्बलत्वात्।
[45a.] परिपक्व वारि घटके वहमानु मार्गे
न च भेदनाद्भयमुपैति च स्वस्तिगेहं ॥ ५ ॥

དཔེར་ན་ལ་ལས་རྫ་མ་མ་བཙོས་ཆུ་སྐྱེད་ན། །
ཉམ་ཆུང་ཕྱིར་ནི་མྱུར་དུ་འཇིག་པར་རིག་པར་བྱ། །

---

[1] Xyl. श्रद्धपदगतो [2] Xyl. °सम्भृते [3] Xyl. भेष्यति

སོ་བཏང་བྲུམ་པར་ཆུ་སྐྱེད་ལམ་དུ་འཇིག་པ་ཡི། །
འཇིགས་པ་མེད་ཅིང་བདེ་བར་ཁྱིམ་དུ་ཕྱིན་པར་འགྱུར།། ༥ ॥

किं चापि श्रद्धबहुलो सिय बोधिसत्त्वो
प्रज्ञाविहीन विलयं लघु प्रापुणाति।
तं चैव श्रद्धपरिगृह्यमान प्रज्ञा
अतिक्रम्य भूमिद्वय प्राप्स्यति[1] अग्रबोधिं॥ ६ ॥ 287. ४—288. १.

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དད་པ་མང་གྱུར་ཀྱང་། །
ཤེས་རབ་རྣམ་པར་ཉམས་ན་མྱུར་དུ་ན་རྡུང་འགྱུར། །
དད་པས་ཤེས་རབ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་ཟིན་གྱུར་ན། །
ས་གཉིས་ཤིན་ཏུ་འདས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་འགྱུར།། ༦ ॥

[45b.] नावा यथा अपरिकर्मकृता समुद्रे
विलयमुपैति सधना सह वाणिजेभिः
सा चैव नाव परिकर्मकृता सुयुक्ता
न च भिद्यते धनसमग्रमुपैति तीरं॥ ७ ॥ A. 288. 9—15.

དཔེར་ན་ཞིག་པ་བཅོས་མ་བྱས་གྲུ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་། །
ནོར་དང་བཅས་ཤིང་ཚོང་པར་བཅས་ཏེ་འཇིག་པར་འགྱུར། །
གྲུ་དེ་ལེགས་པར་བཅོས་ལེགས་བྱས་དང་ལྡན་གྱུར་ན། །
མི་འཇིག་ནོར་དང་བཅས་པར་དོགས་སུ་ཕྱིན་པར་འགྱུར།། ༧ ॥

एमेव श्रद्धपरिभावितु बोधिसत्त्वो
प्रज्ञाविहीनु लघु बोधि उपैति हानिं।
[46a.] सो चैव प्रज्ञवरपारमितासुयुक्तो
अक्षतो ऽनुपाहतु स्पृशाति जिनान बोधिं॥ ८ ॥ A. 288. 16—290. 5.

---

[1] Xyl. प्राप्साति

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དད་པས་ཡོངས་བསྒྲིམས་ཀྱང་། །
ཤེས་རབ་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་ལས་ནི་མྱུར་ཉམས་འགྱུར། །
དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལྡན་ན། །
མ་རྨས་མ་ཉམས་རྒྱལ་བའི་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་འགྱུར། ༨ ༎

पुरुषो हि जीर्णा दुःखितो शतविंशवर्षो
किं चापि उत्थितु[1] स्वयं न प्रभोति गन्तुं।
सो वामदक्षिणाद्वये परुषे गृहीते
पतनाद्भयं न भवेत व्रजते सुखेन॥ ९॥

ལོ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལོན་ཏེ་རྒས་ཤིང་སྡུག་བསྔལ་མི། །
ལངས་ཀྱང་བདག་ཉིད་འགྲོ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་ནི་གཡས་གཡོན་གཉིས་ནས་མི་ཡིས་བརྟེན་བྱས་ནས། །
འགྱེལ་བའི་འཇིགས་པ་མེད་ཅིང་བདེ་བླག་འགྲོ་བར་འགྱུར། ༩ ༎

[46b.] एमेव प्रज्ञ इह दुर्बलबोधिसत्त्वो
किं चापि प्रस्थिहति भज्यति अन्तरेण।
सो वा उपायबलप्रज्ञपरिगृहीतो
न च भज्यते स्पृशति बोधि नरर्षभाणां॥ १०॥ A. 290. 5—291. 17.

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་སྟོབས་ཆུང་བ། །
རབ་ཏུ་ཞུགས་པར་གྱུར་ཀྱང་བར་དུ་ཉམས་པར་འགྱུར། །
དེ་ཉིད་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་མཆོག་གིས་ཡོངས་ཟིན་ན། །
མི་ཉམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་འགྱུར། ༡༠ ༎

1 Xyl. उत्तितु

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां औपम्यपरिवर्तो नाम चतुर्दशमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་དཔེའི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་བཞི་པའོ॥ ॥

[47 a.] यो[1] आदिकर्मस्थितु भूमिय बोधिसत्त्वो
अध्याशयेन वर प्रस्थित बुद्धबोधिं।
ते को सुशिष्य गुरुगौरवसंप्रयुक्तो
कल्याणमित्र सद सेवयितव्य विज्ञैः॥ १॥ A. 292. 1—293. 8.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་པོའི་ལས་ཀྱི་ས་ར་གནས་གང་། །
ལྷག་པའི་བསམ་པས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཞུགས་པ། །
སློབ་མ་བཟང་པོ་བླ་མ་གུས་ལྡན་དེ་དག་གིས། །
བླ་མ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་རྟག་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱ།། ༡ ॥

[47 b.] किं कारणं ततु[2] गुणागमु पण्डितानां
प्रज्ञायपारमित ते अनुशासयन्ति।
एवं जिनो भणति सर्वगुणाग्रधारी
कल्याणमित्रनुप्रतिश्रितबुद्धधर्माः॥ २॥

ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལས་འབྱུང་། །
དེ་དག་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྗེས་སུ་སྟོན། །
སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་དགེ་བའི་བཤེས་ལ་བརྟེན་ཏོ་ཞེས། །
ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་མཆོག་མངའ་རྒྱལ་བ་དེ་སྐད་གསུང་།། ༢ ॥

दानं च शीलमपि क्षान्ति तथैव वीर्यं
ध्यानानि प्रज्ञ परिणामयितव्य बोधौ।

---

[1] Xyl. ये
[2] Xyl. तनु

न च बोधिस्कन्ध विमृशित्व परामृशेया
ये आदिकर्मिक न देशयितव्यं एवं ॥ ३ ॥ A. 292. 1—293. 8.

སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་དང་དེ་བཞིན་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །
བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་གྱིས། །
བྱང་ཆུབ་ཕུང་པོར་ཞེན་ནས་མཆོག་འཛིན་མ་བྱེད་ཅེས། །
དང་པོའི་ལས་ཅན་དེ་ལ་དེ་སྐད་བསྟན་པར་བྱ།། ༣ །།

[48a.] एवं चरन्त गुणासागर वादिचन्द्राः
त्राणा भवन्ति जगती शरणा च लेना[1]।
गतिबुद्धिद्वीपपरिणायक[2]अर्थकामाः
प्रद्योत उल्क वरधर्मकथी अनोभ्याः ॥ ४ ॥ A. 293. 15.—300 5.

དེ་ལྟར་སྤྱོད་པར་ལེགས་མཆོག་སྨྲ་བའི་ཟླ་བ་རྣམས། །
འགྲོ་བའི་སྐྱབས་དང་དཔུང་གཉེན་དང་ནི་གནས་ཡིན་ཏེ། །
ཉེན་དང་བློ་དང་གླིང་དང་ཡོངས་འདྲེན་དོན་འདོད་པ། །
གསལ་བྱེད་སྒྲོན་མ་ཆོས་མཆོག་སྨྲ་བ་མི་འཕྲུགས་ཡིན།། ༤ །།

सन्नाहु दुष्करु महायशु संनद्धत्ती
न च स्कन्धधातु न च आयतनैस्सनद्धाः।
[48b.] त्रिभि यानसंज्ञविगता अपरिगृहीता
अविवर्तिका अचलिताश्च अकोप्यधर्माः ॥ ५ ॥

གྲགས་ཆེན་ལྡན་རྣམས་བྱ་དཀའ་བ་ཡི་ཆ་གྱོན་བྱེད་དེ། །
ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་གོ་ཆ་མིན། །
ཐེག་གསུམ་འདུ་ཤེས་བྲལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མེད། །
མི་ལྡོག་གཡོ་བ་མེད་ཅིང་མི་འཕྲུགས་ཆོས་ཅན་ཡིན།། ༥ །།

---

1 Xyl contra metrum लेपना
2 Xyl. contra metrum परिणायकार्थकामाः

ते एव धर्मसमुदागत निष्प्रपञ्चा
काङ्क्षाविलेखविमतीविगतार्थयुक्ताः।
प्रज्ञायपारमित श्रुत्व न सीदयन्ति
अपरप्रणेय अविवर्तिय वेदितव्याः॥ ६॥ A. 300. 6—301. 8.

དེ་དག་འདི་འདྲའི་ཆོས་དང་ལྡན་ཞིང་སྤྲོས་པ་མེད། །
ཐེ་ཚོམ་སོམ་ཉི་ཡིད་གཉིས་བྲལ་ཞིང་དོན་དང་ལྡན། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཐོས་ནས་མི་ཉམ་པ། །
གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་ཅིང་དེ་ལྡོག་རིག་པར་བྱ།། ༦ །།

[49a] गम्भीर धर्म अयु दुर्दृशु नायकानां
न च केनचीदधिगतो न च प्रापुणन्ति।
एतार्थु बोधिमधिगम्य जिनानुकम्पी
अल्पोत्सुको क इमु ज्ञास्यति सत्त्वकायो॥ ७॥ A. 301. 9—305. 6.

འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་འདི་ཟབ་སྟེ་མཐོང་བར་དཀའ། །
སུས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མེད་ཅིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ། །
དེ་ཕྱིར་ཕན་མཛད་བརྩེར་ལྡན་བྱང་ཆུབ་བརྙེས་ནས་འདི། །
སེམས་ཅན་ཚོགས་སུས་ཤེས་སྙམ་ཐུགས་ཞལ་ཆུང་ངར་མཛད། ༧ །

सत्त्वाश्च आलयरतो[1] विषयाभिलाषी
स्थितो[2] अग्रहे अबुधयो तमअन्धभूतो।
[49b.] धर्मो अनालयु अनाग्रहु प्रापितव्यो[3]
लोकेन सार्ध अयु विग्रहु प्रादुर्भूतो[4]॥ ८॥ A. 301. 9—305. 5.

---

[1] Xyl. °रता
[2] Xyl. स्थित अग्रहे; vide Tib.
[3] Xyl. °तव्यो:
[4] Xyl. °भूतो:

སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གནས་ལ་དགའ་ཞིང་ཡུལ་རྣམས་འདོད། །
འཛིན་ལ་གནས་ཤིང་མི་མཁས་ཀླུན་སྨོངས་མུན་པ་བཞིན། །
ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི་གནས་མེད་འཛིན་མེད་དེ། །
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་དག་དང་ཐོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན།། ༨ ༎

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां देव[1]परिवर्तो नाम पञ्चदशमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ལྷའི་བུའི་
ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་བཅོ་ལྔ་པའོ།། ༎

आकाशधातु पुरिमा दिशि दक्षिणायां
तथ पश्चिमोत्तरदिशाय अनन्तपारा।
[50a.] उपराधराय दशद्दिशि यावदस्ति
नानात्वता न भवते न विशेषप्राप्ता॥ १॥ A. 306. 3—9.

ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་དང་ལྷོ་ཕྱོགས་དང་། །
དེ་བཞིན་ནུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་བྱང་ཕྱོགས་པ་མཐའ་ཡས། །
སྟེང་དང་འོག་དང་ཕྱོགས་བཅུ་ཇི་སྙེད་རྣམས་ན་དང་ཡོད། །
ཐ་དད་གྱུར་པ་མེད་ཅིང་བྱེ་བྲག་གྱུར་པ་མེད།། ༡ ༎

अतिक्रान्त या तथत या तथ[2]ता अप्राप्ता
प्रत्युत्पन्न या तथत या तथतार्हतानां।
[50b.] या सर्वधर्मतथता तथ[3]तार्हतानां
सर्वेष धर्मतथता न विशेषप्राप्ता॥ २॥

འདས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་མ་བྱོན་དེ་བཞིན་ཉིད། །
ད་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་དགྲ་བཅོམ་དེ་བཞིན་ཉིད། །

[1] Acc. to the Tib.: देवपत्रपरिवर्तो
[2] Xyl. तथताप्राप्ता
[3] Acc. to the Tib.: तथता जिनानां

ཆོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་རྒྱལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད། །
ཆོས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ཐམས་ཅད་ཁྱེ་བྲག་མེད༎ ༢ ༎

यो बोधिसत्त्व इमि इच्छति प्रापुणेतुं
नानाविधर्मविगतां सुगतान बोधिं।
प्रज्ञाय पारमित युज्यतु पारगुप्तो
विन प्रज्ञ नास्त्यधिगमो[1] नरनायकानां॥ ३ ॥ A. 306. 15 sqq.

བདེ་གཤེགས་བྱང་ཆུབ་ཐ་དད་ཆོས་དང་བྲལ་ཐོབ་པ། །
འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་ཐོབ་འདོད་པ། །
ཐབས་དང་ལྡན་པས་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ལ་སྦྱོར། །
འདྲེན་པའི་ཤེས་རབ་མེད་ན་ཐོབ་པར་འགྱུར་མ་ཡིན༎ ༣ ༎

पक्षिस्य योजनशतं महतात्मभावो
पञ्चशतापि अवलोकिय क्षीणपक्षो।
[51a.] सो त्रायस्त्रिंशभवनादिह जम्बुद्वीपे
आत्मानमोसरियि तद्विलयं व्रजेय्या॥ ४ ॥ A. 310. 5—311. 8 sqq.

བྱ་ཞིག་ལུས་ཆེ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔ་པ་ར། །
བྱུང་ལ་འདབ་གཤོག་ཟད་དེ་ཉམས་ཕྲ་བ་ཡོད་མེད་ན། །
དེ་ཡིས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གནས་ནས་འཛམ་གླིང་འདིར། །
བདག་ཉིད་མཆོངས་ན་དེ་ནི་ཉམས་ཉེས་འགྱུར་བ་ཡིན༎ ༤ ༎

यद्यापि पञ्च इम पारमिता जिनानां
बहुकल्पकोटिनियुतां समुदानयेय्या।
[51b.] प्राणाधीननन्तविपुलान्[2] सद सत्त्व लोके
अनुपाय प्रज्ञविकला पति[3] श्रावकत्वे॥॥ ५ ॥ A. 311. 13—20.

---

[1] Xyl. °स्त्यविगमो
[2] Xyl. °विपुलां
[3] Xyl. परिश्रावकत्वे

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་གྲུ་འདི་ཡང་། །
བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་མང་པོར་བསྟེན་བྱས་ཤིང་། །
སྨོན་ལམ་མཐར་ཡས་རྒྱ་ཆེན་འཇིག་རྟེན་རྟག་བསྐྱེད་ཀྱང་། །
ཐབས་མེད་ཤེས་རབ་བྲལ་བ་ཉན་ཐོས་ཉིད་དུ་ལྟུང་།། ༧ །།

निर्यायनाय इह इच्छति बुद्धयाने[1]
समचित्त सर्वजगतो पित मातसंज्ञा।
हितचित्त मैत्रमन एव पराक्रमेया
अखिलार्जवो मृदुगिराय पराक्रमेया॥ ८ ॥ A. 321. 13—322. 8.

སངས་རྒྱས་ཐེག་པ་འདི་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་གང་། །
འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་སེམས་སྙོམས་ཕ་མ་འདུ་ཤེས་དང་། །
ཕན་པའི་སེམས་དང་བྱམས་པའི་ཡིད་ཀྱིས་བརྩོན་པ་བྱེད་ཅིང་། །
ཐ་བ་མེད་ཅིང་དྲང་ལ་ཚིག་འཇམ་སྨྲ་བར་བྱ།། ༨ །།

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां तथतापरिवर्तो नाम षोडशः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་པའོ།། ॥

[52a.] स्थविरो सुभूति परिपृच्छति लोकनाथं
अरणाय लिङ्ग भणाही गुणसागराणां।
अविवर्तियो यथ भवन्ति महानुभावा
तान[2] व्याकु[3]रुष्व जिन गुणान प्रदेशमात्रं॥ १॥ A. 323. 3—6.

---

1 Xyl. -बुद्धयाने
2 Xyl. तां
3 Xyl. व्याकरुष्व

འཇིག་རྟེན་མགོན་ལ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཡོངས་ཞུས་པ། །
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཉོན་མོངས་མ་མཆིས་རྟགས་བསྟན་གསོལ། །
མཐུ་ཆེ་བ་དག་ཇི་ལྟར་སྣང་ལྡོག་མི་འགྱུར་བ། །
དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་ཙམ་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་གསོལ།། ༡ ॥

[52b.] नानात्वसंज्ञविगता गिरयुक्तभाणी
न च अन्य ते श्रमणब्राह्मण आश्रयन्ति।
त्रियपायवर्जितचिह्न सद्कालि शोन्ति
दशभिश्च ते कुशलकर्मपथेऽभियुक्ताः॥ २॥ A. 323. 7—325. 4.

ཐ་དད་འདུ་ཤེས་བྲལ་ཞིང་རིགས་པ་ལྡན་ཚིག་སྨྲ། །
དགེ་སྦྱོང་དག་དང་བྲམ་ཟེ་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་བྱེད། །
མཁས་པས་དུས་རྣམས་རྟག་ཏུ་ངན་སོང་གསུམ་པོ་སྤངས། །
དེ་དག་དགེ་བ་བཅུ་ཡི་ལམ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན། ༢ །

धर्मं निरामिषु जगस्यनुशासयन्ति
एकान्तधर्मनियतास्सद्स्निग्धवाक्याः[3]।
[53a.] स्थितिचंक्रमं शय निषद्य सुसत्प्रजाना
युगमात्रप्रेक्षिणा व्रजन्ति अभ्रान्तचित्ताः[4]॥ ३॥ A. 325. 14—326. 11.

ཟང་ཟིང་མེད་པར་འགྲོ་ལ་ཆོས་ནི་རྗེས་སུ་སྟོན། །
ཆོས་ལ་གཅིག་ཏུ་དགའ་ཞིང་རྟག་ཏུ་ཚིག་འཇམ་ལྡན། །
འགྲོ་འཆག་ཉལ་དང་འདུག་པར་ཤེས་བཞིན་རབ་ཏུ་ལྡན། །
གཉའ་ཤིང་གང་ཙམ་ལྟ་ཞིང་འགྲོ་ལ་སེམས་འཁྲུལ་མེད།། ༣ ॥

---

1 Xyl. श्रवण°
2 Xyl. °युक्तो:
3 Xyl. स्निग्ववाक्या:
4 Xyl. °चित्ता

शुचिसौचग्रम्बरधरा त्रिविवेकशुद्धा
न च लाभकाम वृषभा[1] सद धर्मकामाः।
मारस्य तीतविषया ग्रपरप्रणेया
चतुर्ध्यानध्यायि न च निश्रित तत्र ध्याने॥ ४॥ A. 326. 11—332. 12.

གཙང་བྲུས་ཙང་བའི་གོས་འཆང་གསུམ་པོ་དབེན་ཉིད་དག །
རྙེད་འདོད་མ་ཡིན་ཁྱུ་མཆོག་རྟག་ཏུ་ཆོས་འདོད་པ། །
བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག །
བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བསམ་གཏན་པ་བསམ་གཏན་དེ་ར་མི་གནས༎ ༤ ༎

[53b.] न च कीर्तिकाम न च क्रोधपरीतचित्ता
गृह्यिन नित्य ग्रनध्योपितसर्ववस्तु[2]।
न च जीविकाविषयभोग गवेषयन्ति
ग्रभिचारमन्त्र न च इस्त्रिप्रयोगमन्त्राः॥ ५ ॥ A. 332. 12—334. 5.

གྲགས་པ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཁྲོ་བས་སེམས་དཀྲིས་མེད། །
ཁྱིམ་པར་གྱུར་ནའང་རྟག་ཏུ་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཆགས། །
འཚོ་བའི་ཕྱིར་ནི་ཡ་ངས་ལོངས་སྤྱོད་ཚོལ་མི་བྱེད། །
དྲག་ཤུལ་སྦྱོར་སྔགས་མི་བྱེད་བུད་མེད་སྦྱོར་སྔགས་མིན༎ ༥ ༎

न च ग्रादिशन्ति पुरुषेस्त्रियपृच्छकर्मा
[3]प्रविविक्तप्रज्ञवरपारमिताभियुक्ताः।
[54a.] कलहाविवादविगता दृढमैत्रचित्ता
सर्वज्ञकाम सद शासनि निम्नचित्ताः॥ ६ ॥ A. 334. 5—336. 1.

འདོད་པའི་ལས་ཅན་པོ་མོར་འགྱུར་ཉེས་སྨོད་མི་བྱེད། །
རབ་ཏུ་དབེན་པའི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་བརྩོན། །

---

1 Xyl. वृषभी
2 Xyl. सर्ववस्तुं
3 Xyl. प्रविविक्त

བསྲབ་དང་ཚོད་དང་ཐབ་ཞིང་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱང་བརྟན། །
ཀུན་མཁྱེན་འདོད་ཅིང་བསྔོད་ལ་རྟག་ཏུ་གཞོལ་ལ་སེམས་བྱེད།། ༧ །

प्रत्यन्तम्लेच्छजनवर्जितअन्तदेशा:
स्वकभूमिकाङ्क्षविगतास्सद मेरुकल्पा:।
[54 b.] धर्मार्थ जीवित त्यजन्ति प्रयुक्तयोगा:
अविवर्तियान इमि लिङ्ग प्रजानितव्या ॥ ८ ॥ A. 336. 1–338 20. sqq.

མཐའ་འཁོབ་ཀླ་ཀློ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་སྤང་དབུས་པར་སྐྱེས། །
རང་གི་ས་ལ་དོགས་མེད་རྟག་ཏུ་རི་རབ་འདྲ། །
ཆོས་ཕྱིར་སྲོག་ཀྱང་འདོར་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་རབ་ཏུ་བརྩོན། །
མི་ལྡོག་རྟགས་ནི་འདི་དག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ།། ༨ །།

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायामविवर्तनीयलिङ्गाकारपरिवर्तो नाम सप्तदशम: ॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག
པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་བདུན་པའོ།། །

गम्भीर रूप अपि वेदन चेतना च
विज्ञान संज्ञ प्रकृती अनिमित्त शान्ता।
[55 a.] काण्टेन गाध यथ सागरि एषमाणो
प्रज्ञाय स्कन्ध विमृशित्व अलब्धगाधा[1] ॥ १ ॥ A. 342. 3–13.

གཟུགས་དང་ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་རྣམས། །
ཟབ་མོ་རང་བཞིན་མཚན་མ་མེད་ཅིང་རབ་ཞི་བ། །
དཔེར་ན་མ་མང་བ་ཡིས་རྒྱ་མཚོ་གཏིང་ཞིག་ཚོལ་བ་བཞིན། །
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་བརྟགས་ན་ཕུང་པོའི་གཏིང་མི་རྙེད།། ༡ །།

1 Xyl. °गाधा।

यो बोधिसत्त्व इमु बुध्यति[1] एव धर्मान्
गम्भीरयानपरमार्थनिरूपलेपान्।
यस्मिन्न स्कन्ध न पि आयतनं न धातु
किं वा स्वपुण्यसमुदागमु किंचि तस्य॥ २॥ A. 342. 14—343. 4.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་ཟབ་གྱུར་ཅིང་། །
ཐེག་པ་དོན་དམ་ཆགས་མེད་གང་ལ་ཕུང་པོ་དང་། །
ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་མིན་ཆོས་འདི་རྟོགས་པ་དེའི། །
བསོད་ནམས་ཡང་དག་བསྒྲུབ་པ་དེ་ལས་ཅི་ཞིག་ཡོད། ། ༢ ‖

[55b.] यथ रागधर्मचरितः पुरुषः स्त्रियाये
संकेत कृत्व अलभन्तु वितर्कयेया।
यावन्ति चित्तचरिता दिवसेन तस्य
तावन्त कल्प अनुबुध्यति बोधिसत्त्वो॥ ३॥ A. 343. 4—344. 3.

དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག །
བུད་མེད་དུས་བཏད་དེ་དང་མ་ཕྲད་དེ་ཡི་ནི། །
ཉིན་གཅིག་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་སྤྱོད་པ་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ། ༣ ‖

यो बोधिसत्त्व बहुकल्पसहस्रकोट्यो
दानं ददेयु विमलं तथ शील रक्षे।
यश्चैव प्रज्ञवरपारमिताप्रयुक्तो
धर्मं भणेय कलपुण्य न दानशीले॥ ४॥ A. 344. 8—345. 9.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་བསྐལ་པ་མང་བྱེ་སྟོང་དུ། །
དགྲ[2]་བཅོམ་རང་རྒྱལ་སྦྱིན་བྱེད་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བྱེད་པར། །

---

1 V. l. बुध्याति
2 Compare with the original.

གང་གིས་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་ལྡན་པའི་ཆོས། །
བརྗོད་པའི་ལེགས་ལ་སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆར་མི་སོད།། ༤ ॥

[56a.] [1]यो बोधिसत्त्व वरप्रज्ञविभावयन्तो
तत उत्थितो कथयि धर्म निरूपलेपं।
तं चापि नामयि जगर्थ निदान बोधौ
[2]नास्ति त्रिलोकशुभ तेन स[3]मं भवेया॥ ५ ॥ A. 345. 10—346. 5.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་ཤེས་རབ་མཆོག་བསྒོམས་ཏེ། །
དེ་ལས་ལངས་ནས་གོས་པ་མེད་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཅིང་། །
དེ་ཡང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་བསྔོ་ན། །
དགེ་བ་དེ་དང་མཉམ་པ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་མེད།། ༥ ॥

तां चैव पुण्य पुन ध्यायति रिक्तमेव
तथ शून्यतुच्छकवशिकं च असारकं च।
[56b.] एवं चरन्तु चरती सुगतान [4]प्रज्ञां
चरमाणु पुण्यु परिगृह्णति अप्रमेयं॥ ६ ॥ A. 346. 8—14.

བསོད་ནམས་དེ་ཡང་གསོག་རང་དེ་བཞིན་སྟོང་པ་དང་། །
གསོབ་དང་ཡ་མ་བརླ་དང་སྙིང་པོ་མེད་ཤེས་པར། །
དེ་ལྟར་དེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྤྱད་སྤྱོད་ན། །
སྤྱོད་ཚེ་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན།། ༦ ॥

अभिलापमात्र इमि जानति सर्व[5]धर्मान्
बुद्धेन देशितप्रयुक्तप्रकाशितांश्च।

---

[1] Xyl. यौ
[2] Xyl. नास्तिास्त्रिलोक॰
[3] Xyl. सम्भवेया
[4] Xyl. प्रज्ञा
[5] Xyl. ॰धर्मा

कल्पान कोटिनियुतान्[1] वक्त भाष्यमाणु
न च क्षीयते न च विवर्धति धर्मधातुः॥ ७॥ A. 347. 16—

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀད་ཅབ་དུ་སྨྲར་ཞིང་རབ་བསྟན་པའི། །
ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱིས་ན། །
བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་མང་པོར་བརྗོད་བྱས་ཀྱང་། །
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཟད་པ་མེད་ཅིང་འཕེལ་བ་མེད།། ༧ །།

[57 a.] ये चापि पञ्च इमि पारमिता जिनानां
एते ऽपि धर्म परिकीर्तित नाममात्राः[2]।
परिणामयाति न च मन्यति बोधिसत्त्वो
न च हीयते स्पृशति उत्तमबुद्धबोधिं॥ ८॥ —351. 8.

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚེས་བྱ་བ་གང་། །
ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱང་མིང་ཙམ་དུ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས། །
ཡོངས་བསྔོ་རློམ་སེམས་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །
ཉམས་པ་མེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་རེག་འགྱུར།། ༨ །།

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां शून्यतापरिवर्तो नाम अष्टादशमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་བརྒྱད་པའོ།། །།

[57 b.] तैलस्य वर्ति ज्वलिता प्रथमे निपाते
न च दग्ध[3] वर्ति असता न विनाय दग्धा[4]।
न हि अर्चि पश्चिमनिपात स वर्ति दग्धा[5]
असतापि पश्चिम न दह्यति दीपवर्ती॥ ९॥ A. 352 9—17.

---

1 Xyl. °नयुतां
2 Xyl. °मात्रा
3 Xyl. दग्व
4 Xyl. दग्वा
5 Xyl. दग्वा

འགྲུ་མར་སྐྱེད་པོ་འབར་བ་སྣད་པ་དང་པོ་ཡིས། །
སྐྱེད་པོ་ཚིག་མིན་དེ་མེད་པར་ཡང་དེ་མི་ཚིག །
མེ་ལྕེ་སྣད་པ་ཐ་མས་སྐྱེད་པོ་ཚིག་མིན་ལ། །
མེ་ལྕེ་ཐ་མ་མེད་པར་སྐྱེད་པོ་ཚིག་མིན་ལྟར།། ༡ ।।

प्रथमेव चित्त स्पृशती न च अग्रबोधिं
असता न तस्य स्पृशता पुन शक्य भोन्ति।
[58a.] न च चित्त पश्चिम शिवामनुप्रापुणाती
असता न तस्य पुन[1] प्रापुणनाय[2] शक्यं ॥ २ ॥ A. 352. 18—353. 5 sqq.

དང་པོའི་སེམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་རེག་མ་ཡིན་པ། །
དེ་མེད་པར་ཡང་དེ་ལ་རེག་པར་ནུས་ན་ཡིན། །
ཐ་མའི་སེམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཞི་བ་ཐོབ་མིན་ལ། །
དེ་མེད་པར་ཡང་དེ་ཐོབ་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།། ༢ ।।

बीजातु स्तम्ब फलपुष्प समागमन्ति
सो व निरुद्ध असतो न हि तस्य वृन्तो।
एमेव चित्त प्रथमं तु निदान बोधेः
सो वा निरुद्ध असतो न हि तस्य बोधिः॥ ३॥ ॥

ས་བོན་ལས་ནི་ལྗང་བུ་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་འབྱུང་། །
དེ་ཡང་འགགས་ལ་སྐྱེ་ཡང་མེད་པ་དེ་མིན་ལྟར། །
དེ་བཞིན་དང་པོའི་སེམས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་ཡང་འགགས་ལ་བྱང་ཆུབ་མེད་པ་དེ་མ་ཡིན།། ༣ ।।

---

1 Xyl. पुणा
2 Xyl. प्रापुननाय

[58b.] बीजं प्रतीत्य च भवेय्यथ शालिकादे
तत्[1] तत्फलं न च तदस्ति न चापि नास्ति।
उत्पत्तितो भवति बोधिरियं जिनानां
भावस्वभावविगता[2] भवतीह माया॥ ४॥

ས་བོན་ཉིད་ནས་འབྲུ་དང་ས་ལུ་ལ་སོགས་འབྱུང་། །
དེ་ཡི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་ཡོད་མིན་མེད་པ་འང་མིན། །
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འདི་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་བྲལ་བས་སྒྱུ་མ་འབྱུང་བར་འགྱུར།། ༤ །།

उदकबिन्दु कुम्भ परिपूर्यति स्तोकस्तोकं
प्रथमे निपाति अनुपूर्व स पश्चिमेन।
[59a.] एमेव चित्त प्रथमं वरबोधिहेतुः
अनुपूर्वशु शुक्लगुणपूर्ण भवन्ति बुद्धाः॥ ५॥

ཆུ་ཡི་ཐིགས་པས་བུམ་པ་དང་པོ་ཐ་མའི་བར། །
རིམ་གྱིས་ཏུར་ཏུ་ཏུར་ཏུས་དེ་ཡོངས་འགེངས་པ་ལྟར། །
དེ་བཞིན་དང་པོའི་སེམས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་མཆོག་རྒྱུ་སྟེ། །
རིམ་གྱིས་དཀར་པོའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འགྱུར།། ༥ །།

शून्यानिमित्तप्रणिधिं चरमाणु धर्मां
न च निर्वृत्ति स्पृशति नो च निमित्तचारी
[59b.] यथ नाविको कुशल गच्छति आरपारं
उभयान्ति अस्थितु न तिष्ठति आर्णवेऽस्मिन्॥ ६॥ A. 356. 15. sqq.

སྟོང་པ་མཚན་མེད་སྨོན་པ་མེད་པར་ཆོས་སྤྱོད་ཅིང་། །
མྱ་ངན་འདས་ལ་མི་རེག་མཚན་མར་མི་སྤྱོད་པ། །

---

1 Xyl. °देतत्तत्तत्पालन्न (sic!)

2 Xyl. °विदिता; vide Tib. (བྲལ་བས་).

དཔེར་ན་མཉན་པ་མཁས་པ་པར་འགྲོ་ཆུར་འགྲོ་ཡང་། །
མཐའ་གཉིས་མི་གནས་རྒྱ་མཚོར་གནས་པ་མེད་པ་བཞིན།། ༦ ॥

एवं चरन्तु न च मन्यति बोधिसत्त्वो।
अहु व्याकृतो दशबलेहि स्पृशेय बोधिं।
न च त्रासु बोधि भवते न इहास्ति[1] किंचित्
एवं चरन्तु चरती सुगतान[2] प्रज्ञां॥ ७ ॥ A. 361. 1—8.

དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་སྙམ་བདག །
སྨོན་བཅས་ལུང་བསྟན་བྱང་ཆུབ་རེག་འགྱུར་རློམ་སེམས་མེད། །
འདི་ལ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་བྱང་ཆུབ་སྐྲག་པ་མེད། །
དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ༧ ॥

[60a.] कान्तारमार्गि दुरभिक्षि सव्याधि लोकं[3]
पश्यन्त नास्ति भय उत्तरि संनहन्ते।
अपरान्तकोटि सद युक्त प्रजानु मान
अणुमात्र खेद मनसा न उपादयन्ति॥ ८ ॥ A. 361. 8. sqq.

འཇིག་རྟེན་དགོན་པའི་ལམ་དང་མུ་གེའི་ནད་བཅས་པར། །
མཐོང་ནས་སྐྲག་པ་མེད་ཅིང་དེ་ནས་གོ་གྱོན་ཏེ། །
ཕྱི་མའི་མུ་མཐར་རྟག་ཏུ་བརྩོན་ཞིང་རབ་ཤེས་ནས། །
ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བའི་ཡིད་ནི་རྡུལ་ཙམ་སྐྱེད་མི་བྱེད།། ༨ ॥

---

1 Xyl. इहस्ति
2 Xyl. सुगतान्
3 Xyl. लोकां

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां गङ्गदेवीभगिनीपरिवर्तो[1] नाम एकोनविंशतिमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་སྲིང་མོ་
གངྒཱའི་ལྷ་མོའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཅུ་དགུ་པའོ།། ||

[60b.] पुन बोधिसत्त्व चरमाणु जिनान प्रज्ञां
अनुपाद स्कन्ध इमि जानति आदिशून्यान्[2]।
असमाहितो करुण प्रेक्षति सत्त्वधातुं
अत्रान्तरेण परिहायति बुद्धधर्मे॥ १॥ A. 370. 2—371. 3.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་སྤྱོད་བྱེད་ལ། །
ཕུང་པོ་འདི་དག་གདོད་ནས་སྟོང་ཞིང་སྐྱེ་མེད་ཤེས། །
མཉམ་པར་མ་གཞག་སེམས་ཅན་ཁམས་ལ་སྙིང་རྗེ་འཇུག །
བར་སྐབས་དེར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལས་ཡོངས་མི་ཉམས།། ༡ ||

पुरुषो यथा कुशल सर्वगुणैरुपेतो
बलवान् दुधर्षु कृतयोग्य कलाविधिज्ञो[3]।
[61a.] इष्वस्त्रपारमिगतो पृथु शिल्पयुक्तो
मायाविधिज्ञपरमो जगदर्थकामो॥ २॥ A. 371. 9—372. 7.

དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་མཁས་པ་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་ཞིང་། །
སྟོབས་ལྡན་མི་ཐུབ་བརྩོན་བྱས་སྒྱུ་རྩལ་ཆོ་ག་ཤེས། །
འཕོང་དང་བཟོ་གནས་མང་པོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གྱུར་ཅིང་། །
སྒྱུ་མ་སྒྱུ་བ་ཤེས་འགྲོ་དོན་རབ་ཏུ་འདོད་པ་ཞིག། ༢ ||

1 Xyl. गङ्गदेमा°
2 Xyl. आधिशूण्यां
3 Xyl. विदिज्ञो

माता पिता च परिगृह्य सपुत्रदारं
कान्तारमार्गि प्रतिपद्य[1] बह्वमित्रो।
सो निर्मिणित्व पुरुषा बहुशूरवीरान्
क्षेमेण[2] गत्व पुन गेहमुपागमेय्या ॥ ३ ॥ A. 372. 6—373. 9.

ཕ་དང་མ་དང་ཆུང་མར་བཅས་པ་ཡོངས་བསྲུས་ནས། །
དགྲ་བྱེད་མང་བ་དགོན་པའི་ལམ་དུ་བྱིན་པ་དང་། །
དེ་ཡིས་དཔའ་ཞིང་རྟུལ་ཕོད་སྐྱེས་བུ་མང་སྤྲུལ་ཏེ། །
བདེ་བར་སོང་ཞིང་སླར་ཡང་ཁྱིམ་དུ་འོང་བ་ལྟར།། ༣ ༎

[61b.] एमेव यस्मि समये विदु बोधिसत्त्वो
महमैत्रि सर्वि उपबन्धति सत्त्वधातो।
चतुरो स मार अतिक्रम्य द्वये च भूमिं
अस्मिं समाधि स्थितुनो च स्पृशाति बोधिं ॥ ४ ॥ A. 373. 10—374. 5.

དེ་བཞིན་དེ་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་དང་། །
སེམས་ཅན་ཁམས་རྣམས་ཀུན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེ་སྐྱེད་ཅིང་། །
བདུད་བཞི་དག་དང་ས་གཉིས་ལས་ཀྱང་རབ་འདས་ནས།
ཏིང་འཛིན་མཆོག་ལ་གནས་ཤིང་བྱང་ཆུབ་རེག་མི་བྱེད།། ༤ ༎

आकाशनिश्रितु समीरण आपस्कन्धो
तहि निश्रिता इय महापृथिवी जगच्च[3]।
[62a.] सत्त्वान कर्मउपभोगनिदानमेव
आकाशस्थानु कुतु चिन्तयि एतमर्थं ॥ ५ ॥

མཁའ་ལ་རླུང་བརྟེན་དེ་ལ་ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་རྟེན། །
དེ་ལ་ས་ཆེན་འདི་བརྟེན་དེ་ལ་འགྲོ་བོ[4]་བརྟེན། །

---

[1] Xyl. प्रातिपद्य

[2] Xyl. क्षेमेन

[3] Xyl. जगच्छ

[4] Xyl. འགྲོ་བ

སེམས་ཅན་ལས་ལ་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ནི་དེ་འདྲ་སྟེ། །
ནམ་མཁའ་གང་ལ་གནས་ཡོད་དོན་འདི་བསམ་པར་གྱིས། ༥ ༎

एमेव शून्यतप्रतिष्ठितु बोधिसत्त्वो
जगति क्रियां विविध दर्शयते विचित्रां।
सत्त्वान ज्ञानप्रणिधानबलान सेवं
न च निर्वृतिं स्पृशति शून्यत नास्ति स्थानं[1]॥ ६ ॥

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་པ་ཉིད་གནས་པ། །
འགྲོ་ལ་སེམས་ཅན་ཤེས་པའི་སྨོན་ལམ་ཉེད་ཅན་གྱིས། །
བྱ་བ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དུ་མ་སྟོན་བྱེད་ཅིང་། །
མྱ་ངན་འདས་ལ་མ་རེག་སྟོང་པར་གནས་པ་མེད། ༦ ༎

[62b.] यस्मिंश्च कालि विदुपण्डितु बोधिसत्त्वो
चरतीति मां प्रवर शून्यसमाधिशान्तां।
अत्रान्तरे न च निमित्त प्रभावितव्यो
न च आनिमित्तस्थितु शान्तप्रशान्तचारी॥ ७ ॥

གང་གི་ཚེ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་གསལ་བ། །
སྟོང་པ་ཞི་བའི་ཉེར་འཛིན་དམ་པ་འདི་སྤྱོད་པ། །
བར་སྐབས་དེར་ནི་མཚན་མ་རབ་ཏུ་སྒོམ་མ་བྱེད། །
མཚན་མ་མེད་པར་གནས་མིན་ཞི་ལ་རབ་ཞི་སྤྱོད། ༧ ༎

पक्षिस्य नास्ति[2] पदु गच्छत[3] अन्तरीक्षे
नो चापि तत्र स्थितु नो च पताति भूमौ।

---

1 Xyl. स्थानां
2 Xyl. नस्ति
3 Xyl. गच्छन्त

तत्र बोधिसत्त्व चरमाणु विमोक्षद्वारे
न च निर्वृतिं स्पृशति नो च निमित्तचारी ॥ ८ ॥ A. 374. 5—12.

བར་སྣང་འཕུར་བའི་བྱ་ལ་གནས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་ན་གནས་པ་མ་ཡིན་ས་ལ་ལྷུང་མི་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་ཐར་སྒོར་སྤྱོད་པ། །
མྱ་ངན་འདས་ལ་མི་རེག་མཚན་མར་སྤྱོད་མ་ཡིན།། ༨ ॥

[63a.] इष्वस्त्रशिक्षित यथा पुरुषोर्ध्व[1] काण्डं
क्षेपित्व अन्य पुन काण्ड परम्परेण।
पतनाय तस्य पुरिमस्य न देय भूमिं
आकाङ्क्षमाण पुरुषस्य पतेय काण्डं॥ ९ ॥ A. 374. 12—17.

དཔེར་ན་འཕོང་བསླབས་སྐྱེས་བུས་གནམ་དུ་མདའ་འཕངས་ཏེ། །
མདའ་གཞན་དག་ནི་ཕྱི་བཞིན་རྒྱུད་མར་འོང་བརྟགས་ནས། །
སྔ་མའི་མདའ་དེ་ས་ལ་ལྷུང་བའི་སྐབས་མི་སྟེར། །
མི་དེ་འདོད་ན་མདའ་དེ་ས་ལ་ལྷུང་བར་འགྱུར།། ༩ ॥

एमेव प्रज्ञवरपारमितां चरन्तो
प्रज्ञाउपायबलऋद्धिविचारणाणो[2]।
[63b.] तावन्न तां परमशून्यत प्रापुणोती
यावन्न ते कुशलमूल भवन्ति पूर्णाः॥ १० ॥ A. 374. 17—375. 4.

དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་སྤྱོད་པ། །
ཤེས་རབ་ཐབས་སྟོབས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ནི་རྣམ་དཔྱོད་པ། །
དེ་དག་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཇི་སྲིད་མ་རྫོགས་པ། །
དེ་སྲིད་སྟོང་ཉིད་དམ་པ་དེ་ནི་ཐོབ་མི་བྱེད།། ༡༠ ॥

1 Xyl. °र्ध
2 Xyl. प्रज्ञापउपाय°

भिक्षुर्यथा परमऋद्धिबलेनुपेतो
गगने स्थितो यमक कुर्वति प्रातिहार्यं[1] ।
गतिं चङ्क्रमं शय निषद्य निदर्शयाति
निवर्तते न पि च खिद्यति याव तत्र ॥ ११ ॥

དཔེར་ན་དགེ་སློང་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོབས་མཆོག་ལྡན་པ་ཞིག །
ནམ་མཁའ་གནས་ཏེ་ཅིག་ཅར་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པར་འཕྲུལ། །
འགྲོ་དང་འཆག་པ་དང་ནི་ཉལ་དང་འདུག་པ་སྟོན། །
དེ་ནི་སྐྱོ་པ[2]་མེད་ཅིང་དེ་ལ་ཐུབ་པ་མེད།། ༡༡ ‖

[64a.] एमेव शून्यतास्थितो विदु बोधिसत्त्वो
ज्ञानर्[3]द्धिपा[4]रमिगतो अनिकेतचारी ।
विविधां क्रियां जगति दर्शयते अनन्तां
न च भज्यती न पि च खिद्यति कल्पकोटी ॥ १२ ॥ A. 375. 5—21. sqq.

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་སྟོང་གནས་ཤིང་། །
ཡེ་ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་པ་རོལ་སོན་ལ་གནས་པ་མེད། །
འགྲོ་བ་དག་ལ་བྱ་བ་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་སྟོན། །
བསྐལ་པ་བྱེ་བར་སྐྱོ་བ་མེད་ཅིང་ཐུབ་པ་མེད།། ༡༢ ‖

पुरुषो यथा महप्रपाति स्थिहिव कोचिद्
उभिपाणि छत्रद्वय गृह्य उपत्तपेय्या ।
[64b.] आकाशि वायुरवसृज्य महाप्रपाते
नो च प्रपात परियाति न याव तत्र ॥ १३ ॥

---

1 Xyl. °हार्यां
2 Xyl. སྐྱེ་བ་
3 Xyl. °नार्द्धि°
4 Xyl. पारगामिगतो

དཔེར་ན་མི་འགའ་ར་གཡང་ས་ཆེན་པོར་འདུག་བྱེད་ཅིང་། །
ལག་པ་གཉིས་ཀས་གཟུགས་གཉིས་འཛིན་ཅིང་ནམ་མཁའ་ལ། །
མཆོང་བར་བྱེད་ཅིང་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྷུས་བོར་ནས། །
ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་ཇི་སྲིད་དེར་ནི་འགྲོ་བར་འགྱུར།། ༡༣ །།

एमेव स्थित्व करुणां विदु बोधिसत्त्वो
प्रज्ञाउपायद्वयपक्षचपरिगृहीतो।
शून्यानिमित्तप्रणिधीन्[1] विमृशाति धर्मान्
ना निर्वृतिं[2] स्पृशति पश्यति धर्मचारी॥ १४॥ A. 376. 2—15.

ད་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་སྙིང་རྗེར་གནས། །
ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ཡོངས་བཟུང་སྟེ། །
ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་མཚན་མེད་སྨོན་པ་མེད་རྟོག་ཅིང་། །
མྱ་ངན་འདས་ལ་རེག་པ་མེད་ལ་ཆོས་ཀྱང་མཐོང་།། ༡༤ །།

[65a.] रतनार्थिको यथ व्रजित्व न रत्नद्वीपं
लब्धान रत्न पुन गेहमुपागमेया।
किं चापि तत्र सुख जीवति मार्यवाक्षो
अपि दुःखितो मनसि भोन्ति स ज्ञातिसंघो॥ १५॥

དཔེར་ན་རིན་ཆེན་འདོད་པ་རིན་ཆེན་གླིང་སོང་སྟེ། །
རིན་ཆེན་རྙེད་ནས་ཕྱིར་ཡང་ཁྱིམ་དུ་འོང་འགྱུར་བ། །
དེར་ནི་དེད་དཔོན་འབའ་ཞིག་བདེ་བར་འཚོ་བྱེད་ཅིང་། །
གཉེན་བཤེས་ཚོགས་ཡིད་མི་བདེར་འཛག་པ་མིན་པ་ལྟར།། ༡༥ །།

---

[1] Xyl. °प्रणिधिं
[2] Xyl. निर्वृति

एमेव शून्यत ज्ञात्व न रत्नदीपे
लब्धान ध्यान बलइन्द्रिय बोधिसत्त्वो।
[65b.] किं चापि निर्वति स्पृशेदभिनन्दमानो[1]
अपि सर्वसत्त्व दुःखिता मनसी भवन्ति॥ १६ ॥ A. 376. 15—377. 3. sqq.

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་ཉིད་རིན་ཆེན་གྱི། །
གླིང་དུ་སོང་སྟེ་བསམ་གཏན་དབང་པོ་སྟོབས་ཐོབ་པ། །
མྱ་ངན་འདས་ལ་རེག་པ་འབབ་རིག་མངོན་དགའ་ཞིང་། །
སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཡིད་དུ་འཛེག་པར་འགྱུར་མ་ཡིན།། ༡༦ ॥

अन्यत्तरे य नगरे निगमे च ग्रामे
कामार्थ वाणिजु व्रजागमि ज्ञाननाय।
नो चापि तत्र स्थिहन्ती न च रत्नद्वीपे
न च गेह मार्गि कुशलो पुन भोति विज्ञो॥ १७ ॥

གྲོང་ན་གྲོང་གཉེར་ཚོང་པ་རྒྱུས་ཤེས་བྱ་བའི་ཕྱིར། །
བར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་གྲོང་རྡལ་གྲོང་གང་ཡིན་པར་འགྲོ། !
དེར་ཡང་མི་གནས་རིན་ཆེན་གླིང་དུ་ཡང་མི་གནས་ལ། །
རིག་པ་ཁྱིམ་དུ་མི་གནས་ལམ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར།། ༡༧ ॥

[66a.] तथ ज्ञान श्रावकविमुक्ति सप्रत्ययानां
सर्वत्र भोन्ति कुशलो विदुबोधिसत्त्वो।
नो चापि तत्र स्थिहते न च बुद्धज्ञाने
न च संस्कृते भवति मार्ग विदू विधिज्ञो॥ १८ ॥

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསལ་དེ་ཉན་ཐོས་དང་། !
རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམ་གྲོལ་ཀུན་ལ་མཁས། །

1 Xyl. स्पशदभिनन्दमानो

དེ་ལ་མི་གནས་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་གནས་མ་ཡིན། །
འདུས་མ་བྱས་ལ་མི་གནས་ལམ་གྱི་ཚུལ་ཤེས་ཡིན།། ༡༨ །།

यं कालि मैत्रि जगती अनुबन्धयित्वा
शून्यानिमित्तप्रणिधी चरते समाधिं।
[66b.] अस्थानमेव यदि निर्वृति प्रापणीया
अथवापि संस्कृति स प्रज्ञपनाय शक्यः॥ १९॥

གང་ཚེ་འགྲོ་ལ་བྱམས་པ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བྱས་ནས། །
དེ་འཛིན་སྟོང་པ་མཚན་མེད་སྨོན་པ་མེད་སྤྱོད་པ། །
དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེ་ནམ། །
འདུས་བྱས་ཡིན་པར་གདགས་ནུས་དེ་ནི་གནས་མེད་དོ།། ༡༩ །།

यथ निर्मितो पुरुष नैव[1] अदृश्यकाया[2]
नामेन वा पुनः स प्रज्ञपनाय शक्यः।
तथ बोधिसत्त्व चरमाणु विमोक्षद्वारे
नामेन च पुनस्स प्रज्ञपनाय[3] शक्यः॥ २०॥

དཔེར་ན་སྤྲུལ་པའི་མི་ལུས་མི་སྣང་མ་ཡིན་ཞིང་། །
དེ་ནི་མིང་གིས་ཀྱང་ནི་གདགས་པར་ནུས་པ་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་ཐར་སྒོར་སྤྱོད་པ། །
དེ་ནི་མིང་གིས་ཀྱང་ནི་གདགས་པར་ནུས་པ་ཡིན།། ༢༠ །།

यदि पृच्छमान चरि इन्द्रिय बोधिसत्त्वो
गम्भीरधर्मपरिदीपन नो करोति।

---

[1] Xyl. नोव
[2] Xyl. °कायो:
[3] Xyl. प्रज्ञयनाय

[67 a.] शून्यानिमित्तअप्रणिहितिस्पृशि धर्मतां[1]
न च सूचती न च स व्याकृतु वेदितव्यो ॥ २१ ॥ A. 379. 7 -21.

གལ་ཏེ་སྨྲོ་ད་པ་དང་ནི་དབང་པོ་ཡོངས་ཉེས་ལ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཆོས། །
ཡོངས་སུ་མི་སྨོན་བྱེར་ནི་ལྡོག་པ་ས་ཡི་ཆོས། །
མི་འཆད་དེ་ནི་ལུང་བ་བསྟན་པ་ཡིན་རིག་བྱ། ༢༡ ॥

अर्हत्वभूमिनापि प्रत्ययबुद्धभूमौ
त्रैधातुकं न स्पृशते सुपिनान्तरेऽपि।
बुद्धांश्च पश्यति कथेति जगस्य धर्म
अविवर्तियेति अयु व्याकृतु वेदितव्यः ॥ २२ ॥ A. 380 16—381. 10.

དགྲ་བཅོམ་ས་དང་རྐྱེན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་དང་། །
ཁམས་གསུམ་དག་ལ་རྨི་ལམ་ན་ཡང་མི་རེག་ཅིང་། །
སངས་རྒྱས་རྣམས་མཐོང་འགྲོ་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་མི་ལྡོག་ལུང་བསྟན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ། ༢༢ ॥

[67 b.] त्रियपायप्राप्तु[2] सुपिनास्मि विदित्व सत्त्व
प्रणिधेति तत्क्षण[3] अपाय उच्छोषयेयं।
सत्याधिष्ठान प्रशमेति च अग्निस्कन्धं
अविवर्तियेति अयु व्याकृतु वेदितव्यः[4] ॥ २३ ॥ A. 381. 21—382. 21 sqq

རྨི་ལམ་ན་ནི་སེམས་ཅན་ངན་སོང་གསུམ་གནས་མཐོང་། །
སྐད་ཅིག་དེ་ལ་ངན་སོང་རྒྱུན་གཅོད་སྨོན་ལམ་འདེབས། །

---

[1] Xyl. °धर्मा
[2] Xyl. प्राप्नु
[3] Xyl. तत्क्षेण
[4] Xyl. as in the preceding and the following verses—वेदितव्यो:

བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་རླབས་ཀྱིས་མི་ཡི་ནད་པོ་ནི། །
དེ་ནི་མི་ལྡོག་ལུང་བསྟན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ།། ༢༣ ॥

भूतयक्षा विविधव्याधय मर्त्यलोके
सत्याधिष्ठान प्रशमेति हितानुकम्पी
[68a.] न च तेन मन्यनु पपश्यति नापि मानं
अविवर्तियेति अयु व्याकृतु वेदितव्यः॥ २४ ॥ A. 383. 17—384. 19.

མི་ཡི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་པོའི་གདོན་དང་ནད་མང་བ། །
ཕན་དང་སྙིང་བརྩེར་ལྡན་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་ནི། །
འོན་ཀྱང་རློམ་སེམས་མེད་ཅིང་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་མེད་པ། །
དེ་ནི་མི་ལྡོག་ལུང་བསྟན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ།། ༢༤ ॥

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायामुपायकौशल्यमीमांसापरिवर्तो नाम विंशतितम[1]:॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ཐབས་ལ་མཁས་
པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་པའོ།། ॥

अथवास्य मन्यनु पश्यति व्याकृतोऽस्मि
सत्याधिष्ठान विविधानि समृध्ययन्ति।
[68b.] यदि अन्य व्याकृतकु मन्यति बोधिसत्त्वो
ज्ञातव्य मन्यनस्थितो अयु अल्पबुद्धिः॥ १ ॥ A. 385. 2.—386. 11.

ཅི་སྟེ་དེ་ནི་བདེན་པའི་བྱིན་རླབས་སྣ་ཚོགས་དག
འགྲུབ་པས་བདག་ལུང་བསྟན་སྙམ་རློམ་སེམས་འབྱུང་བ་འམ། །
གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་ལུང་བསྟན་རློམ། །
རློམ་སེམས་གནས་པ་དེ་ནི་བློ་ཆུང་ཤེས་པར་བྱ།། ༡ ॥

---

[1] Xyl. विंशतिमः

नामाधष्ठान पुन मारु उपागमित्वा
एवं विदिश्यति[1] इयत्तव नामधेयं।
माता पिता य अनुवद्धमुपैति वांशो
बुद्धो यदा भवि इदंतव नामधेयं॥ २॥ A. 386. 11—387. 3.

མིང་གི་གཞི་ལས་བདུད་ནི་ཉེ་བར་འོངས་གྱུར་ནས། །
འདི་སྐད་སྨྲས་ཏེ་འདི་ནི་ཁྱོད་དང་ཕ་མ་དང་། །
ཁྱོད་ཀྱི་བདུན་མེས་རྒྱུད་ཀྱི་བར་གྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་། །
གང་ཚེ་ཁྱོད་ནི་སངས་རྒྱས་འགྱུར་བའི་མིང་འདི་ཡིན།། ༢ །།

[69a.] धुतवन्त यादृशु[2] न सेव्यति पुत्रयोगी
पूर्वेऽपि तुभ्य इमि आसि गुणो व तूया।
यो एव श्रुत अभिनन्दति बोधिसत्त्वो
ज्ञातव्य मारु पर्युत्थित अल्पबुद्धिः॥ ३॥ A. 387. 3—391. 5.

སྦྱངས་སྡོམ་རྣལ་འབྱོར་ལྡན་པ་ཅི་འདྲ་འབྱུང་འགྱུར་ལ། །
ཁྱོད་སྔོན་ཡོན་ཏན་ཚུལ་ཡང་འདི་འདྲའོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། །
དེ་སྐད་གང་ཐོས་རློམ་སེམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །
བདུད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསླང་ཞིང་བློ་ཆུང་རིག་པར་བྱ།། ༣ །།

प्रविविक्त ग्रामनगरे गिरिकाण्डराणि
रण्या विविक्तवनप्रस्थ निषेवमाणो[3]।
[69b.] आत्मानुकर्षि परपंसयि बोधिसत्त्वो
ज्ञातव्य मारु पर्युत्थित अल्पबुद्धिः॥ ४॥ A. 391. 5—14.

རབ་ཏུ་དབེན་པའི་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་རི་སུལ་དང་། །
དགོན་པ་དབེན་པའི་ནགས་ཁྲོད་རབ་ཏུ་བསྟེན་བྱེད་ཅིང་། །

---

1 Xyl. विदिष्यति 2 Xyl. यानदशु 3 Xyl. ॰मानो

བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་སྨོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །
བདུད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་ཞིང་བློ་ཆུང་རིག་པར་བྱ།། ༤ ༎

ग्रामे च राष्ट्रि निगमे विहरन्ति नित्यं
रहप्रत्ययानि स्पृहतां जनयन्ति तत्र।
अन्यत्र सत्त्वपरिपाचनबोधियुक्ता
एषो विवेकु कथितो सुगतात्मजानां॥ ५॥ A. 391. 20—392. 6.

རྟག་ཏུ་གྲོང་དང་ཡུལ་འཁོར་གྲོང་རྡལ་གནས་བྱེད་ཅིང་། །
སེམས་ཅན་སྨིན་བྱེད་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་པ་ལ་གཏོགས་པར། །
དེ་ནི་དགྲ་བཅོམ་རང་རྒྱལ་འདོད་པ་གཞན་མི་སྐྱེར། །
འདི་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྲས་ཀྱི་དབེན་པར་གསུངས།། ༥ ༎

[70a.] यो पञ्चयोजनशते गिरिकन्दरेषु
व्याडावकीर्णा[1] निवसेद्बहुवर्षकोटी[2]:।
ना चा विवेकु इमु जानति बोधिसत्त्वो
संकीर्ण सो विहरते अधिमानप्राप्तः॥ ६॥ A. 393. 4—14.

གང་ཞིག་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་རི་ཡི་སུལ། །
སྦྲུལ་གྱིས་གང་བར་ལོ་མང་བྱེ་བ་གནས་བྱེད་ཀྱང་། །
དབེན་པ་འདི་མི་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ། །
ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་རྟེན་ནས་འདྲེ་བར་གནས་པ་ཡིན།། ༦ ༎

सो च जगार्थमभियुक्तान बोधिसत्त्वान्[3]
बलध्यानइन्द्रियविमोक्षसमाधिप्राप्तान्[4]।

---

[1] Xyl. ॰कीर्णा [2] Xyl. कोटी [3] Xyl. सत्त्वां [4] Xyl. प्राप्तां

[70b.] अभिमन्यते न इमि तायविवेकचारी
न विवेकगोचरु अयं हि जिनेन उक्तो ॥ ७ ॥ A. 394. 1—395. 4. sqq.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྲོ་བའི་དོན་བརྩོན་བསམ་གཏན་དང་། །
སྟོབས་དང་དབང་པོ་རྣམ་ཐར་ཏིང་འཛིན་ཐོབ་དེ་ལ། །
འདི་ནི་དགོན་དབེན་སྤྱོད་པ་མིན་སྐུ་བརྟགས་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་བདུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གནས་ཞེས་རྒྱལ་བས་གསུངས།། ༧ ||

ग्रामान्ति यो विहरते अटवी अरण्ये
द्वययानचित्तविगतो नियतो[1] ऽग्रबोधिं ।
एषो विवेकु जगदर्थअभिप्रस्थितानां
आत्मा निरोपित तुल्ययेत स बोधिसत्त्वो ॥ ८ ॥

གང་ཞིག་ཉིང་ངམ་ངོན་ཏེ་དགོན་པར་གནས་གྱུར་ཅུང་། །
ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་སེམས་བྲལ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ངེས་ན། །
འདི་ནི་འགྲོ་དོན་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབེན་པ་སྟེ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་སྐྱམ་དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཉམས།། ༨ ||

[71a.] भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां मारकर्मपरिवर्तो नाम [2]एकविंशतितमः ॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་བདུད་ཀྱི་ལས་
ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པའོ།། ||

तस्माद्धि मानु निहनित्व पण्डितेन
गुरुआशयेन वरबोधिगवेषणाणाः ।
वैद्यो व आतुरस्वरोगा[3] चिकित्सनार्थं
कल्याणमित्र भजितव्य अतन्द्रितेन ॥ १ ॥ A. 396. 3—10.

---

[1] Xyl. नियताग्रबोधिं [2] Xyl. एकविंशतिमः [3] Xyl. स्वरोग

དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཚོལ་བ་ཡི། །
བསམ་པ་དག་ལྡན་མཁས་པས་ང་རྒྱལ་ངེས་བཅོམ་སྟེ། །
ནད་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་གསོ་བྱེད་སྨན་པ་བསྟེན་པ་ལྟར། །
གཡེལ་བ་མེད་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱ། ༡ ༎

[71b.] बुद्धाय बोधिवरप्रस्थितबोधिसत्त्वा
कल्याणमित्र इमि पारमिता निदिष्टाः।
ते चानुशासक इयं प्रतिपत्तिभूमी
डुविकारणेन अनुबुध्यति बुद्धबोधिं॥ २॥

སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཞུགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག །
ཕ་རོལ་ཕྱིན་དང་བཅས་ཏེ་དགེ་བའི་བཤེས་སུ་བསྟེན། །
དེ་དག་རྗེས་སུ་སྟོན་བྱེད་འདི་ནི་བསྒྲུབ་པའི་ས། །
རྒྱུ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་རྟོགས། ༢ ༎

अतिक्रान्तनागतजिना स्थित ये दिशासु
सर्वेषु मार्गु अयु पारमिता अनन्यो।
[72a.] ओभास उल्क वरबोधयि प्रस्थितानां
आलोक शास्त्र इमि पारमितोपदिष्टाः॥ ३॥ A. 396—397. 2. sqq.

རྒྱལ་བ་འདས་དང་མ་བྱོན་ཕྱོགས་བཅུ་གར་བཞུགས་པ། !
ཀུན་ལམ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན། །
ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི། །
གསལ་དང་སྒྲོན་དང་སྣང་དང་སྟོན་མཆོག་ཡིན་ཞེས་བཤད། ༣ ༎

यथ प्रज्ञपारमित शून्यतलक्षणेन
तथलक्षणाय इमि जानति सर्वधर्मान्[1]।

---

1 Xyl. °धर्मा

शून्यानु लक्षण प्रजानयमान धर्मान्[1]
एवं चरन्तु चरती सुगतान प्रज्ञां ॥ ४ ॥ A. 399. 1—11.

ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་པ་ཟླ་ལ་བྱེད་པ་མཚན་ཉིད་སྟོང་། །
ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་དེ་དང་འདྲར་ཤེས་ཤིང་། །
ཆོས་རྣམས་སྟོང་ཞིང་མཚན་མ་མེད་པ་རབ་ཤེས་ན། །
དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པ་ཡིན༎ ༤ ༎

आकारकाम परिकल्पयमान सत्त्वाः
संसारि सक्तमनसस्सद संसरन्ति।
[72b.] अहंममाय धर्म उभि इति अभूतशून्या
आकाशगण्ठि अपु आत्मन बद्ध बाले ॥ ५ ॥

སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་རྟོག་པས་ཟས་ལ་འདོད་བྱེད་ཅིང་། །
འཁོར་བར་ཆགས་པའི་ཡིད་དང་ལྡན་རྣམས་རྟག་ཏུ་འཁོར། །
བདག་དང་བདག་གི་ཆོས་ཉིད་ཡང་དག་མིན་སྟོང་སྟེ། །
བྱིས་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མཁའ་ལ་མདུད་པ་བོར༎ ༥ ༎

यथ शङ्कितेन विषसंज्ञत अभ्युपैति
नो चास्य कोष्ठगतु सो पि पात्यते च।
एमेव बालु पगतो अहंममायएषो
अहसंज्ञि जायि म्रियते[2] च सदा अभूतो ॥ ६ ॥ A. 399. 21—400 9.

དཔེར་ན་དོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་དུག་ལངས་པ། །
དུག་དེ་ཁོང་དུ་སོང་བ་མེད་ཀྱང་བརྒྱལ་བར་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་བྱིས་པ་དག་དང་བདག་གིར་ངས་ཞེན་པ། །
བདག་དེར་འདུ་ཤེས་ཡང་དག་མིན་རྟོག་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག༎ ༦ ༎

---

1 Xyl. धर्मा 2 Xyl. °मृयते

[73a.] यथ उद्ग्रहो तथ[1] प्रकाशितु संकिलेशा
व्योदान उक्त ग्रहणस्यग्रहणोपलब्धि:[2] ।
न हि अत्र कश्चि यो क्लिश्यति[3] शुध्यते वा
प्रज्ञायपारमित बुध्यति बोधिसत्त्वे ॥ ७ ॥ A. 400. 10—17.

ཇི་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བསྟན། །
བདག་དང་བདག་གིར་མི་དམིགས་རྣམ་པར་བྱང་བར་གསུངས། །
འདི་ལ་གང་ཡང་ཉོན་མོངས་རྣམ་དག་འགྱུར་མེད་པས། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྟོགས།། ༧ །།

यावन्त सत्त्व निखिले इह जम्बुद्वीपे
ते सर्वि बोधिवरचित्त उपादयित्वा[4] ।
[73b.] दानं ददित्व बहुवर्षसहस्रकोटी:[5]
सर्वं च नामयि जनार्थ निदान बोधौ ॥ ८ ॥ A. 401. 20—402. 6.

འཛམ་བུའི་གླིང་ན་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་མ་ལུས་པ། །
དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །
ལོ་སྟོང་བྱེ་བ་མང་པོར་སྦྱིན་པ་བྱིན་བྱས་ལ། །
ཀུན་ཀྱང་འགྲོ་བའི་དོན་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་བསྔོ་ཡང་།། ༨ །།

यश्चैव प्रज्ञवरपारमिताभियुक्तो
दिवसं पि अन्तमश एक नुवर्तयेया ।
कलपुण्य सो न भवती इह दानस्कन्धो
तदतन्द्रितेन सद श्रोसरितव्य प्रज्ञा ॥ ९ ॥ A. 402 8—10.

---

[1] Xyl. कथ [2] Xyl. °लब्धि [3] Xyl. क्लाष्यति
[4] Xyl. उपदयित्वा [5] Xyl. °कोटी

གང་ཞིག་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་མངོན་བརྩོན་པ། །
ཟན་ཉི་མ་གཅིག་ཅིག་རྗེས་སུ་མཐུན་བྱེད་ན། །
དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་དུང་ཕྱོས་བསོད་ནམས་ཚར་མི་ཡོད། །
དེ་ཕྱིར་གཡེལ་བ་མེད་རྟག་ཏུ་ཤེས་རབ་འཇུག་པར་བྱ། ༩ །།

[74a.] परमाणु प्रज्ञवरपारमिताय योगी
सकलां जनेति करुणां न च सत्त्वसंज्ञा।
तद शोभि सर्वजगतो चिद्दक्षिणीया
सततं अमोघु परिभुञ्जति राष्ट्रपिण्डं॥ १०॥ A. 402. 10—403. 16.

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །
སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་ཅིང་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད། །
དེ་ཚེ་མཁས་པ་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་སྦྱིན་གནས་འགྱུར། །
རྟག་ཏུ་ཕྱུག་པ་འདོང་བསོད་སྙོམས་རྡོན་ཡོད་ཡོངས་སུ་སྤྱོད། ༡༠ ༎

चिरबुद्धदेवमनुजान् त्रिअपायि सत्त्वान्
[1]परिमोचितुं य इह इच्छति बोधिसत्त्वो।
[74b.] पथु मार्गु तारि उपदर्शयि सत्त्वधातौ
प्रज्ञायपारमितयुक्त दिवा च रात्रौ॥ ११॥ A. 403. 16—404. 5.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་འདིར་ཡུན་རིང་འཆིང་བ་ཡི། །
ལྷ་མི་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར། །
ལམ་ཡངས་པ་རོལ་སེམས་ཅན་ཁམས་ལ་སྟོན་འདོད་པ། །
ཉིན་མཚན་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ལ་བརྩོན་པར་བྱ། ༡༡ ༎

पुरुषो य अत्रु रतनस्य अलब्धपूर्वो
अपरस्मि कालि पुन लब्ध भवेय तुष्टो।

---

1 Xyl. परिमोचितुं

सकृ लब्ध नाशयि पुनोपि[1] प्रमादभूतो
नशित्व दुःखि सततं रतनाभिकाङ्क्षी ॥ १२ ॥ A. 404. 8—17.

མི་ཞིག་སྨོན་ཆད་མ་རྙེད་པ་ཡི་རིན་ཆེན་མཆོག །
དུས་གཞན་ཞིག་ན་རྙེད་པར་གྱུར་ཏེ་དགའ་བ་ལས། །
རྙེད་མ་ཐག་ཏུ་བག་མེད་གྱུར་ཏེ་སྟོར་ན་ནི། །
སྟོར་བས་རིན་ཆེན་མངོན་འདོད་རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་ལོ།། ༡༢ ॥

[75 a.] एमेव बोधिवरप्रार्थित रत्नतुल्यो
प्रज्ञायपारमितयोगु न[2] रिञ्चितव्यो।
रतनं व लब्ध गृहिणाणु प्रभिन्नसत्त्वो
मनु[3] बुद्धयाति त्वरितो शिवमभ्युपैति ॥ १३ ॥ A. 404. 17—405. 5. sqq.

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཞུགས་རིན་ཆེན་ལྟ་བུ་ཡི། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་རྣལ་འབྱོར་དོར་མི་བྱ། །
རིན་ཆེན་རྙེད་ནས་བླངས་ཏེ་རབ་ཏུ་བརྩོན་དཀྲིས་ནས། །
མྱུར་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་བཞིན།། ༡༣ ॥

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां कल्याणमित्रपरिवर्तो नाम द्वा[4]विंशतितमः ॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་པའོ།། ॥

[75 b.] उदयाति सूर्यु विगतांशुमरीचिमाला
विधमित्व सर्वतमसाकुलमन्धकारं[5]।

---

1 Xyl. पणोपि 2 Xyl. णारिचितव्यो 3 Xyl. °मनु
4 Xyl. द्वाविंशतिनः 5 Xyl. °कारां

अभिभोति सर्वखद्योतगणांश्च प्राणान्
सर्वांश्च तारकगणानपि चन्द्ररश्मीन्॥ १॥

ཉི་མ་སྤྲིན་དང་བྲལ་བའི་འོད་ཟེར་དྲ་བ་ཅན། །
མུན་ནག་འཐིབས་པའི་མུན་པ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་འཆར་བ། །
སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་སྲོག་ཆགས་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། །
སྐར་མའི་ཚོགས་དང་ཟླ་བའི་འོད་ཀུན་ཟིལ་གྱིས་གནོན།། ༡ ||

एमेव प्रज्ञवरपारमितां[2] चरन्तो
विधमित्व दृष्टिगहनं विदु बोधिसत्त्वो।
[76a] अभिभोति सर्वजगतीं रहप्रत्ययांश्च
शून्यानिमित्तचरितो प्रभु बोधिसत्त्वो॥ २॥ A. 413. 13—16.

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །
མཆོག་སྤྱོད་སྟོང་པ་དང་ནི་མཚན་མ་མེད་སྤྱོད་པ། །
མཁས་པས་ལྟ་བའི་འཐིབས་པོ་བཅོམ་ནས་འགྲོ་ཀུན་དང་། །
དགྲ་བཅོམ་རང་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་མང་ཟིལ་གྱིས་གནོན།། ༢ ||

यथ राजपुत्र धनदायकु अर्थकामो
सर्वेषु श्रेष्ठ भवते अभिगामिनीयः[3]।
स हि एष एतरहि सत्त्व प्रमोचयाति
प्रागेव राज्यस्थितु भेष्यति पट्टधरो॥ ३॥

དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་བུ་ཞིག་ནོར་གཏོང་དོན་འདོད་པ། །
ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་ཏེ་མངོན་པར་འགྲོ་བྱ་འོས། །
འདི་ཉིད་ད་ལྟ་ན་ཡང་སེམས་ཅན་མང་དགའ་བྱེད། །
ཐབས་ཐོབ་གྱུར་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་གནས་ན་སྨོས་ཅི་དགོས།། ༣'

---

1 X; l. °भूतां   2 °मिता   3 °नीयो:

[76b.] एमेव प्रज्ञचरितो विदु बोधिसत्वो
अमृतस्य दायकु प्रियो ऽमरणानुयाणां।
अतु एष एते हि सत्वसुखाभियुक्तो
प्रागेव याव स्थितु भेष्यति धर्मराज्ञो[1]॥ ४॥ A. 414. 3. [illegible]

དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་སྤྱོད་མཁས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་། །
བདུད་རྩི་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་ལྷ་དང་མི་རྣམས་དགའ། །
འདི་ནི་ད་ལྟ་ན་ཡང་སེམས་ཅན་མང་ཕན་བརྩོན། །
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གནས་པར་གྱུར་ན་སྨོས་ཅི་དགོས།། ༤ །།

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां शक्रपरिवर्त्तो नाम त्रयोविंशतितमः[2]॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་
ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་པའོ།། ||

[77a.] मारो ऽपि तस्मि समये भवते सशल्यो
शोकातु दुःखितु अनन्तमनो ऽल्पस्थामा।
दिशदाह उल्क क्षिपते भयदर्शनार्थं
कथमेष दीनमनसो भवि बोधिसत्वो॥ ५॥ A. 416. 8–15.

དེ་ཡི་ཚེ་ན་བདུད་ནི་ཟུག་རྔུ་ལྡན་པར་འགྱུར། །
མྱ་ངན་ཉམ་ཐག་སྡུག་བསྔལ་ཡིད་མི་བདེ་ཉམ་ཆུང་། །
ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ཡིད་ཆུང་འགྱུར་ཞེས། །
འཇིགས་པ་བསྟན་ཕྱིར་ཕྱོགས་རྣམས་སྲེག་ཅིང་སྐར་མདའ་གཏོང་།། ༥ །།

यत्र ते भवन्ति विदु आशयुसंप्रयुक्ता[3]
दिवरात्रि प्रज्ञावरपारमितार्थदर्शी।

---

[1] Xyl. °राज्यो   [2] Xyl. °शतिमः   [3] Xyl. °युक्तो

[77 b.] तद् कायचित्त लघयन्ति न तुल्यरूपा
घ्यवनान्तु मो पुनु लोभिष्यन्ति[1] कामावचरेषु[2] ॥ २ ॥

གང་ཚེ་མཁས་པ་དེ་དག་བསམ་པ་རབ་ལྡན་ཞིང་། །
ཉེན་མཚན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་དོན་གཉེར། །
དེ་ཚེ་ལུས་སེམས་དག་ནི་མཁའ་འགྲོ་བྱ་རྟེར་རྒྱུ། །
ནག་པོ་དེ་ཚེ་ཙ་ལག་རྣམས་ཀྱིས་གླགས་རྙེད་ག་ལ་འགྱུར།། ༢ ॥

कल्याणमित्राद्दुपगतो यद बोधिसत्त्वो
भोन्ती परस्परविरुद्धकरुद्धचित्ता[3]: ।
तद मार तुष्टु भवती परम उदग्रो
उभि इति दूर भविष्यन्ति जिनान ज्ञाने ॥ ३ ॥

གང་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁྲུག་དང་རྩོད་བྱུང་ཚེ། །
ཕན་ཚུན་ནི་མཐུན་མིན་པའི་སེམས་དང་ལྡན་གྱུར་པ། །
དེ་ཚེ་བདུད་ནི་མཆོག་ཏུ་དགའ་ཞིང་ཉམས་བདེར་འགྱུར། །
དེ་གཉིས་རྒྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལས་ནི་རིང་འགྱུར་སྙམ།། ༣ ॥

[78a.] उभि इति दूरि भविष्यन्ति पिशाचतुल्या
उभि इति आत्म करिष्यन्ति प्रतिज्ञहानिं ।
दुष्टान क्षान्तिविकला न कुतोऽस्ति बोधि
तद मारु तुष्टु भवती नमुचीसपक्षो ॥ ४ ॥ A. 420. 3—12.

དེ་གཉི་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཤ་ཟ་འདྲ་བར་འགྱུར། །
གཉི་ག་རང་གི་དམ་བཅས་ཉམས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །
སྡང་ཞིང་བཟོད་དང་བྲལ་ལ་བྱང་ཆུབ་ག་ལ་ཡོད། །
དེ་ཚེ་བདུད་རྣམས་ཕྱོགས་དང་བཅས་ཏེ་དགའ་བར་འགྱུར།། ༤ ॥

---

1 Xyl. लापिष्यति 2 Xyl. काष्ट° 3 Xyl. °चित्ता

यो बोधिसत्त्व अगु व्याकृतु व्याकृतस्मिन्
चित्त प्रदूषयि विवाद समारभेया।
[78b.] यावन्ति चित्तक्षणिकाखिलदोषयुक्ता --
स्तावन्त कल्प पुन सन्नह्तितव्य भोन्ति॥ ५ ॥ A. 420. 12—17.

བྱང་བསྟན་མ་ཐོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས། །
བྱང་བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་རྩོད་པ་རྩོམ་བྱེད་ན། །
ཐ་བ་སྐྱོན་ལྡན་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་སོ། ༤ ॥

अथ तस्युपद्यति मतीति अशोभनाति
क्षान्तीय पारमित बोधि स्पृशन्ति बुद्धाः।
प्रतिदेशयाति पुन आयति संवराणि
अपयाति वास इह शिक्षति बुद्धधर्मे॥ ६ ॥

སངས་རྒྱས་བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པས་བྱང་ཆུབ་རེག །
སེམས་འདི་བཟང་པ་མིན་སྙམ་དྲན་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཅིང་། །
སོ་སོར་འཆགས་པར་བྱེད་ཅིང་ཕྱིས་ཀྱང་སྡོམ་བྱེད་ལ། །
དགའ་བར་མི་བྱེད་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་འདིར་སློབ། ༦ ॥

[79 a.] भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायामभिमानपरिवर्त्तो नाम चतुर्विंशतितमः[1]॥ ।

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པའོ། ॥

यो शिक्षमाणु न उपैति कर्हिचि शिक्षा A. 421. sqq.
न च शिक्षकं लभति नापि च शिक्षधर्मान्[2]।

---

[1] Xyl. °शतिमः [2] Xyl. धर्मा

शिक्षा अशिक्षित भणतो अविकल्पमानो
यो शिक्षते स इह शिक्षति बुद्धधर्मं॥ १॥

གང་ཞིག་སློབ་ཚེ་བསླབ་པ་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན། །
སློབ་པ་པོ་དང་བསླབ་པའི་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་ཤེད། །
བསླབ་དང་བསླབ་པ་པོ་ཡིན་འདི་གཉིས་མི་རྟོག་པ། །
དེ་ལྟར་གང་སློབ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་འདིར་སློབ། ༡ ‖

[79 b.] यो बोधिसत्त्व इमु जानति एव शिक्षां
न च जातु शिक्षविकलो भवते कुशीलो।
अराधितेषु इह शिक्षति बुद्धधर्मं
शिक्षाति शिक्षकुशलो ति निरुपलम्भो॥ २॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་དེ་ལྟའི་བསླབ་འདི་ཤེས། །
དེ་ནི་གནང་ཡང་བསླབ་ཉམས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་མི་འགྱུར། །
དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་བརྗེས་བྱ་ཕྱིར་འདི་ལ་སློབ། །
དེ་ནི་བསླབ་ལྷག་བསླབ་ལ་མཁས་ཏེ་དམིགས་པ་མེད། ༢ ‖

शिक्षन्तु एव विदुप्रज्ञप्रभाङ्कराणां
नोत्पद्यते अकुशलमपि एकचित्तं।
[80 a.] सूर्य वा गतिं निगच्छति अन्तरीक्षे
रश्मीगते न स्थिहते पुरतोऽन्धकारं॥ ३॥ A 430. 16—21.

མཁས་པ་འོད་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དེ་ལྟར་སློབ། །
དགེ་བ་ཡིན་སེམས་གཅིག་ཙམ་ཡང་སྐྱེད་མི་བྱེད། །
ཉི་མ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བའི་གཟེར་གྱིས་ཟེལ་གནོད་པའི། །
མཐུན་གྱི་བར་སྣང་ལ་ནི་མུན་པ་མི་གནས་བཞིན། ༣ ‖

प्रज्ञायपारमितशिक्षितसंस्कृतानां
सर्वेष पारमित भोन्ति इह संगृहीता[1]:।
सत्कायदृष्टि यथ षष्टि[2] डुवे च दृष्टी
अन्तर्गतास्तथ मि पारमिता भवन्ति॥ ३ ॥ A 430. 21—431. 5.

ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ལ་བསླབ་པ་བྱས་རྣམས་ཀྱི། །
ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་འདིར་ནི་འདུས་པར་འགྱུར། །
འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བར་ལྟ་བ་དྲུག་ཅུ་གཉིས་འདུས་ལྟར། །
དེ་བཞིན་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་དག་འདུས་པར་གསུངས།། ༣ ॥

[80 b.] यथ जीवितेन्द्रियनिरुद्धिय केचिदन्यै
भोन्तीति रुद्ध पृथु इन्द्रिय यावदन्ति।
एमेव प्रज्ञचरिते विदु उत्तमानां
सर्वेत पारमित उक्ता[3] त्र संगृहीता:॥ ५ ॥ A 431. 5—12.

དཔེར་ན་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགགས་ན་དབང་པོ་གཞན། །
གང་དག་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པ་མཁས་པ་མཆོག་རྣམས་ཀྱི། །
ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་འདིར་ནི་འདུས་པར་གསུངས།། ༥ ॥

ये चापि श्रावकगुणा तथ प्रत्ययानां
सर्वेष भोन्ति विदु शिक्षितु बोधिसत्त्वा:।
[81 a.] नो चापि तत्र स्थिहता न स्पृहेति तेषां
अयु शिक्षितव्यमिति[4] शिक्षत एतमर्थं॥ ६ ॥ A 432. 16—433. 18.

བྱང་ཆུབ་སེམས་མཁས་ཉན་ཐོས་ཡོན་ཏན་གང་དག་དང་། །
དེ་བཞིན་རང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལ་སློབ་བྱེད་ཅིང་། །

---

[1] Xyl. °ता [2] Xyl. षष्ट [3] Xyl. उक्तसंग्रहीता [4] Xyl. °मति

དེ་དག་དེ་ལ་མི་གནས་འདོད་པ་མི་སྐྱེད་དམ། །
འདི་ནི་བདག་གིས་བསླབ་བྱ་ཡིན་སྙམ་དེ་ཕྱིར་སློབ།། ༧ ‖

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां शिक्षापरिवर्तो नाम पञ्चविंशतितमः[1]॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ཡོངས་སུ་
བསླབ་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་པའོ།། ‖

अविवर्तियस्य वरबोधयि प्रस्थितस्य
यो चित्तयाद्‌ अनुमोदनु आशयेन।
[81 b.] त्रिसहस्र[2] मेरु तुलयित्व सिया प्रमाणो
न त्वेव तस्य कुशलस्य नुमोदनाये॥ १॥ A 435. 14—436. 8.

མི་ལྡོག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡི། །
སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་དག་པས་ཡི་རང་བ། །
སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྲང་ལ་གཞལ་བས་ཚད་གཟུང་རུང་། །
རྗེས་སུ་ཡི་རང་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མིན།། ༨ ‖

यावन्त सत्त्व कुशलार्थिक मोक्षकामा[3]ः
सर्वेषु भोन्ति अनुमोदितु पुण्यराशि[4]ः।
सत्त्वर्थि ते जिनगुणानन्त प्रापुणित्वा
दास्यन्ति धर्म जगती दुःखसंक्षयाये॥ २॥

དགེ་བ་དོན་གཉེར་ཐར་པ་འདོད་པ་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ། །
ཀུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཕུང་པོ་ལ་ཡང་ཡི་རང་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་དེ་དག་རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་གྱུར་ནས། །
སྡུག་བསྔལ་ཟད་པར་བྱ་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཆོས་སྟོན་བྱེད།། ༩ ‖

---

1 °शतिमः   2 Xyl. °स्रासहृ vide Tib.   3 Xyl. °कामा   4 Xyl. °राशि

[82 a.] यो वोधिसत्त्व अविकल्पकु सर्वधर्मान्
शून्यानिमित्त परिजानति निष्प्रपञ्चान्।
न च प्रज्ञ वोधि परिएषति आशयेन
सो युक्त प्रज्ञवरपारमिताय योगी ॥ ३ ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་མི་རྟོག་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །
སྟོང་དང་མཚན་མ་མེད་དང་སྤྲོས་མེད་ཡོངས་ཤེས་པ། །
དེ་ནི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཚོལ་མི་བྱེད། །
རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་ར་རྩེན།། ༣ ||

आकाशधातुगगनस्य सिया विरोधो
न हि तेन तस्य कुतु केनचि[1]देय आत्मा।
[82 b.] एमेव प्रज्ञचरितो विदुवोधिसत्त्वो
[2]अभ्यावकाशसदृशा उपशान्तचारी ॥ ४ ॥ A 441. 9—15.

ནམ་མཁའི་ཁམས་དེ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་དེར་འགལ་བ། །
ཡོད་པ་མ་ཡིན་གང་གིས་ཀྱང་ནི་དེ་ལ་ཐོབ། །
དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་མཁས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་། །
ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་ཉེ་བར་ཞི་བ་སྤྱོད།། ༤ ||

यथ मायकारपुरुषस्य न एव भोन्ति
ते शिष्य मां जनत सो चकरोन्ति कार्यं।
पश्यन्ति तं विविधकार्यनिदर्शयन्तं
न च तस्य कायु न पि चित्त न नामधेयं ॥ ५ ॥ A 441. 15. sqq.

སྒྱུ་པོའི་དབུས་ན་སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་འདི་སྙམ་དུ། །
སྒྱུ་པོ་འདི་མགུ་བྱ་སྙམ་མི་སེམས་དེ་ཡང་བྱེད། །

[1] Xyl. केनचिदेय   [2] Xyl. अभ्योवकाश

སྐྱེ་འཕྲུལ་སྒྱུ་ཚོགས་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་མཐོང་ཡང་། །
དེ་ལ་ལུས་མེད་སེམས་མེད་མིང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ༥ །

[83 a.] एमेव प्रज्ञचरित न कदाचि गोत्ति
बुद्धित्व बोधि जगती परिमोचयित्वा।
आत्मोपपत्तिविवि[1]धाक्रियसंप्रयोगं
दर्शेति मायसदृशो न विकल्पचारी॥ ६॥

དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པ་ནམ་ཡང་འདི་སྙམ་དུ། །
བྱང་ཆུབ་རྟོགས་ནས་འགྲོ་བ་ཡོངས་སུ་དགྲོལ་ཞེ་སེམས། །
སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་ཚོགས་དང་ནི་བྱ་བ་རབ་ལྡན་པ། །
སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྟོན་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་སྤྱོད། ༦ །

यत्र बुद्ध[2] निर्मित करोति च बुद्धकार्यं
न च तस्युपद्यति मदो करमाणु किंचित्।
[83 b.] एमेव प्रज्ञचरितो विदुबोधिसत्त्वो
दर्शेति सर्वक्रिय निर्मितमायतुल्यं॥ ७॥ A 442. 14—443. 5.

དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པ་སངས་རྒྱས་མཛད་པ་བྱེད། །
བྱེད་པ་དེ་ལ་རློམ་པ་ཅུང་ཟད་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་མཁས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་། །
སྤྲུལ་པ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྟོན། ༧ །

यन्त्रकारुद्रतविदुना कृतु दारुयन्त्रो
पुरुषेस्त्रितुल्य स करोति ह सर्वकार्यं।
एमेव प्रज्ञचरितो विदुबोधिसत्त्वो
ज्ञानेन सर्वक्रिय कुर्वति निर्विकल्पो॥ ८॥ A 443. 9—12

[1] Xyl. °धाक्रियसंप्रयोगां   [2] Xyl. बुद्ध

ཤིང་མཁན་བཟོ་བོ་མཁས་པས་སྤྲུལ་པ་བུད་མེད་དང་། །
འདྲ་བའི་བཟོ་བྱས་དེ་ཡང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །
དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་མཁས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་། །
རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད།། ༨ ༎

[84 a.] भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां मायोपमपरिवर्तो नाम षड्विंशतितमः[1]॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་སྒྱུ་
མའི་དཔེའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པའོ།། ༎

एवं चरन्तु विदुना पृथुदेवसङ्घाः
कृतञ्जलीपुटप्रणाम्यनमस्ययन्ति।
बुद्धा पि यावत दशद्दिशि लोकधातौ
गुणवर्णमालपरिकीर्तन कुर्वयन्ती॥ १॥ A 446. 10—447. 13.

དེ་ལྟར་སྤྱོད་མཁས་རྣམས་ལ་ལྷ་ཚོགས་མང་པོ་དག །
ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུད་ནས་ཕྱག་ཀྱང་འཚལ་བར་བྱེད། །
ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཇི་སྙེད་པའང་། །
ཡོན་ཏན་བསྔགས་པའི་ཕྲེང་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པ་མཛད།། ༡ ༎

[84 b.] यावन्ति गङ्गनदि वालिसमे हि क्षेत्रे
सत्त्वा[2] त सर्वि परिकल्प भवेयु माराः।
एकैक रोम पुन तात्तक निर्मिणेया[3]
सर्वे न शक्य क[4]रणो विदु[5]अन्तरायं॥ २॥ A 447. 13—448. 10.

གངྒཱའི་ཀླུང་མཉམ་ཞིང་ན་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་ཀུན་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་བཟུང་སྟེ་བདུད་གྱུར་ལ། །

---

1 Xyl. °शतिमः 2 Xyl. त्व 3 Xyl. निर्मिनेय 4 Xyl. करण
5 Xyl. अन्तरायां

བ་སྤྲུ་ཉིག་རི་ལས་ཀྱང་དེ་སྙེད་སྤྲུལ་བྱས་ཀྱང་། །
དེ་དག་ཀུན་གྱིས་མཁས་ལ་བར་ཆད་བྱ་མི་ནུས༎ ༢ ༎

चतु कारणेहि बलवान्[1] विदुबोधिसत्वो
भवते दुधर्षु चतुमार असप्रकम्प्यो।
[85 a.] शून्याविहारि भवते न च सत्वत्यागी
यथ वादि सत्र कारुणा[2]नुगताधिष्ठान:[3]॥ ३ ॥ A 448. 10—449. 10. sqq.

རྒྱུ་རྣམ་བཞི་ཡིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་སྟོབས་ལྡན། །
བདུད་བཞིས་ཐུབ་པར་དཀའ་ཞིང་བསྐྱོད་པར་མི་ནུས་ཏེ། །
སྟོང་པར་གནས་དང་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་དང་། །
ཇི་སྐད་སྨྲས་བཞིན་བྱེད་དང་བདེ་གཤེགས་བྱིན་རླབས་ཅན༎ ༣ ༎

यो बोधिसत्व अधिमुच्यति भाष्यमाणां
इम प्रज्ञपारमित मात तथागतानां।
प्रतिपत्तिया[4] च अभियुज्यति आशयेन
सर्वज्ञताय अभिप्रस्थितु वेदितव्यो॥ ४ ॥ A 452. 9—453. 5.

དེ་བཞིན་གཤེགས་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི། །
འཆད་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་མོས་བྱེད་ཅིང་། །
བསམ་པ་ཐག་པས་སྒྲུབ་པར་མངོན་པར་བརྩོན་བྱེད་ན། །
དེས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཞུགས་རིག་བྱ༎ ༤ ༎

[85 b.] न च धर्मधातुतथताय उपैति स्थानं
भवती यथानस्थित सो लघुअन्तरीक्षे।
विद्याधरो व अपुलं भुवनाभिप्राया
ह्यगु कालुकीन दुम मत्तबलाधिष्ठानो॥ ५ ॥ A. 453. 10—454. 13. sqq

1 Xyl. °वां 2 Xyl. कारुण 3 Xyl. °आत्रस्थान: 4 Xyl. °य

ཆོས་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པ་མི་འགྱུར་ཞིང་། །
དཔེར་ན་བར་སྣང་སྤྲིན་བཞིན་གནས་པ་མེད་པར་གནས། །
རིག་སྔགས་འཆང་བ་གནས་མེད་མཁའ་རྒྱུ་གནས་འདོད་པ། །
སྔགས་མཐུས་དུས་མིན་མེ་ཏོག་ལྗོན་ཤིང་བྱིན་གྱིས་རློབ། ༥ ༎

एवं चरन्तु विदुपण्डितु बोधिसत्वो
न च बुध्यकं लभति नापि च बुद्धधर्मान्[1]।
[86 a.] न च देशिकं न पि च पश्यक धर्मतायां
शान्तैषिणामनु विहार गुणे रतानां॥ ६॥

དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་གསལ་བ། །
རྟོགས་པར་བྱེད་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་དམིགས་མི་འགྱུར། །
འཆད་པར་བྱེད་དང་ཆོས་འདོད་ལྟ་བར་བྱེད་མི་དམིགས། །
འདི་ནི་ཞི་འདོད་ཡོན་ཏན་དགའ་བའི་གནས་པ་ཡིན། ༦ ༎

यावन्त श्रावकविहार सप्रत्ययानां
शान्तासमाधिप्रशमे सुखसंप्रयुक्ता[2]:।
अर्हाविमोक्ष स्थपयित्व तथागतानां
सर्वेषु अग्रतु विहार निरुत्तरश्च॥ ७॥ A 455. 13—456. 6.

དགྲ་བཅོམ་རྣམ་གྲོལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །
གནས་པ་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བཅས་པ་ཡི། །
གནས་པ་ཞི་བའི་ཏིང་འཛིན་རབ་ཞི་བདེ་ལྡན་པ། །
ཇི་སྙེད་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན། ༧ ༎

[86 b.] आकाश पक्षि विहराति न चो पताति
उदकमध्य मत्स्य विहराति न चो मराती।

---

[1] Xyl. °धर्मा [2] Xyl. °युक्ता

इमेव ध्यानबलपारगु बोधिसत्त्वो
शून्याविकारि न च निर्वृति प्रापुणाति ॥ ८ ॥

འདབ་ཆགས་མཁའ་ལ་གནས་ཀྱང་ལྟུང་བར་འགྱུར་མ་ཡིན། །
ཉ་ནི་ཆུ་ལ་གནས་ཀྱང་འཆུབས་ཏེ་འཆི་བ་མེད། །
དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསམ་གཏན་སྟོབས་ཀྱིས། །
ཕ་རོལ་སོན་པ་སྟོང་གནས་ཏུ་ངན་འདའ་མི་འགྱུར། ༨ ॥

यो सर्वसत्त्वगुणाग्रग्रतु गन्तुकामो
अग्रं स्पृशेय परमाद्भुतबुद्धज्ञानं।
[87 a.] अग्रं ददेय वरउत्तमधर्मदानं
इमु अग्रु सेवतु विकारु हितंकराणां ॥ ९ ॥ A 456. 6—12.

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཆོག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། །
སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་མཆོག་ཏུ་རྨད་བྱུང་མཆོག་རེག་དང་། །
ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་རབ་མཆོག་དམ་པ་སྦྱིན་འདོད་གང་། །
ཕན་མཛད་རྣམས་ཀྱི་གནས་མཆོག་འདི་ལ་བརྟེན་པར་གྱིས། ༩ ॥

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां मारपरिवर्तो नाम सप्तविंशतितमः[1] ॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་སྙིང་པོའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པའོ། ॥

यावन्त शिक्ष परिदीपित नायकेन
सर्वेष शिक्ष अग्रु अग्रु निरुत्तरा च।
[87 b.] यः सर्वशिक्षविदु इच्छति पारगन्तु
इमु प्रज्ञपारमित शिक्षति बुद्धशिक्षां ॥ १ ॥ A 466. 2—7 sqq.

---

1 Xyl. सप्ताविंशतिमः

བསྐལ་པ་འདི་ནི་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ཡོངས་བརྗོད་པ། །
བསྐལ་པ་ཇི་སྙེད་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་གོང་ན་མེད། །
མཁས་པ་གང་ཞིག་བསྐལ་པ་ཀུན་ལ་རོལ་འགྲོ་འདོད་པས། །
སངས་རྒྱས་བསྐལ་པ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདིར་སློབ། ༡ ༎

अयं निधान अयु उत्तमधर्मकोश
बुद्धान गोत्रजननं सुखसौख्यगञ्जो।
अतिक्रान्त नागतदशदिशि लोकनाथा
इतु ते प्रसूत न च क्षीयति धर्मधातुः॥ २॥ A 464. 11, 18 sqq

འདི་ནི་ཆོས་གཏེར་མཆོག་དང་ཆོས་མཛོད་དམ་པ་ཡིན། །
སངས་རྒྱས་རིགས་ཡིན་འགྲོ་བའི་བདེ་དང་སྐྱིད་པའི་མཛོད། །
འདས་དང་མ་བྱོན་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་རྣམས། །
དེ་དག་འདི་ལས་འབྱུང་ཀྱང་ཆོས་དབྱིངས་ཟད་མི་འགྱུར༎ ༢ ༎

[88 a.] यावन्त वृक्षफलपुष्पवनस्पतीया
सर्वे च मेदिनि समुद्गत प्रादुर्भूताः।
न च मेदिनी क्षयमुपैति न चापि वृद्धि
न च खिद्यती न परिक्षयति निर्विकल्पा[1]॥ ३॥

ཤིང་དང་འབྲས་བུ་མེ་ཏོག་ནགས་ཚལ་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་དག་ཐམས་ཅད་ས་ལས་ཡང་དག་འབྱུང་ཞིང་འཐོན། །
འོན་ཀྱང་ས་ལ་ཟད་པ་མེད་ཅིང་འཕེལ་བ་མེད། །
ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་སྐྱོ་བ་མེད༎ ༣ ༎

यावन्त बुद्धसमश्रावक प्रत्ययाश्च
नरतश्च सर्वजगतो सुखसौख्यधर्माः।

---

[1] Xyl. °ल्पाः

सर्वेति प्रज्ञवरपारमिता प्रसूता
न च क्षीयते न च वर्धति जातु प्रज्ञा॥ ४॥

སངས་རྒྱས་[1]སྲས་དང་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ལྷ་རྣམས་དང་། །
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་ཀུན་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལས་བྱུང་། །
ཤེས་རབ་ནམ་ཡང་ཟད་པ་མེད་ཅིང་འཕེལ་བ་མེད།། ༤ ॥

[88 b.] यावन्त सत्व मृदुमध्यमुत्कृष्ट लोके
सर्वे अविद्यप्रभवा सुगतेन उक्ताः।
सामग्रिप्रत्ययु प्रवर्तति दुःखयन्त्रो
न च यन्त्र क्षीयति अविद्य न चापि वृद्धिः॥ ५॥

སེམས་ཅན་ཐ་མ་འབྲིང་དང་མཆོག་གྱུར་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་ཀུན་མ་རིག་ལས་བྱུང་བདེ་བར་གཤེགས་པས་གསུངས། །
རྐྱེན་རྣམས་ཚོགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་འཁྲུལ་འཁོར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །
མ་རིག་འཁྲུལ་འཁོར་དེ་ནི་ཟད་མེད་འཕེལ་བ་མེད།། ༥ ॥

यावन्ति ज्ञाननयद्वार उपायमूलाः
सर्वेति प्रज्ञवरपारनिताप्रसूताः।
[89 a.] सामग्रिप्रत्यय प्रवर्तति ज्ञानयन्त्रो
न च प्रज्ञपारमित वर्धति क्षीयते वा॥ ६॥

ཡེ་ཤེས་ཚུལ་སྒོ་ཐབས་དང་རྩ་བ་ཇི་སྙེད་པ། །
དེ་ཀུན་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལས་བྱུང་། །
རྐྱེན་རྣམས་ཚོགས་ནས་ཡེ་ཤེས་འཁྲུལ་འཁོར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །
ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ལ་ཟད་མེད་འཕེལ་བ་མེད།། ༦ ॥

---

[1] = बुद्धसुत°

यो तू प्रतीत्यसमुत्पाद अनुद्भवापे
इमु प्रज्ञ[1] अनयत बुध्यति बोधिसत्त्वो।
[89 a.] सो सूर्य अभ्रपटले यथ मुक्तरश्मी
विधमित्व विद्यपटलं भवते स्वयंभूः॥ ७॥ A 469. 7. ८११.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལ། །
སྐྱེ་མེད་ཟད་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་འདི་ཤེས་ཏེ། །
ཉི་མ་སྤྲིན་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བས་མུན་སེལ་ལྟར། །
མ་རིག་ཐིབས་པོ་བཅོམ་པས་རང་བྱུང་ཐོབ་པར་འགྱུར།། ༧ །།

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायामवकीर्णकुसुमपरिवर्तो नामाष्टाविंशतितमः[2]॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་མེ་
ཏོག་བཀྲམ་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་པའོ།། །།

चतुर्भि च ध्यान विहरन्ति महानुभावा[3]
न च आलयो न पि च निश्रयु कुर्वयाती।
[90 a.] अपि खो पनाश्रयु इमे चतुध्यानसाङ्गा
भेष्यन्ति बोधिवरउत्तमप्रापुणाया॥ १॥

མཐུ་ཆེན་ལྡན་པ་བསམ་གཏན་བཞིས་ཀུན་གནས་བྱེད་ལ། །
རྟེན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གནས་པར་བྱེད་པ་མེད། །
འོན་ཀྱང་བསམ་གཏན་ཡན་ལག་བཅས་པ་བཞི་པོ་འདི། །
བྱང་ཆུབ་དམ་པ་མཆོག་ཐོབ་པ་ཡི་རྟེན་དུ་འགྱུར།། ༡ །།

ध्याने स्थितोऽत्र भवती वरप्रज्ञलाभी
आरूप्यद्वपि च समाधि चतस्र श्रेष्ठा।

---

1 Xyl. प्रज्ञ: 2 Xyl. ०शाततमः 3 Xyl. ०भावो

उपसंक्रमित्व इमि ध्यान वराग्रयाणी
न पुना[1]स्रवात्तपि न शिक्षति बोधिसत्त्वो ॥ २ ॥

ཤེས་རབ་མཆོག་ཕྱིན་བསམ་གཏན་དག་ལ་གནས་པ་འདི། །
གཟུགས་མེད་ཏིང་འཛིན་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་ཉམས་སུ་མྱོང་། །
བསམ་གཏན་འདི་དག་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་མཆོག་ལ་བཞག །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཟག་པ་ཟད་ཕྱིར་སློབ་པ་མིན། ༢ །

[90 b.] आश्चर्यमद्भुतमिदं गुणसंचयानां
ध्यानं समाधि विकरोन्ति निमित्त नास्ति ।
तत्र स्थितान यदि भज्यति आत्मभावो
पुन कामधातु उपपद्यति यथा[2]भिप्रायाः ॥ ३ ॥

འདི་ནི་ཡོན་ཏན་སོགས་པའི་ངོ་མཚར་རྨད་བྱུང་སྟེ། །
བསམ་གཏན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་ནས་མཚན་མ་མེད། །
དེ་ལ་གནས་རྣམས་གལ་ཏེ་ལུས་ནི་ཞིག་གྱུར་ན། །
བསམ་པ་ཇི་བཞིན་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་ཡང་[3]སྐྱེ་འོ། ༣ །

यत्र जम्बुद्वीपकमनुष्य अलब्धपूर्वाः
दिवि देवउत्तमपुरा अनुप्रापुणीया।
[91 a.] पश्यित्व ते विषय तत्र परिगृहीता
पुनरागमेय न च निश्रयु तत्र कुर्यात् ॥ ४ ॥

དཔེར་ན་འཛམ་གླིང་མི་ཞིག་སྔོན་ཆད་ལྷ་ཡུལ་གྱི། །
ལྷ་ཡི་གྲོང་ཁྱེར་མཆོག་ཏུ་ན་ཕྱིན་གྱིས་སོང་སྟེ། །
དེ་ནི་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཡུལ་དེ་རྣམས་མཐོང་ནས། །
ཕྱིས་འདིར་འོང་ས་པར་གྱུར་ན་ཆགས་པར་ནི་བྱེད་དྲར། ༤ །

---

[1] Xyl. °वात्तापि   [2] Xyl. °भिप्राया   [3] Xyl. སྐྱེ་ངོ

एवमेते गुणधरा वरबोधिसत्वा
ध्याने समाधि विहरित्व प्रयुक्तयोगी।
[91 b.] पुन कामधातुस्थित भोन्ति अनोपलिप्ता
पद्मेव[1] वारिणि अनिश्रित बालधर्मे॥ ५ ॥

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོན་ཏན་མཆོག་འཆང་བ། །
རྣལ་འབྱོར་བརྩོན་ཏེ་བསམ་གཏན་ཏིང་འཛིན་ལ་གནས་ནས། །
ཕྱིར་ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་གནས་ཏེ་ཆགས་པ་མེད། །
ཆུ་ཡི་པདྨ་བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་ཆོས་མི་གནས།། ༥ ॥

अन्यत्र सत्वपरिपाचन क्षेत्रशोधी
परिपूरणार्थ इमि पारमिता महात्मा।
अरूप्यधातुउपपत्ति न प्रार्थयन्ती
यत्रेह बोधिगुणपारमितान हानि॥ ६ ॥

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་བྱ་དང་། །
ཞིང་སྦྱང་པ་རོལ་ཕྱིན་རྫོགས་དོན་བྱེད་ཁོ་ནར་ཟད། །
བྱང་ཆུབ་ཡོན་ཏན་པ་རོལ་ཕྱིན་ཉམས་འགྱུར་དང་ཞེས། །
གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་མི་བྱེད།། ༦ ॥

[92 a.] यथ कश्चिदेव पुरुषो रतनं निधानं[2]
लब्धा तु तत्र स्पृहबुद्धि न संजनेय्या।
एकाकि सो पुन गृहीत्व परस्मि काले
गृह्णित्व गेह प्रविशित्व न भोन्ति लुब्धो॥ ७ ॥

དཔེར་ན་མི་ཞིག་རིན་ཆེན་གཏེར་རྣམས་རྙེད་གྱུར་ན། །
དེ་ལ་འདོད་པའི་བློ་ནི་བསྐྱེད་པར་མ་བྱས་ལ། །
དེས་ཀྱང་དུས་གཞན་ཞིག་ན་དེ་དག་ཡོངས་བླངས་ཤིང་། །
བླངས་ནས་ཁྱིམ་དུ་སོང་སྟེ་ཆགས་པར་མི་བྱེད་ལྟར།། ༧ ॥

[1] Compare Uttaratantra, transl. p.
[2] Xyl. °धानां

एमेव ध्यान चतुरेव समाधिशान्तां
लब्ध्वान प्रीतिसुखदा विदु बोधिसत्त्वाः।
[92 b.] अथच नृत्यं ध्यानसुखप्रीतिसमाधिलाभं
पुन कामधातु प्रविशन्ति जगानुकम्पी॥ ८॥

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་དགའ་བ་དང་། །
བདེ་སྐྱིད་བསམ་གཏན་ཏིང་འཛིན་ཞི་བ་བཞི་ཐོབ་ནས། །
བསམ་གཏན་བདེ་ལྡན་བསམ་གཏན་ཏིང་འཛིན་ཐོབ་བཏང་སྟེ། །
འགྲོ་ལ་སྙིང་བརྩེ་ལྡན་པ་ཕྱིར་ཡང་འདོད་ཁམས་འཇུག། ༨ ॥

यदि बोधिसत्त्व विचरन्ति समाधिध्याने
रूपप्रत्ययानि स्पृहबुद्धि न[1] संजनेन्ता।
असमाहितो भवति उद्धतनिसचित्तो
परिहीनबुद्धिगुणा[2] नाविक भिन्ननावो॥ ९॥

གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཏིང་འཛིན་བསམ་གཏན་གནས། །
དགྲ་བཅོམ་རང་རྒྱལ་ཐེག་པར་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེད་ན། །
མཉམ་པར་མ་བཞག་རྒོད་ཅིང་སེམས་གཡེངས་འགྱུར་པ་སྟེ། །
སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་ཉམས་མཉན་པ་གྲུ་ཞིག་བཞིན། ༩ ॥

[93 a.] किं चापि रूपतापि शब्द तथैव गन्धो
रसस्पर्श कामगुणा पञ्च निपुण भोती।
रूपप्रत्ययानविगतो नन्द बोधिसत्त्वो
सततं समाहितु प्रजानयितव्य शूरो॥ १०॥

གཞན་ཡང་གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་དེ་བཞིན་དྲི་དང་རོ། །
རེག་དང་འདོད་ཡོན་ལྔ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་གྱུར་ཀྱང་། །

---

1 Xyl. त   2 Xyl. °गुणा

དགྲ་བཅོམ་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཐལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །
དཔང་པོ་རྟག་ཏུ་མཉམ་བཞག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ།། ༡༠ ༎

परसत्त्वपुद्गल[1]निदानविशुद्धसत्त्वा
विचरन्ति वीर्यवरपारमिताभियुक्ता[2]:।
[93 b.] यत्र कुम्भदासि अवशावशभर्तृकस्य
तत्र सर्व वशतामुपयान्ति धीरा:॥ ११ ॥

སེམས་ཅན་གང་དག་གཞན་གྱིར་སེམས་པ་རྣམ་དག་པ། །
བརྩོན་འགྲུས་པ་རོལ་ཕྱིན་ལ་མངོན་བརྩོན་རྣམ་པར་སྤྱོད། །
དཔེར་ན་བྲན་མོ་ཆུ་ཆུན་དབང་མེད་རྗེ་བོའི་དབང་། །
དེ་བཞིན་དཔའ་རྣམས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དབང་གིས་འགྲོ།། ༡༡ ༎

न च स्वामिकस्य प्रतिवाक्यु ददाति दासी
आक्रुष्टु चापि अथवा स त[3]डाति नात्रा
एकान्त त्रस्तमनसा स भयाभिभूता
नामेव सो अनुपधिष्यति कारणेन॥ १२ ॥

སྤྱོ་བ་བྲུས་སམ་འོན་ཏེ་རྡེག་ཏུ་བརྡེག་ཀྱང་རུང་། །
བྲན་མོ་རྗེ་བོ་ལ་ནི་ཚིག་ཚིག་མི་སྨྲ་ཡི། །
འདི་ཡིས་བདག་ནི་བསད་པར་འགྱུར་དུ་འོང་སྙམ་ནས། །
ཤིན་ཏུ་སྐྲག་པའི་ཡིད་ཀྱིས་འཇིགས་བཅས་ཞེ་ལ་གྱིས་གནོན།། ༡༢ ༎

[94 a.] एमेव बोधिवरप्रस्थितु बोधिसत्त्वो
तिष्ठेय सर्वजगती यत्र प्रेष्यभूता।
अनुबोधि आगमु गुणान च पारिपूरी
तृण अग्नि काष्ठप्रभवो द[4]हते तमेव॥ १३ ॥

---

[1] Xyl. पुद्गल [2] Xyl. °युक्ता [3] Xyl. दताडि [4] Xyl. दहनेतमेव

དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཞུགས་པ། །
འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཕན་ཕྱིར་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱ། །
འདི་ལས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་འགྱུར། །
རྩྭ་དང་ཤིང་ལས་མེ་བྱུང་བས་ནི་དེ་ཉིད་སྲེག ༡༣ །།

अवसृज्य आत्मसुगतां परसत्त्वकार्ये
अभियुक्त रात्रिदिव निष्पतिकाङ्क्षचित्तो।
[94 b.] मातेव एकसुतके परिचार्यमाणे
अध्याशये न परिखिन्न अवस्थितेति॥ १४॥

བདག་གི་བདེ་བ་བཏང་ནས་རེ་བ་མེད་སེམས་ཀྱིས། །
སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དགོས་ལ་ཉིན་མཚན་མངོན་པར་བརྩོན[1]། །
བུ་གཅིག་པ་ལ་མ་ནི་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་ལྟར། །
བསམ་པ་ཐག་པས་རྣམ་པར་སྐྱོ་མེད་གནས་པར་བྱ།། ༡༤ །

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां अनुगमपरिवर्तो नाम एकोनत्रिंशतितम[2]:॥ ॥
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་རྗེས་
སུ་འགྲོ་བའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་པའོ།། །།

यो बोधिसत्त्व चिरसंसरणाभिप्रायो
सत्त्वार्थ क्षेत्रपरिशोधनयुक्तयोगी।
[95 a.] न च खेदबुद्धि अणुमात्र[3] उपादयाती
सो वीर्यपारमितयुक्त अतन्द्रितश्च॥ १॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་ཡུན་རིང་འཁོར་འདོད་ཅིང་། །
སེམས་ཅན་དོན་དང་ཞིང་སྦྱོང་བརྩོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །

---

1 བརྩོན། 2 Xyl. एकानत्रिंशतिम: 3 Xyl. अनुमात्र

སྤྱི་བའི་བློ་ནི་རྡུལ་ཙམ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ན། །
དེ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྷོད་གཡེལ་བ་མེད།། ༡ ॥

अविकल्पकोटिगणये ऽविदुबोधिसत्त्वो
चिरसंज्ञबोधिसमुदानय तेन दुःखे।
चिरदुःख भेष्यति समाचरमाणु धर्मं
न वीर्य[1]परमितहीन कुसीदरूपो ॥ २ ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་མཁས་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་བགྲང་།
གལ་ཏེ་རིང་པར་འདུ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ། །
ཡང་དག་ཆོས་སྒྲུབ་བྱེད་ཚེ་ཡུན་རིང་སྡུག་བསྔལ་འགྱུར། །
དེས་ན་བརྩོན་འགྲུས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཉམས་ལེ་ལོ་ཅན།། ༢ ॥

[95 b.] प्रथमं उपादु वरबोधयि चित्तपादं
सो वा अनुत्तरशिवामनुप्रापुणेया।
रात्रिंदिवैकमनसा तमधिष्ठिहेया
आरम्भवीर्यु विदुपण्डितु वेदितव्यो ॥ ३ ॥

བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ། །
བྱང་ཆུབ་བླ་ན་མེད་པ་ཐོབ་པ་འགྱུར་གྱི་བར། །
ཉིན་མཚན་གཅིག་ཙམ་དུ་ནི་ཡིད་ལ་སེམས་བྱེད་ན། །
མཁས་པ་གསལ་བས་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པར་རིག་པར་བྱ།། ༣ ॥

स चि कश्चिदेव वदयेय सुमेरुशैलं
भिन्दित्व पश्च अधिगम्यसि अग्रबोधिं।
[96 a.] स चि खेदबुद्धि कुरुते च प्रमादबद्धो
कौसीद्यप्राप्त[2] भवते तद बोधिसत्त्वो ॥ ४ ॥

---

[1] Xyl. वीर्यपारमित°   [2] Xyl. °प्रस

གལ་ཏེ་འབའ་ཞིག་འདི་སྐད་ཅེ་རབ་ཅེ་འཇིག་པའི། །
ཇི་ས་ལ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་འགྱུར་ཞེས་སྨྲ་བ་ལས། །
ཇི་སྲི་སྐྱོ་བའི་བློ་སྐྱེད་ཚོད་དང་སྐྱེད་བྱེད་ན། །
དེ་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེ་ལོར་གྱུར་པ་ཡིན།། ༣ ༎

यत्र तत्पुनश्यति मनी किमुताल्पमात्रं
तणमात्र भस्म नयती विलयं सुमेरुं।
आरम्भवीर्य भवते विदुबोधिसत्त्वो
न चिरेण बोधिवर ल[1]भ्स्यति नायकानां ॥ ५ ॥

ཇི་སྲིད་དེ་ཉི་འདི་ཙམ་ཚོད་ལྟ་ཙེ་དཀར་ཞེས། །
སྐད་ཅིག་ཙམ་ལ་ཅེ་རབ་ཐལ་བར་བརླག་སེམས་སྐྱེད། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་སྟེ།། །
རིང་པོར་མི་ཐོགས་འདྲེན་པའི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་འགྱུར།། ༤ ༎

[96 b.] न चि कायचित्तमनसा च पराक्रमेय्या
परिपाचयित्व जगती करिष्यामि अर्थं।
कौसीद्यप्राप्त भवती स्थितु आत्मसंज्ञैः
नै[2]रात्म्यभावनविहारि नभं व [3]भूमेः ॥ ६ ॥

འགྲོ་བ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱས་ནས་དོན་བྱ་ཞེས། །
གལ་ཏེ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་བརྩོན་བྱེད་ན། །
བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་གནས་པས་ལེ་ལོར་གྱུར་པ་སྟེ།། །
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལས་རིང་འགྱུར་གནམ་ས་བཞིན།། ༥ ।

यस्मिन्न कायु न पि चित्त न सत्वसंज्ञा
संज्ञाविवर्ति स्थितु अद्वयधर्मचारी।

1 Xyl. लप्स्यति 2 Xyl. नैरात्म° Compare Tib. 3 Xyl. भूमे

[97 a.] अयु वीर्यपारमित उक्त हितंकरेण
आकाङ्क्षमाण[1] शिवमच्युत अग्रबोधिं॥ ७ ॥

གང་ཚེ་ལུས་དང་སེམས་དང་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད། །
འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་ལོག་ནས་གཉིས་སུ་མེད་ཆོས་སྤྱོད། །
འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཞི་བ་མི་ཉམས་མཆོག་འདོད་པའི། །
བརྩོན་འགྲུས་པ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་ཕན་པ་མཛད་པས་གསུངས།། ༧ ||

पुरुषं श्रुणित्व वचनं परतो दुरुक्तं
परितोषयाति सुमनं विदु बोधिसत्त्वो।
को भाषते च शृणुते[2] कुतु कस्य केन
सो युक्त क्षान्तिवरपारमिताय विज्ञो॥ ८ ॥

གལ་ཏེ་གཞན་ལས་ངན་བརྗོད་ཚིག་རྩུབ་ཐོས་གྱུར་ལ།
བདག་བདེ་ཡིན་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་དགའ།
སུ་སྨྲ་སུས་ཐོས་གང་གིས་གང་ཞིག་གང་གི་ཕྱིར། །
བཟོད་པའི་པ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་ལྡན་པ་མཁས་པ་ཡིན།། ༨

[97 b.] सो बोधिसत्त्व नमते गुणधर्मयुक्तो
पश्चाच्च रत्नभरितं त्रिमहस्र दद्यात्।
बुद्धान लोकविदुनार्हतप्रत्ययानां
कलपुण्य सो न भवते इह दानुस्कन्धे॥ ९ ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་བཟོད་པའི་ལེགས་ཆོས་ལྡན། །
གང་ཞིག་སྟོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བཀང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་མཁྱེན། །
སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་དགྲ་བཅོམ་རང་རྒྱལ་ཕུལ་བྱས་པ། །
སྦྱིན་པའི་ཕུང་པོས་དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཆར་མི་ཕོད།། ༩ ||

---

[1] Xyl. °मान [2] Xyl. शृणोति

ज्ञातोऽस्थितस्य परिशु[1]ध्यति आत्मभावो
द्वात्रिंशलक्षणप्रभाव अनन्तपारो।
[98 a.] सत्त्वान शून्यवरधर्म निशामयानां
प्रियु भोति सर्वजगतो जननाणु चि[2]त्तो॥ १०॥

བཟོད་ལ་གནས་པའི་ལུས་ནི་ཡོངས་སུ་དག་འགྱུར་ཏེ། །
སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་མཚན་དང་མཐུ་སྟོབས་པ་མཐའ་ཡས། །
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་རབ་སྟོང་པ་སྒྲོགས་པར་བྱེད། །
འདི་ནི་བཟོད་ལྡན་དེ་ལ་འགྲོ་བ་དགའ་བར་འགྱུར་མཁས༎ ༡༠ ༎

स चि कश्चि चन्दनपुटं अच्छियान सत्त्वो
अभ्योकिरेय गुरुप्रेमन बोधिसत्त्वं।
क्षितोगोऽपि अग्नि मस्तके शिरसि निपत्या
उभयत्र तुल्यु मनु तेन उत्पादितव्यो॥ ११॥

གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་ལ་ལས་ཙན་དན་ཕུར་མ་བླངས། །
རབ་གུས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ནི་ཕུག་བྱེད་པ། །
གཞན་ཞིག་མེ་མདག་མགོ་ལ་འཐོར་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལ། །
དེ་ཡིས་མཉམ་ཉིད་སྙོམས་པའི་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ༎ ༡༡ ༎

[98 b.] एवं क्षमित्व विदुपण्डितु बोधिसत्त्वो
तां चित्तपादु परिणामयि अग्रबोधौ।
यावन्ति सान्ति रूपप्रत्ययसत्त्वधातोः
[3]अभिभोति सर्वजगती नममाणु शू[4]रः॥ १२॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པས་དེ་ལྟར་བཟོད་བྱས་ནས། །
སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཡོངས་བསྔོས་ན། །

---

[1] Xyl. °शुद्यति [2] Xyl. चिन्तोः [3] Xyl. अवभोति [4] Xyl. शूरा

དཔའ་བོ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་བཟོད་པས་དགྲ་བཅོམ་དང་། །
ངང་རྒྱལ་སེམས་ཅན་ཁམས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་ཟིལ་གྱིས་གནོན༎ ༡༢ ༎

क्षममाणु एव पुन चित्त उपादितव्यो
नरकेषु तिर्[1]यग्यमलोकि अनेकदुःखा।
[99 a.] अनुभूय कामगुणहेतु अकामकाराः
कस्माद्ध अद्य न क्षमेय निदान बोधौ॥ १३॥

བཟོད་བྱེད་འདི་སྙམ་དུ་ཡང་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བྱ་སྟེ། །
སེམས་དམྱལ་དུད་འགྲོ་གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་མང་། །
འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱུ་ཡིས་དབང་མེད་གནོད་སྤྱོད་ན། །
བྱང་ཆུབ་ཆེད་དུ་ཅི་ཕྱིར་ང་བཟོད་མི་བྱ་སྙམ༎ ༡༣ ༎

कशदण्डशस्त्रवधबन्धनताडनाश्च
शिर[2]च्छेदकर्णचरणकरनासच्छेदाः
[99 b.] यावन्ति दुःख जगती अहु तत्सहामि
क्षान्तीय पारमित तिष्ठति बोधिसत्त्वो॥ १४॥

ལྕག་དབྱུག་མཚོན་དང་བསད་དང་བཅིང་དང་བརྡེག་པ་དང་། །
མགོ་གཅོད་པ་དང་རྣ་བ་རྐང་ལག་སྣ་གཅོད་དང་། །
འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་བདག་གིས་བཟོད་སྙམ་པ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་གནས༎ ༡༤ ༎

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां सदाप्ररुदितपरिवर्तो नाम त्रिंशत्तमः॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་རྟག་
པར་ངུ་ངུ་བའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སུམ་ཅུ་པའོ༎ ༎

शीलेन उद्गत भवन्ति [3]शमाभिकान्ता
स्थित गोचरे दशबलान अखण्डशीलाः।

[1] Xyl. तीर्य°   [2] Xyl. शिरश्चेद°   [3] Xyl. समा°

[100a] यावन्ति संस्कृतक्रिय अनुवर्तयन्ति
तां सर्वसत्त्वहित बोधयि नामयन्ति॥ १ ॥

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཉི་ཉེ་བ་འདོད་དང་མ་འབགས་པར་འགྱུར། །
སྤོབས་འདུ་ར་སྤྱོད་ཡུལ་གནས་ཤིང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་མེད། །
སྤྲོས་པ་བྲ་བ་ཇི་སྙེད་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག །
སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཕན་ཕྱིར་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་བསྔོ། ༡ ॥

स चि प्रत्ययान स्कबोधि स्पृहां जनेति
दुःशील सोति विदुषां तत्र छिद्रचारी।
अग्र बोधि उत्तमशिवां परिणामयन्तो
स्थितु शीलपारमित कामगुणेभि[1] युक्तो॥ २ ॥

གལ་ཏེ་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་བྱང་ཆུབ་རིག་འདོད་ན། །
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ཞིང་མི་མཁས་དེ་བཞིན་སྐྱུར་བ་ཉམས། །
ཇི་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཏེ་བ་མཆོག་ཏུ་ཡོངས་བསྔོ་ན། །
འདོད་ཡོན་བཅས་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་པ་རོལ་ཕྱིན་ལ་གནས། ༢ ॥

[100b] यो धर्म बोधिगुण आगमु सूरतानां
सो शीलु अग्रु गुणधर्मसमन्वितानां[2]।
यो धर्म बोधिगुणहानि हितंकराणां
दुःशीलता अयु प्रकाशितु नायकेन॥ ३ ॥

ཆོས་གང་ངེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་འགྱུར་བ། །
དེ་ནི་ཡོན་ཏན་ཆོས་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རེན། །
ཆོས་གང་ཕན་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་ཉམས་པ། །
འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ཞེས་རྣམ་པར་འདྲེན་པས་གསུངས། ༣ ॥

---

1 Xyl. ०गुणेभि   2 Xyl. ०न्वितानां

४ ·

यदि पञ्च कामगुण भुञ्जति बोधिसत्त्वो
बुद्धं च धर्म शरणागतु आर्यसंघं।
[101 a] सर्वज्ञता च मनसी भविष्यामि बुद्धो[1]
स्थितु शीलपारमित वेदयितव्य विज्ञो॥ ४ ॥

གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདོད་ཡོན་ལྔ་སྤྱོད་ཀྱང་། །
སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་སྐྱབས་སོང་སྟེ། །
སངས་རྒྱས་འགྱུར་བྱ་སྙམ་དུ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་ན། །
མཁས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་པ་རོལ་ཕྱིན་གནས་རིག་པར་བྱ། ༤ །།

यदि कल्पकोटि दशभी कुशलैः पथेभि[2]—
अरहाणु प्रत्ययरहत्वस्पृहां[3] जनेति।
तद खण्डशीलु भवते अपि छिद्रशीलो
पाराजिको गुरुतरो अयु चित्तपादो॥ ५ ॥

གལ་ཏེ་བསྐལ་པ་བྱེ་བར་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ། །
སྤྱོད་ཀྱང་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་ཉིད་ལ་འདོད་སྐྱེད་ན། །
དེ་ཚེ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱོན་བྱུང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་ཡིན། །
སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ཕམ་པ་བས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ལྕི།། ༥ །།

[101 b] रक्षन्तु शील परिणामयि अग्रबोधिं
न च तेन मन्यति न आत्मन वर्णयेया।
अहुमंज्ञता च परिवर्जित सत्त्वसंज्ञा
स्थितु शीलपारमित उच्यति बोधिसत्त्वो॥ ६ ॥

ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་ཞིང་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཡོངས་བསྔོ་ལ། །
དེ་ཡིས་རློམ་སེམས་མེད་ཅིང་བདག་བསྟོད་མི་བྱེད་ལ། །

---

[1] Xyl. बुद्धा [2] Xyl. पथेभिः अ° [3] Xyl. °रर्हत्व°

ང་ཡི་འདུ་ཤེས་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་ཡོངས་སུ་སྤྱངས། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གནས་བརྗོད། ༦ ॥

यदि बोधिसत्त्व चरमाणु जिनान मार्गे
इमि शीलवन्तिति[1] दुःशील करोति सत्त्वान्।
[102a] नानात्वसंज्ञापगतो परमं दुःशीलो
अपि छिद्रशीलु न तु सो परिशुद्धशीलो॥ ७ ॥

གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་བའི་ལམ་སྤྱོད་པ། །
སེམས་ཅན་འདི་དག་ཁྲིམས་ལྡན་འདི་དག་ཁྲིམས་འཆལ་ཞེས། །
སྣ་ཚོགས་འདུ་ཤེས་ཞུགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ། །
ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་དེ་ལ་ཡོངས་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་མེད། ༧ ॥

यस्यो अस्ति आत्मसंज्ञ न सत्त्वसंज्ञा
संज्ञाविरागु कृतु तस्य असंवरो ऽस्ति।
यस्यो न संवरि असंवरि मन्यनास्ति
अयु शीलसंवरु प्रकाशितु नायकेन॥ ८ ॥

གང་ལ་བདག་གི་འདུ་ཤེས་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད། །
འདུ་ཤེས་འདོད་ཆགས་བྲལ་ལ་སྡོམ་མིན་ག་ལ་ཡོད། །
གང་ལ་སྡོམ་དང་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་རློམ་སེམས་མེད། །
འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྡོམ་པར་རྣམ་པར་འདྲེན་པས་གསུངས། ༨ ॥

[102b] यो एव शीलसमन्वागतु[2] निष्प्रपञ्चो
अनपेक्षको भवति सर्वप्रियाप्रियेषु।
शिरहस्तपाद त्यजमान अदीनचित्तो
सर्वास्तित्यागि भवते सततं अलीनो॥ ९ ॥

---

1 Xyl. °वागिमि   2 Xyl. न्वागतु

སེམས་ཅན་དག་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་ཧྲིང་ས་ལྟར་ར། །
སྡུག་དང་མི་སྡུག་ཀུན་ལ་ལྟ་བ་མེད་པ་ཡང༌། །
མགོ་དང་རྐང་ལག་གཏོང་ཞིང་ཞུམ་པའི་སེམས་ཀྱང་མེད། །
བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་རིང་རྟག་ཏུ་ཞེན་པ་མེད།། ༩ ॥

ज्ञात्वा च धर्मप्रकृतीं वशिकानिरात्म्यं
आत्मान मांस[1] त्यजमानु[2] अदीनचित्ता।
[103a] प्रागेव वस्तु यदि[3] वा किरणा त्यजेया
अस्थानमेत[4] यदि मत्सरि सो करेया॥ १० ॥

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་བདག་མེད་ཡང་དག་བརྡུར་ཤེས་ནས།
བདག་གི་ཤ་ཡང་གཏོང་ལ་ཞུམ་པའི་སེམས་མེད་ན། །
དེ་ཚེ་ཕྱི་རོལ་དངོས་པོ་གཏོང་བ་སྨོས་ཅི་དགོས། །
གལ་ཏེ་སེར་སྣ་བྱེད་པ་དེ་ནི་གནས་མེད་དོ།། ༡༠ ॥

अक्रसंज्ञ[5]वस्तुमनता भवत च रागो
आतु त्यागबुद्धि भविष्यति सो मुक्तानां।
मात्सर्य प्रेत भवते उपपद्यमाना
अथवा मनुष्य तद् भोति दरिद्रभूतो॥ ११ ॥

བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་དངོས་ལ་བདག་གིར་འཛིན་པས་ཆགས། །
ཕྱིན་པོ་རྣམས་ལ་གཏོང་བའི་བློ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །
སེར་སྣ་ཅན་ནི་ཡི་དགས་གནས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
ཇི་སྟེ་མིར་སྐྱེས་ན་ཡང་དེ་ཚེ་དབུལ་པོར་འགྱུར།། ༡༡ ॥

[103b] तद् बोधिसत्त्व इमि ज्ञात्व दरिद्रसत्त्वान्
दानाधिमुक्त भवती सद मुक्तत्यागी।

---

[1] Xyl. मास [2] Xyl. °माणु [3] Xyl. तद vide Tib. [4] Xyl. आस्था°
[5] Xyl. °तस्तुममता

चत्वारि द्वीपि समलंकृतु[1] चेटतुल्यं
दत्वा उदग्र भवते न कि द्वीपलब्धो॥ १२ ॥

དེ་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་དབུལ་ཤེས་ནས། །
གཏོང་ལ་མོས་པར་འགྱུར་ཞིང་རྟག་ཏུ་ལྷུག་པར་གཏོང་། །
གླིང་བཞི་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་འདྲ། །
བྱིན་ནས་དགའ་བར་འགྱུར་གྱིས་གླིང་ཐོབ་དེ་ལྟ་མིན།། ༡༢ ॥

दानं ददित्व विदुपण्डितु बोधिसत्त्वो
यावन्ति सत्त्व त्रिभवे ननन्त्याकरित्वा[2]।
|104 a| सर्वेषु तेषु भवते अग्रु दत्तदानं
तं चाग्रबोधि परिणामयते जगार्थे॥ १३ ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་གསལ་བ་སྲིད་གསུམ་གྱི། །
སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་དེ་དག་ཀུན་ལ་སྦྱིན་པ་འདི། །
བྱིན་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྦྱིན་བྱིན་ལ། །
དེ་ཡང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་བསྔོ།། ༡༣ ॥

न च वस्तुनिश्रयु करोति ददित्व दानं
विदुपाकु नैव[3] प्रतिकांक्षति सो कदाचित्।
एवं त्यजित्व भवते विदु सर्वत्यागी
अल्पं त्यजित्व भवते बहु अप्रमेयं॥ १४ ॥

སྦྱིན་པ་བྱིན་ནས་དངོས་ལ་གནས་པར་བྱེད་པ་མེད། །
དེ་ནི་ནམ་དུའང་རྣམ་པར་སྨིན་ལ་རེ་བ་མེད། །
དེ་ལྟར་གཏོང་བ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་སྟེ། །
ཆུང་དུ་བཏང་ལ་མང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར།། ༡༤ ॥

---

[1] Xyl. खेटातुल्यां [2] Xyl. °न्धा° [3] Xyl. पाव

यावन्त सत्त्व त्रिभवे निखिलेन अस्तो
ते सर्वि दान ददयन्ति अनन्तकल्पान्[1]।
[104b] बुद्धानु लोकविदुनार्हतप्रत्ययानां
यावन्ति श्रावकगणात्परिकल्पस्थाने॥ १५ ॥

སྲིད་པ་གསུམ་ན་སེམས་ཅན་མ་ལུས་ཇི་སྙེད་པ། །
ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་བཟུང་སྟེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །
འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་དགྲ་བཅོམ་རང་རྒྱལ་ལ། །
བསྐལ་པ་མཐའ་ཡས་སྦྱིན་བྱིན་ཉན་ཐོས་ལེགས་ཚོལ་ན།། ༡༥ ||

यश्चो उपायकुशलो विदु बोधिसत्त्वो
तेषां स पुण्यक्रियवस्त्वनुमोदयित्वा।
सत्त्वार्थं अग्रवरबोधयि नामधेया
[2]अभिभोति सर्वजगती परिणामयुक्तो॥ १६ ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་ཐབས་མཁས་གང་ཞིག་གིས། །
དེ་དག་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་ལ་ཡི་རང་ནས། །
སེམས་ཅན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་རབ་ཡོངས་བསྔོ་ན། །
ཡོངས་སུ་བསྔོ་བས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན།། ༡༦ ||

[105a] काचस्य वामणिन राशि भिया महन्तो
वैडूर्यरत्न अभिभोति स सर्व एको।
एमेव सर्वजगती पृथुदानस्कन्धो
[1]अभिभोति सर्व परिणामकु बोधिसत्त्वो॥ १७ ॥

ནོར་བུ་མཆེད་བུའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཡང་། །
རིན་ཆེན་བཻཌཱུརྱ་གཅིག་དེ་ཀུན་ཟིལ་གྱིས་གནོན། །

---

1 Xyl. °कल्पां   2 अविभोत्ति

དེ་བཞིན་འགྲོ་ཀུན་སྐྱོབ་པའི་བྱང་པོ་རྒྱ་ཆེན་ཀུན། །
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཟིལ་གྱིས་གནོན།། ༡༧ །

यदि बोधिसत्त्व ददमान जगस्य दानं
ममता न तत्र करियेत च वस्तुप्रेम।
[105b] ततु वर्धते कुशलमूल महानुभावो
चन्द्रो व नभ्रगगनान्तु शुक्लपक्षे ॥ १८ ॥

གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འགྲོ་ལ་སྦྱིན་བྱིན་ནས། །
དེ་ལ་བདག་གིར་མི་བྱེད་དངོས་པོ་འཆགས་མེད་ལ། །
དེ་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་མཐུ་ཆེན་འཕེལ་འགྱུར་ཏེ། །
སྤྲིན་མེད་འོད་ལྡན་ཟླ་དཀར་ཡར་གྱི་ངོ་བཞིན་ནོ།། ༡༨ ॥

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां धर्मोद्गतपरिवर्तो नाम एकत्रिंशत्तमः[1] ॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ཆོས་
འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་པའོ།། ॥

दानेन प्रेतगति छिन्दति[2] बोधिसत्त्वो
दारिद्र्यं च छिनती[3] तथ सर्वक्लेशान्[4]।
[106a] भोगांश्च नन्तविपुलान्[5] लभते चरन्तो
दानेन सत्त्व परिपाचयि कृच्छ्रप्राप्तान्[6] ॥ १ ॥

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱིན་པས་ཡི་དྭགས་འགྲོ་བ་གཅོད། །
དབུལ་བ་དང་ནི་དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་གཅོད། །
སྤྱོད་ཚེ་ལོངས་སྤྱོད་མཐའ་ཡས་རྒྱས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །
སྦྱིན་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སྨིན་བྱེད།། ༡ ॥

---

1 Xyl. °शतिमः   2 Xyl. च्छिन्दति   3 Xyl. च्छिनती   4 Xyl. °शात्
5 Xyl. °लां   6 Xyl. निच्छ्रप्राप्तां

शीलेन तीर्यगति वर्जयि नेकरूपां
अष्टौ च अक्षण क्षणां लभते स नित्यं।
क्षान्तीय रूप लभते परमं उदारं
सुवर्णच्छवी प्रियु जगस्य उदीक्षणीयो॥ २ ॥

ཁྲིམས་ཀྱིས་དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བ་དུ་མའི་ངོ་བོ་དང་། །
མི་ཁོམ་བརྒྱད་སྤོང་དེ་ཡི་དལ་བ་རྟག་ཏུ་རྙེད། །
བཟོད་པས་གཟུགས་བཟང་དམ་པ་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །
གསེར་མདོག་སྡུག་ཅིང་འགྲོ་བས་ལྟ་བའི་འོས་སུ་འགྱུར།། ༢ ༎

[106] वीर्येण शुक्लगुण हानि न अभ्युपैति
ज्ञानं अनन्त लभते जिनकोशगञ्ज।
ध्यानेन कामगुण उत्सृजते जुगु[1]प्स्यान्
विद्या अभिज्ञ अभिनिर्हरते समाधिं॥ ३ ॥

བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་དཀར་པོའི་ཡོན་ཏན་འགྲིབ་མི་འགྱུར། །
ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡས་རྒྱལ་བའི་བང་མཛོད་རྙེད་པར་འགྱུར། །
བསམ་གཏན་གྱིས་ནི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་སྨད་པ་འདོར། །
རིག་དང་མངོན་པར་ཤེས་དང་ཏིང་འཛིན་མངོན་པར་སྒྲུབ།། ༣ ༎

प्रज्ञाय धर्मप्रकृती परिज्ञानयित्वा
त्रैधातुकात्त समतिक्रमते अपायां
[107a] वर्तित्व चक्र[2]रतनं पुरुषर्षभाणां
देशेति धर्म जगती दुःखसंक्षयाये॥ ४ ॥

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ནས། །
ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པ་ལས་ཡང་དག་འདའ་བར་འགྱུར། །
མི་ཡི་ཁྱུ་མཆོག་འཁོར་ལོ་རིན་ཆེན་བསྐོར་བྱས་ནས། །
སྡུག་བསྔལ་ཟད་པར་བྱ་ཕྱིར་འགྲོ་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན།། ༤ ༎

1 Xyl. °प्स्यां   2 Xyl. °रतन

परिपूरयित्व इमि धर्म स बोधिसत्त्वो
अपि क्षेत्रशुद्धि परिगृह्णति सत्त्वशुद्धिं।
अपि बुद्धवंशं परिगृह्णति धर्मवंशं
तथ संघवंशं परिगृह्णति सर्वधर्मान्[1]॥ ५ ॥

ཆོས་འདི་ཡོངས་རྫོགས་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ། །
ཡོངས་དག་ཞིང་དང་སེམས་ཅན་དག་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན། །
སངས་རྒྱས་རྒྱུད་དང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་འཛིན། །
དེ་བཞིན་དགེ་འདུན་རྒྱུད་དང་ཆོས་ཀུན་ཡོངས་སུ་འཛིན།། ༥ ॥

[107 b] वैद्योत्तमो जगति रोगचिकित्सकारो
प्रज्ञोपदेश कथितो अयु बोधिमार्गो।
नामेन रत्नगुणसंचय बोधिमार्गः
तं सर्वसत्त्व इमु मार्गनुप्राप्त[2]वन्ति॥ ६ ॥

འགྲོ་བའི་ནད་གསོ་མཛད་པ་སྨན་པའི་མཆོག་གྱུར་པས། །
ཤེས་རབ་བསྟན་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་ལྡན་འདི་གསུངས་ཏེ། །
མིང་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྡུད་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ། །
ལམ་འདི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་ཕྱིར་བཤད།། ༦ ॥

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां परीन्दना[3]परिवर्तो नाम द्वात्रिंशत्तमः[4]॥ ॥

བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ཡོངས་སུ་
གཏད་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པའོ།། ॥

[108 a] लोकं प्रापयितुं सुखेन पदवीं संपद्बुयावादिनों
कारुण्याद्धितचेतसा भगवता बुद्धेन संदीपितं।

---

1 Xyl. °धर्मां 2 Xyl. °प्राप्त° 3 Xyl. परिन्दना° 4 Xyl. °शातिमः

श्रुत्वा तेऽखिल[1]धर्मतत्त्वनिलयं सूत्रं समादानतो
गत्वा स्थानमहर्निशं निजमलं ध्यायन्तु येऽभ्यागताः॥ १ ॥

ཡང་དག་ལམ་ནི་གོ་འཕང་ལ་འཇུག་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་
བདེ་བླག་རབ་ཏུ་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །
ཕྱུགས་རྗེ་མངའ་བས་ཕན་པར་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་ལེགས་པར་གསུངས། །
མདོ་ཡི་གནས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ལུས་དེ་དྲངས་
ཐོས་ནས་ཡང་དག་མཉམ་འཇོག་པའི། །
གང་ཞིག་གནས་སུ་གྱུར་ལ་རང་ཉིད་དྲི་མ་དང་བྲལ་
ཉིན་དང་མཚན་དུ་བསམ་གཏན་བྱ། ༡ ॥

[108b] कालेऽस्मिन् वक्रदृ[2]ष्टिसंकुलकलौ पाठेऽपि दूरंगते
गाथाभेदमनेकपुस्तकगतं दृष्ट्वाधुना न्यायतः।
कूपं वादिगजेन्द्रकुम्भदलने भद्रेण या शोधिता
लोकार्थं करिणा मया सुविदिता[3] स्मेयं [4]बुधैर्गृह्यताम्॥ २ ॥

དུས་ནི་མང་པོར་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་དཀྲུགས་བརྩོན་པ་དང་བཅས
ཀློག་པ་རིང་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། །
ཚིགས་བཅད་དབྱེ་བ་དུ་མའི་པོ་ཏི་རྒྱུར་པ་མཐོང་ནས
ད་ནི་གཞན་དང་ལྡན་གྱུར་པའི། །
རྩོལ་བའི་གླང་པོའི་དབང་པོའི་བུམ་པ་འཇོམས་བྱེད་གང་ཞིག
འགྲོ་བའི་དོན་ལ་ལེགས་སྦྱངས་པའི། །

---

[1] Xyl. °धर्मतानिनयं [2] Acc. to Tib.: वक्रदृ: ल° [3] Xyl. °दिती
[4] Xyl. बुद्धैर्गृ°

སེ་དྒེ་བཟང་པོ་བདག་གིས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པ་འདི་ཉི་
ཀླུ་ལྷུན་རྫམས་ཀྱིས་བླང་བར་གྱིས།། ༨ ॥

[109a] आर्याष्टसाहस्रिकाया[1] भगवत्याः[2] प्रज्ञापारमितायाः परिवर्तानुसारेण भगवती रत्नगुणसंचयगाथा[3] समाप्ता[4] ॥ ॥

འཕགས་མ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྫོགས་སོ།། ॥

---

1 Xyl. °सहस्रिकायां 2 Xyl. भगवत्यां 3 Xyl. °गाथायां 4 Xyl. समाप्तः

CORRECTIONS OF OBERMILLER'S TEXT

These are mostly based on the Ms Calcutta no. 10 736, of A.D.1174, which is centuries older than Obermiller's Xylograph, and sometimes offers a better text. The corrections which are confirmed by the Tibetan translation are printed in italics.

Abbreviations: O = Obermiller's edition; X = Obermiller's Xylograph; C = Calcutta Manuscript.; A = Aṣṭasāhasrikā; Ad = ch. 84 of the Tibetan Aṣṭādaśasāhasrikā.

I 24c.	Read: *janeti karuṇā*
I 27d.	ekārtha: *etārthu*
II 5a.	ya bhāṣyati: *yo śṛṇoti* T, C?
II 5d.	ātmaja: *māyaja*
II 13c.	parā: *purā*
III 3b.	anantakalpān: *ananyakarmā*
V 1b.	pariṇāmayi: *paridīpayi*
VI 5b.	bodhisattva-: *bodhisaṃjñā-*
IX 1d.	yukta: *mukta*
X 3c.	tasya: *caura*
X 7c.	Read: *yasyimu*
XI 5a.	OC: mārgeṣu. Read: bhogeṣu?
XI 6b.	Read: *kulasaṃstava*
XI 6c.	Read: *patha*, instead of: O, C?: yatha
XII 3c.	ekaikabhāvitathatā: *ekaiva bhāvavigatā tathatā*
XIV 5a.	Read: *vāri vaheya*
XIV 10c.	-bala-: *-vara-*
XV 6a.	-samudāgata: *-samanvāgata*
XVI 2c.	tathatārhatāṇāṃ: *tathatā Jinānāṃ*
XVII 3b.	-niyatās: *-niratā*
XVII 5.	jīvikāviṣaya-: *jīvikāviṣama-*
XIX 1d.	asatāpi: *asatārci*
XIX 4a.	bhaved yatha: *bhavet yava*
XIX 6b.	nirvṛtti: *nirvṛtiṃ*
XX 1d.	Read: *atrāntare na*, instead of OC: atrāntareṇa
XX 2c.	Read: *iṣvastra*

XX 5b.	na: *ta*
XX 6c.	-balāna sevaṃ: *adhiṣṭhānam eva*
XX 13c.	ākāli: *ākāśa*
XX 22b.	spṛśate: *spṛhate*
XXI 2a.	vidiśyati (X: vidiṣyati): *vadiṣyati*
XXI 7d.	na vivekagocaru ayaṃ hi: *ayu māru-gocaru sthito'ti*
XXII 1c.	āturasvaroṇa: *āturasvaroga*
XXII 4c.	śūnyānu lakṣaṇa: *śūnyān alakṣaṇa*
XXII 12c.	pramodabhūto: *pramādabhūto*
XXII 13d.	manu buddhayāti: *anubandhayāti*
XXIII 3c.	pramocayāti: *pramodayāti*
XXIV 3c.	Read: *udagro*
XXIV 5a.	ayu vyākṛtu: *avyākṛtu*
XXV 3c.	sūrya vā gatiṃ nigacchati: *sūryam yavā gagani gacchati*
XXVII 4a.	Read: *adhimucyati*
XXIX 11d.	sarva vaśatām: *sarvasattvavaśatām*
XXIX 14b.	niṣpṛtikāṅkṣa-: *niṣpratikāṅkṣa-*
XXX 2a.	avikalpa-: *sa ci kalpa-*
XXX 2d.	na: *tatu*
XXX 4c.	pramādabaddho: *pramāṇabuddhiṃ*
XXX 6a.	-manasā: *-vacasā*
XXX 8a.	puruṣaṃ: *paruṣaṃ*
XXXI 7c.	saṃjñapasṛto: *saṃjñaprasṛto*
XXXI 15d.	yāvanti: *eṣanti*
XXXI 15d.	-gaṇāt: *-guṇām*
XXXI 16c.	nāmadheyā: *nāmayeyā*
XXXI 17d.	sarva pariṇāmaku: *sarvam anumodaku*

SANSKRIT-TIBETAN-ENGLISH INDEX

INDEX

A

Kh

G

Gh

C

Ch

J

Dh

P

Ph

B

Y

S

DATE DUE

INDO-IRANIAN REPRINTS

I. Çikshāsamuccaya. A Compendium of Buddhistic Teaching, compiled by Çāntideva, chiefly from earlier Mahāyāna-Sūtras. Edited by Cecil Bendall. Photomechanic reprint. 1957. 483 pp., 1 plate. 16 × 24 cm. Cloth. Gld. 32.—
For subscribers to the Indo-Iranian Journal: Gld. 28.—

II. Rāṣṭrapālaparipṛcchā, Sūtra du Mahāyāna. Publié par L. Finot. Reproduction photomécanique, avec un Appendice par J. W. de Jong. 1957. 95 pp. 16 × 24 cm. Cloth. Gld. 8.—
For subscribers to the Indo-Iranian Journal: Gld. 6.—

III. Avadānaçataka. A Century of Edifying Tales, belonging to the Hīnayāna. Edited by J. S. Speyer. Photomechanic reprint. 1958. 756 pp. 16 × 24 cm. Cloth. Gld. 48.—
For subscribers to the Indo-Iranian Journal: Gld. 40.—

IV. Th. Stcherbatsky: Buddhist Logic. 2 vols. Photomechanic reprint. 1958. 1057 pp. 16 × 24 cm. Cloth. Gld. 70.—
For subscribers to the Indo-Iranian Journal: Gld. 60.—

V. Prajñā-pāramitā-ratna-guṇa-saṃcaya-gāthā. Sanskrit and Tibetan text, edited by E. Obermiller. Photomechanic reprint, with a Sanskrit–Tibetan–English Index by Edward Conze. 1960. 161 pp. 16 × 24 cm. Cloth. Gld. 28.—
For subscribers to the Indo-Iranian Journal: Gld. 24.—